

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

PARTİ BAYRAĞI

● Aylık dergi ● Sahibi : Semih Orcan ● Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Nuran Saygılı ● Yönetim Yeri Piyerloti, Dizdariye Medresesi Sok. No. 8/A Daire 2/A Çemberlitaş, İSTANBUL ● Yazışma Adresi P.K. 623 Sirkeci İSTANBUL ● Baskı Osmanlı Matbaası ● Abone Şartları : Yıllık : 180 TL., Altı aylık : 90 TL., Yurtdışı İki katı ● İlan şartları : Tam sayfa 500 TL., Yarım sayfa 250 TL. ● Genel Dağıtım YURT - DA, Şeftali Sok. No. 10/4 Sultanahmet - İSTANBUL

İÇİNDEKİLER

★ MARKSİST-LENİNİST BİRLİK İÇİN MÜCADELE	3
★ HALKIN BİRLİĞİ PLATFORMUNUN VE GENEL SİYASİ ÇİZGİSİNİN ELEŞTİRİSİ	6
I — Halkın Birliği Platformunun Bugünkü Uluslararası Duruma Bakışı «Üç Dünya» Teorisyenlerinin Aynısıdır	8
II — Halkın Birliğinin «Temel Çelişmelerin Biçimlenmesi» Teorisi Menşevik Bir Tarzda Temel Taleplerin Muhtevasının Daraltılması ve Çarpıtılması Teorisidir	15
III — Halkın Birliği, Komprodor Kapitalizmini, Ülkenin Kendi İç Dinamiği İle Geliştirdiği Milli Bir Sanayi Kapitalizmi Gibi Görüyor	32
IV — Halkın Birliği, Komprodor Burjuvaziyi, Gericilikle Bir Ölçüde Uzlaşmış Olsada Objektif Olarak İlerici Bir Tarihi Görevi Yerine Getiren Bir Sınıf Gibi Görüyor	40
★ 58 YILLIK SOL HAREKETİN DEĞERLENDİRİLMESİ (II)	69
★ EMPERYALİST SAVAŞ VE PROLETER DEVRİMCİ TUTUM (II)	87
— İki Süper Devlet Arasındaki İlişkiler ve Yeni Bir Dünya Savaşı Tehlikesi Üzerine	

Marksist - Leninist Birlik İçin Mücadele

PARTİ BAYRAĞI, mücadelenin bugün ulaştığı noktada, ülkemizde en temel görevi proletarya partisinin inşası olarak tesbit etmiştir.

Bu, bizler için soyut bir söz değildir. Dar, grupçu çıkarların ifadesinden ileri gitmeyen boş bir slogan da değildir. **PARTİ BAYRAĞI**, proletaryanın devrimci partisinin inşasının, ülkemizin proleter devrimci hareketinin gelişmesinin tarihi özellikleri ile bir arada ele almaktadır. Bu anlayışla, proleter devrimcilerin birleştirilmesini de, bu görevin gerçekleştirilmesinin zorunlu bir unsuru olarak tesbit etmektedir.

Bugün ülkemizde güçlü ve mücadelecı bir işçi sınıfıyla, yetişmiş ve yetişmekte olan proleter devrimci kadrolarıyla, bugün uzun mücadelelerden sonra formüle edilmiş olan azami-asgari programı ve Marksist-Leninist siyasetleriyle vb. proletaryanın devrimci partisinin kurulmasının objektif şartları mevcuttur.

Öte yandan, ulusal ve uluslararası planda Marksizm-Leninizmin hızla esen rüzgarları; dünya kapitalizminin derinleşen buhranı şartlarında marksizm-dışı, revizyonist, sağ oportünist, «Üç Dünyacı», 'sol' maceracı vb. her türden gerici ideolojinin kaçınılmaz iflası, şartları daha da olgunlaştırmaktadır.

İşçi sınıfı ve emekçi halk kitlelerinin, her türden gerici ideolojinin etkisinden kurtularak Marksizm-Leninizme ve Marksist-Leninist hareketler ve partiler etrafında toplanmaya yönelik büyük yürüyüşü, bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de hızlanmıştır.

Önümüzde devrimci mücadele açısından büyük görevler vardır. Bunların karşısında, ülkemizdeki proleter devrimci hareket ve bütün proleter devrimciler açısından objektif bir ihtiyaç olarak, bugünün ihtiyacı olarak, Parti ve birlik isteği son derece kuvvetlenmektedir.

Türkiye’de genel anlamda proleter devrimci hareketin gelişmesinin tarihi özelliklerine bir göz attığımızda, bugün proleter devrimci olan veya proleter devrimci bir potansiyeli barındıran akımların, proletaryanın devrimci partisinin varolmadığı şartlarda, küçük-burjuva sınıf karakteri taşıyan çeşitli ihtilalci akımların kendilerini proleter anlamda aşmaya çalışmaları (bir tanesinin bunu esas olarak ,bütünüyle gerçekleştirmiş; diğerlerinin ise hala bir mücadele ve arınma süreci içinde oldukları açıktır) sonucunda oluştuğunu görmekteyiz.

Diğer yandan ise, bugün ülkemizde uluslararası Marksist-Leninist hareketin genel çizgisini kabul eden bir değil, bir kaç siyasi hareket vardır.

İşte bütün bunlardan dolayıdır ki biz, bu görevi Halkın Birliği taraftarı, Halkın Yolu’nun «Üç Dünyacı» revizyonizme karşı çıkan taraftarları proleter devrimciler ve diğer bütün tek tek ve küçük gruplar halindeki proleter devrimcilerle birlikte gerçekleştirmenin gereğine inanıyoruz.

Bu, birincisi, daha önce de söylediğimiz gibi, ülkemizin proleter devrimci hareketinin gelişmesinin ortaya koyduğu bir özellik ve zorunluluktur.

İkincisi, uluslararası Marksist-Leninist hareketin genel çizgisinin ortaklaşa savunulması hem hepimizin önüne bunu bir görev olarak koymakta; hem de bu temelden kalkarak aramızdaki ayrılıkları gidermenin, saflarda revizyonizmin ve oportünizmin etkilerini yok etmenin ve uluslararası Marksist-Leninist hareketin genel çizgisinin ülkemizdeki yansıması olan devrimci proletaryanın mücadele platformu üzerinde Marksist-Leninist bir birliği sağlamamızın şartlarını yaratmaktadır.

İşte PARTİ BAYRAĞI’nın ideolojik-siyasi plandaki faaliyeti ve mücadelesi bu amaca hizmet etmektedir.

Dergimizin birinci sayısında yayınladığımız devrimci proletaryanın mücadele platformu, 58 yıllık sol hareketlerin değerlendirilmesi, ve Halkın Yolu platformu’nun eleştirisi bunun unsurlarıdır.

Bu sayımızda ise Halkın Birliği’nin platformunun eleştirisini yayınlıyoruz. Görünüşte tek, tek siyasi hareketlere yöneltilmiş olsa da bütün bu

eleştirilerimizin esas amacı genel olarak ülkemiz sol hareketinde revizyonizmin, sağ oportünizmin ve 'sol' maceracılığın varlığını ve proleter devrimci potansiyel taşıyan kuvvetlerdeki köklü ideolojik-siyasi etki ve kalıntıları temizlemeye yöneliktir.

PARTİ BAYRAĞI, hepsi de bu amaca yönelik olarak Halkın Birliği'nin ve Halkın Yolu'nun; Aydınlık revizyonizminin ve diğer revizyonist ve orta-yolcu akımların ideolojik-siyasi temel tezlerini uluslararası Marksist-Leninist hareketin genel çizgisi ve ülkemizde devrimci proletaryanın mücadele platformu temelinden kalkarak sürekli bir biçimde eleştirmeye devam edecek ve bu tezlerin teşhir ve reddedilmesi temelinde gelişen devrimci proletaryanın mücadele platformu etrafında ülkemizdeki bütün proleter devrimcilerin birliğinin ve Parti inşasının gerçekleştirilmesi için mücadele edecektir.

• • •

Birliğin önüne bugün gene engeller dikilmeye çalışılıyor. Ancak bugün geline yerde bütün bunlar yok olup gitmeye, küçük-burjuva çabalar olarak kalmaya mahkumdurlar.

Marksizm-Leninizmin gücü genel anlamdaki proleter devrimci saf-larda var olan revizyonist, «Üç Dünyacı» vb. etki ve kalıntıları ve küçük-burjuva duygu ve davranışları yerlebir etmeye yetecektir.

Proletaryanın gerçek Marksist-Leninist birliğinin çelikten bir sembolü olacak olan PARTİ hedefine mutlaka varılacaktır. Hem de bu yolda en küçük bir proleter devrimci potansiyel heba edilmeden...

Halkın Birliği Platformunun ve Genel Siyasi Çizgisinin Eleştirisi

HB, yayın hayatına başlarken «Dünyada ve Türkiye’de Siyasi Durum ve Proletaryanın Görevleri» başlığı altında bir platform yayınladı. Bu platform, devrimci proletaryanın azami ve asgari hedeflerini ortaya koyan ve ona yol gösterebilecek devrimci siyasetler temeli üzerine oturmuş bir platform değildi. Aksine, platformda, bunlara ve ülkenizin tarihi gelişmesine, demokratik devrimin günümüze gelinceye kadar geçirdiği aşamalara tek kelimeyle bile değinilmiyor, yalnızca günümüzde uluslararası ve iç durum «Üç Dünya Teorisi» ışığında tahlil ediliyor; faşizm, sosyo-ekonomik yapı, ittifaklar ve benzeri birçok konuda, genel olarak modern revizyonizm, özel olarak da «Üç Dünya Teorisi» ile uygunluk halinde elli yıllık revizyonist sağ tezler tekrarlanıyordu.

Biz, yazımızda bu platformu ve HB’nin genel siyasi çizgisinin daha sonraki gelişmesini ele alarak eleştireceğiz. Ancak bu platform ve onun içerdikđi temel tezlerin önemli bir kısmı, devrimci proletarya hareketi tarafından doğrudan ve dolaylı olarak daha önceleri çeşitli ya-

zılar ve broşürlerde eleştirildiğinden, (*) bu yazıda daha önce geniş olarak eleştirilmiş olan tezlere kısaca değinecek, özellikle diğer noktalar üzerinde duracağız. Böylece devrimci proletarya hareketi, daha önceki yazılarla birlikte ele alındığında bu yazıyla HB'nin genel siyasi çizgisini bir bütün olarak eleştirmiş ve bu çizginin genel bir değerlendirmesini yapmış olmaktadır. Kuşkusuz görünüşte HB'ne yöneltilmiş olsa da bu eleştirilerin esas amacı, genel olarak ülkemiz sol hareketinde revizyonizmin köklü siyasi ideolojik etkinliğini kırmaya ve genel olarak proleter devrimci saflardaki kalıntıları temizlemeye yöneliktir. Nitekim proleter devrimci hareket, hepsi de bu amaca yönelik olarak Aydınlik revizyonizminin, Halkın Yolu'nun, diğer orta yolcu ve revizyonist akımların ideolojik ve siyasi temel tezlerini sürekli bir biçimde eleştirmeye devam edecek ve bu tezlerin teşhir ve reddedilmesi temelinde gelişen devrimci proletaryanın mücadele platformu etrafında ülkemizdeki bütün proleter devrimcilerin birliğinin ve parti inşasının gerçekleştirilmesi uğrunda çaba harcayacaktır.

Bugün ülkemizde güçlü ve mücadeleci bir işçi sınıfıyla, proleter devrimci kadrolarıyla, azami ve asgari programıyla proletarya partisinin kurulmasının objektif şartları mevcuttur. Ve diğer şartların da oluşturulmasıyla bu görevin yerine getirilmesi artık kaçınılmaz bir görev haline gelmiştir. Biz bu görevi HB, HY'nun «Üç Dünya»cı revizyonizme karşı çıkan kadroları ve bütün diğer proleter devrimcilerle birlikte gerçekleştirmek istiyoruz. Eleştirilerimiz aynı zamanda bu amaca yöneliktir.

(*) Bu konuda bkz: «Faşizm», Halkın Kurtuluşu sayı: 40, 41, 42, 43; «Aydınlik Oportünizminin Faşizm Tahlilinin Eleştirisi», HK. sayı: 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67; «Ulusal Demokratik Halk Devrimi», HK. sayı: 85, 86, 87, 88; «Halkın Birliği'nin Yarı-Feodalizm Anlayışının Eleştirisi» Halkın Kurtuluşu Yayınları; «Halkın Birliği'nin Baş Çelişki, Faşizm ve İttifaklar Anlayışının Eleştirisi» HK. Yayınları; «Halkın Birliği'nin Cevabı Üzerine» HK. sayı: 93; «Halkın Birliği Yanlışlarda Direnmekten Vazgeçmelidir» HK. sayı: 98.

HALKIN BİRLİĞİ PLATFORMUNUN BUGÜNKÜ ULUSLARARASI DURUMA BAKIŞI «ÜÇ DÜNYA» TEORİSYENLERİNİNKİNİN AYNIDIR

HB platformu, bugün yükselen savaş tehlikesi ve bu tehlikeyi yaratan emperyalist güçler hakkında şunları yazıyor :

Bugünkü somut uluslararası durumda, savaş tehlikesinin kaynağı (abç) iki süper devlet; ABD emperyalizmi ve Rus sosyal-emperyalizmidir. Rus sosyal-emperyalizminin genç ve yükselen bir emperyalist oluşu, dünyanın yeniden paylaşımını esas talep eden güç oluşu, onu savaş tehlikesinin esas kaynağı (abç) yapmaktadır.» (HB - S. 1 «Emperyalizm İçin Savaş Daima Gereklidir»)

«Rus sosyal-emperyalistleri ekonomiyi hegemonya stratejisine azami derecede tabi tutabilmekte, ekonomik gücünü, askeri ve siyasi gücüyle birleştirebilmektedir. Bu durum Rus sosyal-emperyalizminin, ekonomik güç olarak ABD emperyalizminden daha zayıf olduğu halde saldırı mevziinde olmasını, dünyanın yeniden paylaşılmasını talep etmesini beraberinde getirmiştir.» (agy)

«ABD emperyalizminin dünya çapında gerileyişi olgusu, emperyalist sistem içindeki çelişkileri; iki süper devlet arasındaki hegemonya mücadelesini daha derinleştirmektedir. (agy)

Bu görüşler, uluslararası planda «Üç Dünya» teorisyenleri ve ülkemizde de esas olarak Aydınlik revizyonistleri ve Halkın Yolu'nun oportünist yazarları tarafından savunulmaktadır. Biz bu görüşler proleter devrimci hareket tarafından çeşitli yazılarda sistemli olarak eleştirildiğinden (*) burada bunlar üzerinde uzun uzun durmayacak, ancak bu söylenenlerin ne anlama geldiğini kısaca hatırlatıp geçeceğiz.

— Günümüzde Esas Savaş Kaynağı, İki Süper Devlettir :

Çağımızda savaş tehlikesinin kaynağı genel olarak emperyalizmdir. Emperyalizm gelişmesini esas olarak tamamlamış bulunan tekelci, çürüten, can çekişen ve asalak kapitalizm olduğundan ve üretici güçlerin gelişmesinin önünde engel haline gelmiş bulunduğundan çöküşüne yolaçacak derin bir buhran içine düşmüştür. Emperyalizm, aynı zamanda bir dünya sistemi yaratmış olduğu için, bu buhran, dünya çapın-

(*) Bkz: «Üç Dünya Teorisi'nin Eleştirisi» HK. sayı: 83, 84; «Halkın Yolu Yazarları, Üçüncü Emperyalist Savaşın Kaynağı Olarak Sadece Sovyet - Sosyal Emperyalizmini Tesbit Ediyorlar» HK. sayı: 95; «Emperyalist Savaş ve Proleter Devrimci Tutum» Parti Bayrağı, sayı: 1, 2; «Oportünist 'Üç Dünya Teorisi' ve 'Üç Dünyacı' Aydınlik Revizyonizmi» HK. Yayınları.

dadır ve kapitalizmin genel buhranı olarak adlandırılmaktadır. Yine emperyalizm döneminde kapitalizmin eşit olmayan ekonomik ve siyasi gelişme kanunu, çeşitli emperyalist devletlerin sıçramalı bir şekilde gelişmesine ve aralarındaki farkın belirli dönemlerde kapanmasına yol açar. Böylece emperyalistler arasında belli bir zamanda kurulmuş olan «güç dengesi» bir süre sonra bozulur ve bu dengeyi yeniden kurmanın mümkün tek yolu olan emperyalistler arası savaş gündeme gelir. Emperyalistler arası savaş aynı zamanda, dünya çapında «fazla gelişmiş» olan üretici güçleri tahrip ederek, yakıp yıkarak derinleşen buhranı hafifletmenin ve buhranın yükünü içte kendi halklarının, dışta ise ezilen milletler ve halkların sırtına daha fazla yükleyebilmenin de yolunu açar. Lenin, «... bir yandan üretici güçlerin gelişmesiyle sermaye birikimi arasında; öte yandan mali sermaye için sömürgelelerin de 'nüfuz bölgelerinin' paylaşılmasında mevcut oransızlıkların ortadan kaldırılması konusunda, kapitalizmin bulunduğu yerde savaştan başka bir araç var mıdır?» diyordu.

Ama kuşkusuz, bu söylenenlerden bütün emperyalist devletlerin her zaman ve her dönemde eşit derecede savaş kışkırtıcısı bir rol oynadıkları sonucu çıkarılamaz. Genel olarak mali sermayenin eğilimi ilhakçılık ve yayılcılık olduğu halde, bazı emperyalistler diğerlerinden daha gelişmiş ve daha güçlüdürler. Elleri daha fazla mali sermaye ve nüfuz alanları bulundurlar. Ve bunlara dayanarak dünya hegemonyası peşinde koşabilecek durumdadırlar. Yeni bir emperyalist paylaşım savaşı sözkonusu olduğunda da bunlar dünyanın her köşesinde yürüttükleri saldırı, müdahale, hegemonya mücadeleleriyle, askeri blokları, dev boyutlardaki silahlanmalarıyla ve izledikleri savaşta götüren siyasetleriyle, o somut durumda savaşın esas kaynağı, esas savaş kışkırtıcısı durumundadırlar.

İşte bugünkü mevcut durumda, yeni bir emperyalist savaş tehlikesi yükselirken, iki süper devletin durumu böyledir. Bu yüzden dünya proletaryası ve halklar, iki süper devleti uluslararası planda baş düşman tesbit etmekte, onlara, onların askeri bloklarına, müttefiklerine ve bütün dünyadaki her türden destekçilerine karşı geniş bir birleşik cepheyi adım adım inşa etmektedirler.

HB'nin «genç ve yükselen emperyalist devlet, savaşın esas kaynağıdır» şeklindeki anlayışı da yanlıştır. Emperyalistler arası eşit olmayan gelişme kanunu, iki sonuç doğurur. Bunlar: 1) emperyalist savaşın kaçınılmazlığı ve 2) emperyalist zincirin en zayıf halkasından kırılması olgusuna bağlı olarak, tek ülkede sosyalizmin mümkün oluşu. «Üç Dünya» teorisyenleri, yalnızca Rus sosyal-emperyalizmine karşı ABD emperyalizmini de içeren kutsal bir ittifak oluşturabilmenin «haklı zemin»ini yaratabilmek için buna sözde bir üçüncü sonuç;

«yükselen» emperyalistin esas savaş kışkırtıcısı ve baş düşman, diğerlerinin ise «statükocu» olduğu sonucunu ekliyorlar. Oysa savaşı doğuran dünya hegemonyası peşinde koşma, mümkün olan bütün topraklara el koyma ve rakibini mümkün olan her yolla zayıflatma, emperyalizmin genel bir eğilimidir. İster «yükselen», isterse «gerileyen» emperyalist olsun bütün emperyalistler güçleri oranında yalnızca ellerindeki korumak için değil, fakat, aynı zamanda yeni nüfuz alanları elde edebilmek için mücadele ederler. Kaldı ki bir kısım emperyalistler yalnızca ellerindeki korumakla yetinselerdi bile, nüfuz alanlarını her yerde gönüllü olarak terk etmedikleri sürece yine de savaş kaynağı olmaktan çıkmazlardı. Ve bu emperyalistler eğer dünyanın büyük bir kısmını ellerinde bulunduruyor ve onların «statükocu» direnişleri dünya çapında bir emperyalist paylaşım savaşına yol açıyorsa, onlar, yine de savaşın esas kaynağı ya da kaynakları durumunda olurlardı.

— Günümüzde Genel Olarak Emperyalistler, Özel Olarak İki Süper Devlet ve Onların Bloklar İçinde Örgütledikleri Müttefikleri Dünya Halklarına ve Birbirlerine Karşı Saldırı Mevzilerindedirler :

HB platformu, «Rus sosyal-emperyalistleri ekonomiyi hegemonya stratejisine azami derecede tabi tutabilmekte» ve «ekonomik gücünü askeri ve siyasi gücüyle birleştirebilmekte» oldukları için «ekonomik güç olarak ABD emperyalizminden daha zayıf oldukları halde», «saldırı mevziinde»dirler diyor. Buna karşılık ABD emperyalizminin gerileme halinde olduğunu belirtiyor.

Bugün bütün emperyalist ülkelerde kapitalizm, tekelci devlet kapitalizmidir. Tekelci devlet kapitalizmi emperyalistler için «ekonomiyi hegemonya stratejisine azami derecede tabi tutabilme» ve «ekonomik gücünü askeri ve siyasi gücüyle birleştirebilme»nin aracıdır. Kuşkusuz bugün Sovyetler Birliği'nde tekelci devlet kapitalizmi daha ileri bir derecededir. Ama bu, diğerlerine göre bir nicelik farkıdır ve kimin saldırı mevziinde olduğu, kimin ise olmadığı buna bakılarak tayin edilemez. Ayrıca geçen savaşların pratiğinin de gösterdiği gibi, bir savaş durumu söz konusu olduğunda bütün emperyalistler «savaş ekonomisi» uygulamasına geçerek ülkedeki bütün ekonomiyi denetim altına almakta ve bütün üretimi «savaş ekonomisi»ne tabi kılabilirler. Ayrıca barış zamanlarında da emperyalistlerin ellerinde ekonomiyi istedikleri gibi yönlendirebilmelerini sağlayan sayısız araçlar mevcuttur ve bunlar kullanılmaktadır.

«Üç Dünya» teorisyenleri, günümüzde «yükselen» Rus sosyal-emperyalizmini baş düşman olarak tesbit eden stratejilerini haklı çıkarabilmek için Amerikan emperyalizmini ve diğer emperyalistleri barış-

çı (!), çöken (!), kendi ekonomisine bile hakim olamaz duruma düşmüş (!) bir halde göstermeyi amaçlayan hayaller yayıyorlar. Rus sosyal-emperyalizminin ve genel olarak emperyalizmin saldırganlığı ve yayılmacılığını, temeldeki ekonomik güç ve yayılmadan soyutlamaya bu ikisi arasındaki ilişkiyi koparmaya çalışıyorlar. Sosyal-emperyalizmin tek yanlı olarak «askeri güçlerine dayanarak» yayıldığını, diğerinin ise «on parmağının on pirenin üstünde» olması nedeniyle parmağını bile oynatamaz duruma düştüğünü iddia ediyorlar. HB'nin platformunda yer alan görüşler de bu doğrultudadır.

Oysa gerçek durum başkadır. Çağımız, emperyalizmin çöküş çağıdır ve bu gerçek bütün emperyalistler için geçerli olmakla birlikte, emperyalist devletler değişen ölçülerde de olsa belirli bir gelişme göstermeye devam ediyorlar. Bu eşit olmayan gelişme, Sovyetler Birliği ve diğer Doğu Avrupa halk demokrasisi ülkelerinde kapitalizmin restorasyonu ve Sovyetler Birliği'nin sosyal-emperyalist bir güç olarak dünyanın her köşesinde yayılma ve hegemonya peşinde koşmaya başlamasıyla birlikte emperyalistler arasında İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan «dengeyi» adım adım bozmuştur ve bozmaya devam etmektedir. Ayrıca kapitalizmin genel buhranı günden güne derinleşmekte ve bu şartlarda yeni bir emperyalist paylaşım savaşı tehlikesi artmaktadır. Başta iki süper devlet olmak üzere bütün emperyalistler bu durumda bozulmakta olan «dengeyi» kendi lehlerine yeniden kurabilmek, rakiplerini zayıflatabilmek ve yeni nüfuz alanları elde edebilmek için savaşa hazırlanıyor ve bu amaçla sürekli silahlanıyorlar. Bugün başta iki süper devlet olmak üzere bütün emperyalistler, başını iki süper devletin çektiği iki blok halinde birbirlerine ve halklara karşı saldırı mevzilerindedirler. Yeni bir paylaşım savaşı talebi yalnızca Sovyet sosyal-emperyalizmi tarafından değil, Amerikan emperyalizmi tarafından da gelmektedir.

— Emperyalist Sistem İçindeki Çelişkileri ve İki Süper Devlet Arasındaki Hegemonya Mücadelesini Şiddetlendiren Nedir?

HB platformunda, «ABD emperyalizminin dünya çapında gerileyişi olgusu emperyalist sistem içindeki çelişkileri; iki süper devlet arasındaki hegemonya mücadelesini daha da derinleştirmektedir» deniliyor.

Emperyalist sistem içindeki çelişkileri ve günümüzde de özellikle iki süper devlet arasındaki hegemonya mücadelesini şiddetlendiren, dünya çapında üretici güçlerin gelişme seviyesi ile emperyalist - revizyonist sistemin bu gelişmeyi önlemesi, sermaye birikiminin yığılması, buradan doğan buhran ve geniş emekçi yığınların emperyalist revizyonist sisteme karşı ayağa kalkmasıdır.

Eğer HB platformunda kullanılan cümlelerin bu gerçeği inkar etmediği, ancak Amerikan emperyalizminin «dünya çapında gerileyişi» olgusunun bu çelişkileri «daha da» şiddetlendirdiğinin anlatılmak istendiği düşünülse bile; bu cümle yine de günümüzün objektif gerçeğini değil, «Üç Dünya» teorisyenlerinin düşünce tarzına uygun anti-Marksist bir yaklaşımı ifade etmekten kurtulamaz.

Bilindiği gibi, «Üç Dünya» teorisyenleri ve bu teorinin ülkemizdeki önde gelen temsilcileri Aydınlık oportünistleri, bugünkü mevcut uluslararası durumu İkinci Dünya Savaşı öncesiyle özdeşleştirmeye ve tek başına Sovyet sosyal-emperyalizmini, o zamanki faşist kamp gibi savaşın esas kaynağı olarak göstermeye çalışmaktadırlar. Onlar, buna uygun olarak bugün Amerikan emperyalizminin de tıpkı İkinci Dünya Savaşı öncesindeki İngiltere, Fransa ve Amerika'nın faşist kamp karşısında yaptığı gibi sürekli taviz vererek geri çekildiğini, «Münih politikası» uyguladığını, ellerindeki mevzileri savunmadığını iddia ediyorlar.

O zaman bu ülkelerin uyguladığı «Münih Politikası» umduklarının aksine emperyalistler arası çelişkileri yatıştırarak, faşist kampı sosyalist Sovyetler Birliği'nin üzerine yöneltmemiş, aksine emperyalistler arasındaki çelişkileri daha da keskinleştirmişti.

HB'nin yazdıklarını en iyimser bir biçimde yorumlasak bile, yine de platformda yazılanların en azından objektif gerçeğe ters düşen ve kitleler arasında Amerikan emperyalizmi hakkında hayaller yayan şeyler olduğunu görüyoruz.

— HB «Üç Dünya Teorisi»ni Nasıl Reddediyor?

HB'nin platformunda yükselen savaş tehlikesi açısından genel olarak emperyalistlere ve özel olarak iki süper devlete bakış açısının temelini yukarıda eleştirdiğimiz görüşler teşkil etmektedir. Bunların «Üç Dünya Teorisi»ne tamamen uygun olduğu çok açık bir şekilde görülmektedir. Buna karşılık HB'nin daha sonra «Üç Dünya Teorisi»ni «reddettiği», bu görüşlerin terkedildiği ve bunları eleştirmenin bir anlamı olmadığı düşünülebilir. Ancak durum böyle değildir.

Eğer HB «Üç Dünya Teorisi»ni, niteliğini ve yol açacağı sonuçları gerçekten kavrayarak, bu teoriyi ciddi bir şekilde inceleyerek ve tamamiyle bu teoriye uygun olarak şekillendirilmiş olan eski genel siyasi çizgisini sağlam bir özeleştiri yoluyla reddederek eleştirmiş olsaydı; kuşkusuz şimdi bu eleştirilerimizi sıralamanın bir gereği olmazdı. Ama HB tamamen fırsatçı bir biçimde davranmış ve eski siyasi çizgisini olduğu gibi muhafaza etmeye çalışarak ve sağlam bir özeleştiri yapmanın sıkıntılarına katlanmayı göze alamayarak, sadece «Üç Dün-

ya Teorisi»ni reddettiğini açıklamıştır. HB, «Üç Dünya Teorisi'ni red» yazısında şunları söylüyordu : «'Üç Dünya Teorisi' ideolojik - siyasi çizgimize temel teşkil etmiyordu; bu teorinin ideolojik siyasi çizgimizdeki yeri taliydi. Hatta ideolojik - siyasi çizgimizin esası ile zıtlık halindeydi.» Oysa gerçek HB'nin bu sözleriyle taban tabana zıttır ve meseleye böyle bir yaklaşımın doğal sonucu olarak HB, bugün de «Üç Dünya Teorisi»nin birçok temel tezini özünde savunmaya devam etmektedir. Biz yazımızda bu söylediklerimizi kanıtlamak için, HB platformunda savunmuş olduğu belli başlı bütün görüşleri hakkında HB'nin bugün neler düşündüğünü de ortaya koyacak ve bunları da eleştireceğiz.

HB'nin «Üç Dünya Teorisi»ni «reddettiği», «Yaşasın Marksizm - Leninizm» başlıklı yazıda, yukarıda ele aldığımız meselelere ilişkin olarak şu görüşler savunulmaktadır :

«ABD emperyalistleri, İkinci Dünya Savaşından sonraki hakimiyetlerini kaybetmişlerdir. Dünya halklarından ve kendi ülkesi halkından bir biri peşi sıra ağır darbeler yiyen ABD emperyalizmi, önemli pazarlarını kaybetmiştir ve gerileiş içindedir». (abç)

«Sovyet sosyal-emperyalistleri ise genç ve yükselen bir emperyalist güçtür. Sahneye sonradan çıkan bu 'davetsiz misafir' dünya pazarlarının yeniden paylaşılmasını esas talep edendir. (altını çizen HB) Sovyetler Birliği'nde sermayenin örgütlenmesi, ABD'ninkine kıyasla daha kuvvetli, devlet mekanizmasının kontrolü daha sıkıdır. Sovyet sosyal-emperyalistleri, ekonomiyi dünya hegemonyası stratejisinde oldukça geniş ölçüde tabi tutabilmektedirler. (abç;) Bu onları hegemonya mücadelesinde ekonomik güç olarak ABD emperyalistlerinden nisbeten daha zayıf olmalarına rağmen avantajlı kılmakta, ABD emperyalistlerinden nisbeten daha saldırgan. daha cüretkar olmalarına neden olmaktadır.

«Bugünkü uluslararası şartlarda, savaşın kaynağı iki süper devlet, ABD emperyalizmi ve Sovyet sosyal-emperyalizmidir.»

«...süper devletlerin milli bağımsızlıklarına yönelen, askeri denetim, baskı ve tehditlerine karşı, bu ülkelerin (Avrupa, Japonya, Kanada, vb. emperyalist ülkeler - PB) mücadelesi desteklenmeli, süper devletlerin bu tür çaba ve faaliyetlerine karşı çıkılmalıdır.»

«NATO içinde, büyük çalkantılar olduğu ve durumda bir takım değişikliklerin olduğu doğrudur. (abç) Sovyet sosyal-emperyalizminin ve Varşova Paketi'nin askeri gücünün gelişmesi, NATO'nun içindeki çelişkiler nedeniyle çeşitli çatlakların ortaya çıkması ve derinleşmesi yönünde ilerlemesi, onun zayıflamasına, saldırgan rolünün nisbeten azalmasına yolaçmıştır, (abç) Fakat bu konuda hayaller yaymak zararlı ve tehlikelidir. Çünkü bu durum NATO paktının saldırgan yanının kalmadığı, savunma paktına dönüştüğü anlamına asla gelmemektedir. NATO bugün de emperyalist, saldırgan askeri bir paktır, ancak, eski saldırgan rolünü oynayacak güçte değildir. Varşova Paketi'na karşı savunma yönü önem kazanmıştır.»

Bu yazılanların altına Aydınlık oportünistleri dahil, hangi «Üç Dünyacı» imza atmaz? «Üç Dünya» teorisyenlerinin uluslararası durum hakkında söyledikleri de bundan başka bir şey midir? Onlar da lafta iki süper devletin de saldırgan ama Sovyet sosyal-emperyalizminin «özellikle daha saldırgan» olduğunu; NATO'nun yine emperyalistler elinde bir araç olduğunu ama «eski saldırgan rolünü oynayacak güçte» olmadığını ve «daha saldırgan» olana karşı «savunma yönünün önem kazandığını» söylemiyorlar mı? Savaşın kaynağının emperyalizm değil, iki süper devlet olduğu ama «nisbeten daha saldırgan» olan ve «dünyanın paylaşımını esas talep eden» Sovyet sosyal-emperyalizminin «savaşın esas kaynağı» olduğunu; ABD emperyalizminin «gerileme», Sovyet sosyal-emperyalizminin «yükselme» halinde bulunduğunu; Sovyet sosyal-emperyalizminin tek yanlı olarak askeri güçlerine dayanarak yayıldığını söylemiyorlar mı? Nitekim HB bu yazıyı yayınlar yayınlamaz Aydınlık oportünistleri, dergilerinde zevkle «hem bunları söyle, hem de Üç Dünya Teorisi'ni reddet!» başlıklı yazılar döşenmediler mi? Ama bunlar bile HB'ni uyarmadı. O, bütün bunlar karşısında yazdıklarının «Üç Dünya Teorisi» ile aynı şeyleri ifade etmediği yolunda boş çabalara girdi. «İkinci Dünya» ülkelerinin süper devletlere karşı «milli bağımsızlık» mücadelelerinin desteklenmesi gerektiği yolundaki sözlerin daha sonra sözde özeleştirisi yapıldı; ama «bir yanlışlık söz konusu, biz bunu söylemek istememiştik» denilerek. HB'nin yazılarını kaleme alanlar, son zamanlarda devrimci proletarya hareketini Aydınlık oportünizmine karşı mücadele veremediği için kendilerine hücum etmek yolunu seçtiğini sık sık yazıyorlar. Tek başına yukardaki örnek bile HB'nin Aydınlık oportünizmine karşı nasıl mütahiş «mücadele» ettiğinin kanıtı değil mi?

HALKIN BİRLİĞİ'NİN «TEMEL ÇELİŞMELERİN BİÇİMLENMESİ» TEORİSİ, MENŞEVİK BİR TARZDA TEMEL TALEPLERİN MUHTEVASININ DARALTILMASI VE ÇARPITILMASI TEORİSİDİR

A. ULUSLARARASI PLANDA (DÜNYA SOSYALİST DEVİRİM SÜRECİ AÇISINDAN)

Bütün oportünistler ve revizyonistler, proletaryanın devrimci hedeflerini karartmaya, onun temel taleplerinin muhtevasını daraltmaya ve devrimci mücadeleyi yozlaştırarak, reformist bir mücadele haline getirmeye özel bir önem verir ve bu doğrultuda çaba harcarlar. Bu çabalar teorik planda ister istemez temel çelişkilerin çarpıtılması, devrimci proletaryanın programının reformist bir program haline dönüştürülmesi ve onun dost ve düşmanlarının doğru bir şekilde tesbitine temel teşkil eden stratejinin bozulması şeklinde yansır.

Nitekim günümüzde de oportünist «Üç Dünya» teorisyenleri aynı şekilde davranıyor ve çağımızın başlıca çelişmelerini, dünya devrimi stratejisini tahrif ediyorlar.

HB'nin yayınladığı platform ve bugün savunduğu anlayışlar da özenli ölçüde, bu sahte teorisyenlerin görüşlerinin etkisi altında şekillenmiştir.

Bugün «Üç Dünya» teorisyenleri, dünya sosyalist devrim sürecinin kapitalizm ile sosyalizm arasındaki temel çelişkinin ve bu çelişkinin doğrudan ifadeleri olan sosyalist ülkelerle kapitalist ülkeler ve emperyalist ülkelerdeki burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişkileri inkar ediyorlar. Ama onlar bu kadarla da kalmıyor ve «günümüzde temel çelişkilerin geliştiği ve değiştiği» gerekçesiyle, emperyalizmle ezilen halklar ve milletler arasındaki çelişkiyi «iki süper devletle üçüncü dünya ülkeleri ve halkları arasındaki» çelişki ve emperyalistlerin kendi aralarındaki çelişkiyi de «iki süper devletin kendi aralarındaki» çelişki haline getirerek emperyalizmin tabiatının ve dünya halklarının anti-emperyalist mücadelesinin karakterinin değiştiğini vaaz ediyorlar.

Oysa temel çelişki, program, strateji; bunlar proletaryanın çevresinde ve onun iradesinden bağımsız olarak yer alan objektif sürecin tahlilinden çıkar ve bu süreç değişmedikçe, onun temel çelişkisi, ona tekabül eden strateji ve program da değişmez. Temel stratejik hedefler buradan doğar ve sürecin tamamlanması bu hedeflerin gerçekleştirilmesiyle mümkündür.

HB platformu, «Üç Dünya Teorisi»nin etkisi altında kalarak, ka-

pitalist ülkelerle sosyalist ülkeler ve emperyalist ülkelerdeki proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişkide ifadesini bulan kapitalizmle sosyalizm arasındaki çelişkiyi önemsemiyor ve diğer başlıca çelişmeleri de «Üç Dünya» teorisyenlerinin bakış açısına uygun olarak «biçimlendirerek» (*) şunları yazıyor : «Dünyadaki temel çelişkiler, özellikle iki süper devletle dünyanın ezilen milletleri ve halkları arasındaki çelişki ve iki süper devletin kendi aralarındaki çelişki daha da keskinleşmektedir.» (agy)

Temel çelişmeyi (ya da çelişkileri) devrim sürecinin temel hedeflerinin belirlediğini daha önce söylemiştik. Bu yüzden devrimin temel hedefleri ortadan kalkmadıkça ya da değişmeye uğramadıkça temel çelişmeler de ortadan kalkmaz ve değişikliğe uğramaz. Ama süreç devam ederken temel hedeflerin belirlediği düşman kamp içinde bazı düşmanlar ön plana çıkar ve bunlar mücadelenin sivri ucunun yöneltileceği hedefler haline gelirler. Yine süreç devam ederken bir başka dönem şartlar değişir daha başka hedefler ön plana çıkar. Ama bunlar, baş çelişki ve baş düşman tesbitine yani temel hedefleri gerçekleştirebilmek için hangi halkanın kavranacağına ilişkin meselelerdir ve hiç bir temel çelişkinin ortadan kaldırılmasına, bozulmasına, muhtevasının daraltılmasına yol açmazlar. Bir sürecin temel çelişkisi yok edildiği zaman o süreç ortadan kalkmış demektir. Bir temel çelişmenin muhtevasının daraltılması ister istemez asgari programın devrimci hedeflerinin ortadan kaldırılması anlamına gelir. Nitekim «Üç Dünya» teorisyenleri bugün, «emperyalizm (ve sosyal emperyalizm) ile ezilen milletler ve halklar arasındaki çelişkiyi» «iki süper devletle, üçüncü dünya ülkeleri ve halkları arasındaki» çelişki haline getirirlerken yalnızca yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerin komprador burjuvazi ve toprak ağalarını devrimin güçleri arasına katmayı değil, ama, aynı zamanda emperyalizme karşı mücadeleyi iki süper devlete karşı mücadele haline indirgemeyi ve diğer emperyalistleri beraat ettirmeyi amaçlıyorlar. Eğer iki süper devlet tesbiti, bir temel çelişmenin bozulmasıyla birleşme ve yalnızca baş çelişmenin düşman yanını belirtmek için kullanılsa kimsenin buna itirazı olmazdı.

«Üç Dünya» teorisyenleri aynı şekilde emperyalistler arası çelişmeyi de yine çağımızdaki önemli değişikliklere (!) bağlayarak «iki süper devletin kendi aralarındaki çelişme» haline getiriyorlar. HB platformu bu yaklaşımı da doğru olarak kabul ediyor.

(*) Temel çelişmelerin biçimlenmesi terimini biz de zaman zaman kullanıyoruz. Ama biz HB'nin birazdan üzerinde duracağımız anlayışının tersine, bu terimle ülkemizdeki iki temel çelişmeden hangisinin ön plana geçtiğini ifade ediyoruz.

— Temel Çelişki ve Baş Çelişki Arasındaki İlişki :

HB platformunda şunlar yazılı :

«Günümüz dünyasında varlığı ve gelişmesiyle tüm diğer çelişkilerin gelişmesini ve çözümünü etkileyen baş çelişki; iki süper devletle dünyanın ezilen milletleri ve halkları arasında... çelişkidir. Bu ezilen milletlerle emperyalizm ve sosyal-emperyalizm arasındaki temel çelişkinin günümüzdeki somut ifadesidir.» (agy)

Baş çelişki nasıl tesbit edilir?

Biz önce dünyayı kendi amaçlarımız doğrultusunda değiştirmek için proletarya hareketinin objektif yönünü teşkil eden onun çevresindeki süreçleri inceler, sürecin özünü, niteliğini ve temel çelişkisini tesbit ederiz. Buradan devrimin müttefikleri ve düşmanları çıkar. Bunlar, karşılıklı devrim ve karşı-devrim cephesini oluşturur. Daha sonra düşman cephesini bütünüyle çökertmek ve yok etmek amacıyla, cephenin çökertilmesinde tayin edici bir öneme sahip olan ve ön plana çıkmış bulunan düşmanları tesbit eder, devrim cephesinin yürüttüğü mücadelenin sivri ucunu bu hedefe yöneltir, ona karşı mümkün olduğu kadar fazla güç yığmaya çalışırız.

Bugün meseleye uluslararası planda yaklaştığımızda emperyalizmin çöküş, sosyalizmin zafer çağında yaşadığımızı ve dünya proleter sosyalist devrim sürecinden geçmekte olduğumuzu görüyoruz. Bu sürecin temel gelişmesi kapitalizmle sosyalizm arasındaki çelişmedir. Bu temel gelişmeyi ve ondan kaynaklanan başlıca gelişmeleri çözebilmek için uluslararası devrimci proletarya, sosyalist ülkeler, ezilen milletler ve halklar ve ilerici demokratik ülkelerden oluşan devrim cephesinin karşısında yer alan; ve emperyalizm, sosyal-emperyalizm ve onların dünyanın her yerindeki gerici müttefiklerinden oluşan karşı-devrim cephesi bozguna uğratılmalı ve yok edilmelidir.

Bugün dünya karşı-devrim cephesinde yer alan en tehlikeli düşman iki süper devlettir. İki süper devlet dünya karşı-devrim cephesinin temel direkleri ve her türden gericiliğin baş destekçisidir. Bu yüzden meseleye dünya sosyalist devrim süreci açısından yaklaşıldığında, baş düşman iki süper devlet ve baş çelişki iki süper devletle dünya proletaryası, sosyalist ülkeler, ezilen milletler ve halklar ve ilerici demokratik devletler arasındadır.

HB ise önce dört başlıca çelişmeden biri olan emperyalizm (ve sosyal-emperyalizm) ile ezilen milletler ve halklar arasındaki çelişkiyi içinde yaşadığımız dönemdeki «önemli değişiklikler»e bağlayarak «iki süper devletle ezilen milletler ve halklar arasında» olarak «biçimlendiriyor», sonra da, bütün diğer gelişmelerin buna tabi kılınması gerektiğini ileri sürerek bu gelişmeyi baş çelişme olarak ilan ediyor.

Oysa çağımızın kapitalizmle sosyalizm arasındaki temel çelişme-
sinden kaynaklanan bu dört belli başlı çelişme bir arada çağımıza dam-
gasını vururlar. Bunlardan hiç biri, diğerlerinin önemini karartacak
şekilde öne çıkarılamaz ve tek başına baş çelişki olarak ilan edilemez.
Çünkü bunların her biri tek tek ele alındığında devrim cephesine ait
güçlerin ancak bir kısmını içerdikleri gibi (emperyalistlerin kendi ara-
larındaki çelişkiye gelince bu hiç bir devrimci güç ihtiva etmez) bun-
lardan herhangi birinin düşman yönüne bakarak baş düşman tesbit
etmenin de imkanı yoktur. Bunu yapabilmek için ancak HB'nin yap-
tığı gibi özel bir gayret göstererek temel çelişkileri «biçimlendirmek»
gerekir.

Böyle bir anlayışın insanı nerelere götürebileceği konusunda eli-
mizde ilginç bir örnek var. Baş çelişki konusunda HB ile aynı anlayışa
sahip olan revizyonist tasfiyeciler, yayınladıkları bir kitapta tıpkı HB
gibi emperyalizm ve sosyal-emperyalizm ile ezilen milletler ve halk-
lar arasındaki çelişkiyi «iki süper devletle ezilen milletler ve halklar
arasında» olmak üzere «biçimlendirdikten» sonra şunları yazıyorlar :

*«...bu aşamada baş çelişme, dünyada iki süper devletle ezilen uluslar ve
halklar arasındaki çelişmedir. Ama günden güne keskinleşmekte olan emper-
yalistler arası çelişme, özellikle iki süper devlet arasındaki çelişme, pek ala
yakın bir gelecekte daha da şiddetlenerek baş çelişme haline gelebilir.»* («Le-
ninizm ve Sağ Oportünizm» s. 47)

Revizyonist tasfiyeciler her halde emperyalistler arasındaki çeliş-
me «iki süper devletin arasındaki» çelişme olarak «biçimlendikten»
ve baş çelişki olduktan sonra, bu çelişkinin hangi yönünün devrim
cephesini, hangi yönünün karşı-devrim cephesini temsil ettiği konu-
sunda da bir karara varmıştır. Ama eğer HB çelişmeler konusundaki
mevcut görüşlerini gözden geçirmezse, ileride muhtemelen o da böyle
bir karar vermek zorunda kalacaktır.

HB platformunda bütün bu mantık silsilesine uygun olarak dün-
ya devriminin itici güçleri de şöyle sıralanıyor :

*«Dünya devriminin itici güçleri, dünya halkları, ezilen milletler ve devlet
bağımsızlığı mücadelesi veren üçüncü dünya ülkeleridir. Üçüncü dünya iki
süper devlete karşı mücadele içinde şekillenmekte ve birliğini pekiştirmekte-
dir.»* («Dünyada ve Türkiye'de Siyasi Durum ve Proletaryanın Görevleri» s. 1)

Görüldüğü gibi, HB platformunda dünyaya bakış açısı tamamen
«Üç Dünya Teorisi»ne uygun ve oldukça sistemlidir. Tıpkı «Üç Dün-
ya» teorisyenleri gibi, HB de dünya devriminin itici güçlerini, hedef-
lerini, muhtevasını, programını çarpıtmakta ve karartmakta devrim-
ci proletaryanın Marksist - Leninist stratejisinin yerine oportünist «Üç
Dünya» stratejisini koymaktadır.

HB «Üç Dünya Teorisi»ni «red» yazısında bu çelişkiler anlayışını olduğu gibi savunmaya devam etti. Daha sonra ise, dergisinde yayınladığı bir okuyucu mektubunda dünya devriminin itici güçleri konusunda dergiye yöneltilen bir eleştiriye katıldığını ama bu tesbitin zaten genel ittifaklar anlayışıyla «taban tabana zıt», belirleyici olmayan bir tesbit olduğunu söyledi geçti. Oysa ileride göreceğimiz gibi HB'nin ittifaklar anlayışı da tamamen «Üç Dünya Teorisi» ile uygunluk halindeydi ve bugün de aynı teorinin derin izlerini taşımaya devam etmektedir.

B. ULUSAL PLANDA (UDHD AÇISINDAN)

Menşevik, «temel çelişkilerin biçimlenmesi» anlayışı tıpkı uluslararası planda olduğu gibi ulusal planda da temel çelişkilerin çarpıtılması, muhtevalarının daraltılması, devrimin itici güçlerinin ve hedeflerinin yanlış tesbit edilmesi ve sonuçta devrimci proletaryanın devrimci temel taleplerinin feda edilmesi sonucunu doğurmaktadır.

Ama daha önce HB'nin temel çelişme anlayışı üzerinde biraz durmamız gerekiyor :

HB temel çelişkilerin «biçimlenmesi» meselesine geçmeden önce Ulusal Demokratik Halk Devrimi sürecinin temel çelişkilerini şöyle tesbit ediyor :

«Ülkemizin gerçekleri, milli demokratik halk devrimi sürecindeki temel çelişkileri de ortaya koymaktadır. Bunlar;

«a — Emperyalizm ve sosyal-emperyalizm ile çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı arasındaki çelişki,

«b — Komprador kapitalizm ve feodal kalıntılar ile çeşitli milliyetlerden halk yığınları arasındaki çelişkidir.» (agy)

Yarı-sömürge, yarı-feodal ülkemizde temel çelişkiler nasıl ortaya çıktı?

Ülkemiz emperyalizmin boyunduruğu altına girmeden önce feodal bir toplumdur. Bununla birlikte artık feodal üretim ilişkileri üretici güçlerin gelişmesine iyiden iyice ayak bağı olmaya başlamışlar ve toplumun bağrında kapitalizm uç vermeye başlamıştı. Yani feodalizmle halk arasındaki çelişki adım adım olgunlaşıyor ve toplum demokratik devrim sürecine girmenin sancılarını çekiyordu.

İşte böyle bir aşamada emperyalizm ülkeyi hakimiyeti altına aldı ve artık yıkılması gündeme gelmiş olan feodalizmi destekleyerek onunla birlikte üretici güçlerin gelişmesinin önünde bir engel haline aldı. Böylece eskiden yani demokratik devrim, eski tipte bir devrimken, temel çelişme feodalizmle halk arasında olduğu halde; emperyalizmin hakimiyeti ile birlikte demokratik devrim, yeni tipte bir demok-

ratik devrim (UDHD) haline dönüştü ve eskiden feodal olan toplum, yarı-sömürge ve feodal, yarı-feodal bir toplum haline geldi. Yeni bir temel çelişkinin doğmasıyla birlikte (emperyalizm ve halk arasında) yeni tipte demokratik devrim (UDHD) sürecinin temel çelişkileri, emperyalizmle halk (ya da ulus) arasındaki ve feodalizmle halk arasındaki çelişkiler olarak ortaya çıktı.

Ama emperyalizm, finans-kapital hakimiyeti demektir ve emperyalizm hakimiyetini kurduğu hemen her yere finans-kapital ihraç ederek orada kapitalizmin belli bir ölçüde gelişmesine yol açar. Bu gelişen kapitalizm ikiye ayrılabilir Birincisi; doğrudan doğruya ihraç edilen finans-kapitalin ülkede yatırılması ve genişletilmiş bir biçimde yeniden üretilmesi temelinde yaratılan, emperyalizmin uzantısı komprador, tekelci kapitalizm; ikincisi ise, ülkede meta ekonomisinin gelişmesi ve feodalizmin çözülmeye başlamasıyla birlikte filizlenen ama gelişmesi emperyalizm ve feodal kalıntılar tarafından önlenen milli kapitalizm.

Birincisi emperyalist hakimiyetin doğal bir sonucu ve onun doğrudan bir ürünüdür. Emperyalizm finans-kapital hakimiyeti olduğundan ve bu kapitalizm de emperyalizmin uzantısı olarak doğrudan finans-kapital temeli üzerinde geliştiğinden; üretici güçlerin önünde engel olan komprador kapitalizmin tasfiyesi meselesi emperyalizmin (ülke üzerindeki finans-kapital hakimiyetinin) tasfiyesinin bir parçasıdır. Diğerine gelince bu kapitalizm, yarı-sömürge, yarı-feodal bir ülkede halâ belli bir ilerici rol oynayabilir ve anti-emperyalist, anti-feodal demokratik devrimde bu nedenle hedef alınmaz.

Bu nedenle tüm yarı-sömürge, yarı-feodal ülke Marksistleri, yeni demokratik devrim gerçekleştirilinceye ve ülkelerini bağımsız ve demokratik bir ülke haline dönüştürünceye kadar, devrimin temel çelişkilerini emperyalizm ve feodalizmle halk arasındaki çelişmeler olarak tesbit ederler.

Örneğin Çin'de Japonya'ya karşı direnme savaşı yıllarında oldukça gelişmiş bir komprador tekelci kapitalizm mevcuttu. Mao Zedung, bu kapitalizmi şöyle tanımlıyor :

«Dört büyük aile, Çank, Soung, Kung, Çen, yirmi yıllık iktidarlara süresince on beş - yirmi milyar ABD dolarını bulan büyük servetler yaptılar ve bütün ülkenin iktisadi can damarlarını tekellerine aldılar. Bu tekelci sermaye devletle bütünleşince, tekelci devlet kapitalizmi haline geldi. Yabancı emperyalizm ile, yerli toprak ağası sınıfı ve eski tipte zengin köylülerle yakından bağlantılı olan bu tekelci kapitalizm komprador, feodal, tekelci devlet kapitalizmi haline geldi. İşte Çankay Şek'in gerici rejiminin iktisadi temeli budur... Direnme savaşı sırasında ve Japonlara teslim olmasından sonra ge-

lişmesinin doruğuna varan bu tekелci devlet kapitalizmi, yeni demokratik devrimin maddi şartlarını büyük ölçüde hazırlamıştır.» (Seçme Eserler c. IV, s. 183-184)

HB'nin anlayışına ve iddiasına göre, Mao Zedung'un bu dönemde Çin toplumunun temel çelişkilerini de, (a) emperyalizmle Çin ulusu arasındaki ve (b) komprador kapitalizmi ve feodalizmle halk arasındaki çelişkiler olarak tesbit etmesi gerekirdi. Oysa aynı dönem için Mao Zedung, Çin toplumunun temel çelişkilerini şöyle tesbit ediyordu :

«Emperyalizm ile Çin milleti arasındaki çelişme ve feodalizmle geniş halk kitleleri arasındaki çelişme günümüzdeki Çin toplumunun temel çelişmele-ridir... Fakat emperyalizmle Çin milleti arasındaki çelişme baş çelişmedir. (Japon işgali döneminde - PB)» (SE-C II, s. 313)

Ayrıca HB, devrimin belli bir dönem milli, belli bir dönem ise demokratik yanının ön plana çıkmasını da; UDHD'de her zaman temel mesele emperyalizm, komprador tekелci kapitalizm ve feodalizmi tasfiye etmek olduğu halde bunun iç gericiliği esas hedef alan bir mücadeleyle mi yoksa dış gericiliği esas hedef alan bir mücadeleyle, bir milli kurtuluş savaşıyla mı gerçekleştirileceğine ilişkin olan siyasi bir mesele olarak ele almıyor. Ona göre devrimin milli ya da demokratik yanının ön plana çıkmasını tayin eden; belli bir aşamada emperyalist sömürünün mü yoksa komprador kapitalizmi (sanki bu, emperyalist sömürünün **doğrudan** bir aracı değilmiş gibi) ve feodalizm tarafından gerçekleştirilen sömürünün mü tasfiye edileceği meselesidir. Böylece emperyalizm ve emperyalist sömürünün doğrudan aracı olan komprador kapitalizm birbirinden koparılmakta, HB anti-Marksist tezlerini doğrulayabilmek için işi Mao Zedung'u tahrif etmeye kadar götürmektedir.

Bilindiği gibi Marksist literatürde «yani demokratik devrim» kavramı «ulusal demokratik halk devrimi» ya da «milli demokratik devrim» kavramlarının karşılığıdır. Ama her ne pahasına olursa olsun yanılmazlığını kanıtlamak hevesine düşmüş olan HB, bu en basit gerçeği bile tahrif ederek Mao Zedung'un «yeni demokratik devrim» kavramının devrimin milli ve demokratik yanlarından sadece demokratik yanını ifade eden bir kavram olarak kullanılmış olduğunu iddia ediyor. Ama bu iddiasını kanıtlamak için seçtiği alıntı bile kendisini yalanlıyor.

«Ülkemizde yeni demokratik devrimin görevi, emperyalizmin Çin'deki özel ayrıcalıklarına son vermenin yanı sıra (abc) toprak ağası sınıfının ve bürokrat kapitalist sınıfın ... sömürü ve zulmünü yoketmek komprador-feodal üretim ilişkilerini (altını çizen HB) değiştirmek ve üretici güçleri özgür kılmaktır... Yeni demokratik devrim genel olarak kapitalizmin, yukarı küçük

burjuvaziyi ya da orta burjuvaziyi yoketmeyi değil, sadece feodalizmi ve tekelci kapitalizmi, sadece toprak ağası sınıfını ve bürokrat kapitalist sınıfı (aç - HB) (büyük burjuvaziyi) yoketmeyi hede fahr.» (SE-C IV, s. 184)

HB, bu sözleri şöyle yorumluyor :

«Buradan da görüleceği gibi Mao Zedung, sosyo-ekonomik planda komprador üretim ilişkilerini, emperyalizmin içine sokmuyor, bunun tasfiyesini demokratik devrim görevini sosyo-ekonomik planda komprador-feodal üretim ilişkilerini tasfiye etmek, sınıfsal planda ise bürokrat kapitalist sınıfın ve toprak ağası sınıfının yok edilmesi olarak belirliyor.» (s. 8)

HB «yazarı» öylesine umutsuz bir durumdaki, Mao Zedung'un Çin'in temel çelişkilerinin ne olduğu konusundaki en açık sözlerini bir kenara atıp; devrimin eski tipte bir demokratik devrimden olan farklılığını vurgulayan «yeni demokratik devrim» kavramını, el çabukluğuyla «demokratik devrim» haline getiriyor. Ve yaptığı alıntının başında geçen «yeni demokratik devrimin görevi, emperyalizmin Çin'deki özel ayrıcalıklarına son vermenin yanı sıra» sözlerinin, yeni demokratik devrimin dıştaki düşmanlara da yönelmiş bir devrim olduğunun en açık bir kanıtı olduğunu gözden kaybetmeye çalışarak kendi tezlerini doğrulamaya çalışıyor. Oysa Mao Zedung'un ve sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin Marksist - Leninist partileri ve komünistlerinin de belirttiği gibi yeni demokratik devrimin iki temel görevi vardır: emperyalizm (ve komprador kapitalizmi) ile feodalizmi yok etmek. (*)

Emperyalizmin ülkedeki özel ayrıcalıklarına ve komprador tekelci kapitalizme son vermek emperyalizmin tasfiyesinin görevleri arasına girer; feodal kalıntıları ve onun kaynağı olan toprak ağalığı ekonomisine son vermek ise feodalizmin tasfiyesinin görevleri arasına. Bu iki temel görevin gerçekleştirilmesinin yolu ise bazan (eğer ülke emperyalizmin silahlı güçleri tarafından işgal edilmişse) ulusal kurtuluş savaşından; bazan da (eğer emperyalizm ülkedeki hakimiyetini komprador burjuvazi ve toprak ağalarının diktatörlüğü eliyle yürütüyorsa) yerli gericiliğe karşı yürütülen bir iç savaştan geçer. Devrimin milli yanının mı, yoksa demokratik yanının mı öne çıktığı; baş çelişkinin iç gericilerle halk arasında mı, yoksa dış gericilerle halk ara-

(*) Biz, emperyalizmin tasfiyesinden, finans-kapitalin tasfiyesini anlıyoruz. Komprador tekelci kapitalizmi, finans-kapital temelli üzerinde gelişen, emperyalizmin uzantısı bir kapitalizm olduğundan, emperyalizmin tasfiyesinin komprador kapitalizminin de tasfiyesini kapsayacağı açıktır. Bu kapitalizm, emperyalizmin uzantısı olmakla birlikte finans-kapitalin kendini ülke içinde yeniden üretmesi temelinde ortaya çıkan bir kapitalizm olduğundan yeni-demokratik devrimin (UDHD) üç görevinden, emperyalizmin, komprador kapitalizmin ve feodalizmin tasfiye görevinden söz etmek de mümkündür. Bu, iki temel gelişme tespttyle gelişmez.

sında mı olduğu burada önem kazanır. Ama her iki durumda da esas olan emperyalizmi, komprador kapitalizmi ve feodalizmi birlikte tasfiye etmektir. UDHD emperyalizmi, komprador kapitalizmi ve feodalizmi hedef alan tek bir devrimci süreçtir.

HB, komprador tekelci kapitalizmi neden ısrarla emperyalizmden ayırmaya çalışmaktadır? Çünkü o, lafta ne derse desin, komprador tekelci kapitalizmi emperyalizmin uzantısı, finans-kapital temeli üzerinde gelişen, gerici, asalak, çürüten bir kapitalizm olarak değil; ülkenin kendi iç dinamiği ile gelişen ve ilerici bir fonksiyonu yerine getiren (feodalizmi tasfiye eden) milli bir sanayi kapitalizmi gibi ele almaktadır. Proleter devrimci hareket «Halkın Birliği'nin Yarı-Feodalizm Anlayışının Eleştirisi» adlı broşürde bu konu üzerinde geniş olarak durmuştu. Biz bu yazımızda HB'nin sosya-ekonomik yapı ile ilgili görüşlerini ele aldığımızda bu meseleye tekrar döneceğiz.

— HB, Ülkemizdeki Temel Çelişkileri Nasıl «Biçimlendiriyor»?

«Uluslararası ve iç şartlar ülkemizdeki temel çelişkileri belli noktalarda odaklaştırarak keskinleştirmektedir. Faşist diktatörlüğün gerileyişi, buna karşılık sosyal-faşizmin gelişme içinde oluşu ve iktidar mücadelesi vermesi, uluslararası planda iki süper devletin hakimiyet kavgasının kızışması, bunun ülkemiz üzerinde de cereyan etmesi, ayrıca 3. dünya savaşı tehlikesinin artışı ve faşistlerle, sosyal-faşistlerin savaş kaynağı iki süper devletin en pervasız uşakları oluşu, komprador burjuvazi ve toprak ağaları sınıfıyla çeşitli milliyetlerden halk yığınları arasındaki çelişkinin, faşizm ve sosyal-faşizm ile çeşitli milliyetlerden halkımız arasındaki çelişki biçiminde somutlaşmasına yol açmaktadır.» (HB - s. 2, s. 7)

«ABD emperyalizminin gerileyişi, Rus sosyal-emperyalizminin yükselen ve pazarların yeniden paylaşılmasını talep eden bir emperyalist güç olması, ülkemizde iktidar mücadelesinin faşistler ve sosyal-faşistler arasında cereyan etmesi, uluslararası planda iki süper devletin hegemonya mücadelesinin savaş tehlikesini arttırması ve diğer emperyalist ülkelerle (ikinci dünya ülkeleri) iki süper devlet arasındaki çelişkilerin keskinleşme istidadı göstermesi, emperyalizm ve sosyal-emperyalizm ile çeşitli milliyetlerden halkımız arasındaki diğer temel çelişkinin bugünkü şartlarda yerini iki süper devlet; ABD emperyalizmi ve Rus sosyal-emperyalizmi ile çeşitli milliyetlerden halkımız arasındaki çelişkiye terketmesini ve bu çelişkide somut ifadesini bulmasını beraberinde getirmektedir.» (agy)

HB, platformunda uluslararası planda temel çelişkiler meselesini ele alırken, «Üç Dünya» teorisyenlerinin ve onların ülkemizdeki sadık temsilcisi Aydınlık oportünistlerinin tahlillerini esas alarak ve onların yolundan giderek emperyalizm (ve sosyal-emperyalizm) ile ezilen

milletler ve halklar arasındaki çelişkiyi, «iki süper devletle ezilen milletler ve halklar arasındaki çelişki»ye indirgiyor ve iki süper devlet dışında kalan emperyalistlerle ittifak öneriyordu. Ulusal planda da aynı yol izlenerek ve yine «Üç Dünya» teorisyenlerinin tahlilleri esas alınarak, emperyalizmle halk ve komprador burjuvazi ve toprak ağalarıyla halk arasındaki çelişkiler (ki bu, temel çelişkilerin sınıfsal olarak ifadesidir), «iki süper devletle halk» ve «iki süper devletin en bağımlı en azgın uşakları faşistler ve sosyal-faşistler ile halk» arasındaki çelişkiye indirgeniyor. Ve bunların dışında kalan emperyalistler ve komprador-feodal sınıflarla ittifak öneriliyor. Böylece uluslararası planda olduğu gibi ulusal planda da temel çelişkiler bozulmuş, muhtevaları daraltılmış, devrimci proletarya ve geniş halk yığınlarının devrimci hedefleri karartılmış oluyor. Temel çelişme sürecin başından sonuna kadar muhtevası değişmeden kalan bir çelişki olduğu halde; HB'nin «temel çelişkileri», «biçimleniyor» ve yerlerini başka çelişkilere «terk ederek» sahnedan çekiliyorlar.

Böylece emperyalizme, komprador burjuvaziye ve toprak ağalarına karşı mücadeleyi ifade eden milli bağımsızlık ve halk demokrasisi mücadelesi, «faşizme ve sosyal-faşizme (ki bunlar HB'ye göre iki süper devletin en bağımlı uşaklarıdır! -PB) karşı halk demokrasisi mücadelesi» ve «iki süper devlete karşı milli bağımsızlık mücadelesi» (agy) haline geliyor.

Gerçekte ise genel olarak emperyalizmi tasfiye etmeyi hedef almayan bir milli bağımsızlık mücadelesi nasıl yarı-sömürge yapıyı parçalamayı gündeme getirmeye Aydınlik oportünizmine layık bir «bağımsızlık mücadelesi» ise; diğer emperyalist uşaklarıyla ittifak halinde «iki süper devletin en bağımlı» uşaklarına karşı yürütülecek «halk demokrasisi» mücadelesi de, (bir an için HB'nin ülkemizde faşistler ve sosyal-faşistlerin yalnızca iki süper devletin en bağımlı işbirlikçilerinden oluştuğu ve diğerlerinin «demokrasiden» yana olduğu iddiasını doğru kabul etsek bile) olsa olsa faşist diktatörlüğün yerine burjuva demokratik bir siyasi rejim geçirmeyi amaçlayan ve anti-faşist mücadeleyi, anti-emperyalist ve anti-feodal mücadeleden koparan yine Aydınlik oportünizmine layık bir «demokrasi» mücadelesi olur. Kaldı ki HB'nin ülkemizdeki faşistlerin ve sosyal-faşistlerin iki süper devletin en bağımlı uşaklarından oluştuğu ve diğerlerinin, burjuva demokrasisinden yana liberaller olduğu iddiası da doğru olmadığından, HB nin önerdiği «halk demokrasisi» mücadelesi, yukardaki bile değildir. Aydınlik, HB'nin «faşizmin gerilediği, sosyal-faşizmin gelişme içinde olduğu» yolundaki tesbitinin yine Aydınlik oportünizminden alınmış olduğunu geçerken belirtelim. Bu anlayış proleter devrimci hareket tarafından daha önce enine boyuna eleştirilmiş bulunduğundan burada

ayrıca bu konuya girmiyoruz.

HB'nin bu söylenenlere karşı, «işte Parti Bayrağı, baş düşman tesbit edilmesine karşı çıkıyor, bütün düşmanları toptan devirmeye çalışıyor, 'sol'culuk yapıyor» diye bağırıp çağırmaya başlayacağını bildiğimizden hemen bu iddialara da cevap verelim. Biz, düşmanlar arasında en tehlikelileri olan baş düşmanların tesbit edilmesine ve mücadelenin sivri ucunun bu düşmanlara yöneltilmesine değil, HB platformunun yaptığı gibi diğer düşmanların düşman olmaktan çıkarılmasına, devrimimizin temel hedeflerinden ilkesiz tavizler verilmesine ve asgari programda ifadesini bulan devrimci taleplerin reformcu taleplere indirgenmesine karşıyız. Biz, «bütün» düşmanlarımızı birden yok etmeye de çalışmıyoruz. Devrimimizin henüz demokratik devrim aşamasında olduğunu tesbit ediyor ve proletaryanın **azami** hedefleri açısından bakıldığında «bütün» düşmanlarımızdan biri olan milli burjuvazinin devrimin bu aşamasında (yani UDHD aşamasında) hedef alınmaması, en azından tarafsızlaştırılması ve mümkün olduğu takdirde (yani mevcut komprador-feodal düzene karşı çıktığı ve onunla mücadele ettiği takdirde ve bu ölçüde) onunla ittifak yapılması gerektiğini savunuyoruz. Ama şu doğrudur: Biz devrimin içinde bulduğumuz aşamasında düşmanımız olan bütün güçleri toptan yok etmek perspektifi ile hareket ediyoruz. Bu her dönemde en tehlikeli düşmanları (baş düşmanları) tesbit etmek ve ona karşı mücadelede özel bir çaba sarfetmekle çelişen bir şey değil; aksine devrimci proletarya hareketini baş düşmana karşı şu ya da bu nedenle ve ölçüde mücadele etmekte olan tüm uzlaşmacı, reformist vb. güçlerden ayıran ve ona gerçek devrimci özelliğini kazandıran bir şeydir. Devrimci proletarya, özel şartlarda devrimimizin bugünkü aşamasında da düşman olduğu halde o anda kendi çıkarları baş düşmanın çıkarlarıyla çeliştiği için ona karşı mücadeleye katılan herhangi bir güç ile kısmi tavizler vererek taktik ittifaklar yapabilir. Ama asgari programın temel taleplerinden vazgeçmeden, devrimci mücadele yolundan sapmadan ve düşmanlar hakkında kof hayaller yaymadan. Kaldı ki yerli gericilik ile halk arasındaki çelişkinin baş çelişki olduğu günümüzde böyle bir ittifakın maddi şartları da yoktur ve devrimci proletarya asgari programını tavizsiz olarak savunmak zorundadır.

Sonuç olarak şunları söyleyebiliriz: Bir an için HB'nin platformunda savunulan, temel çelişmelerin «biçimlenmesi» ve devrimci mücadelenin muhtevası konusundaki görüşlerde, genel planda bütün bu söylediklerimizin kabul edildiğini ve temel çelişkilerin yerini başka çelişkilere «terk ettiği» yolundaki ifadelerin kalem sürçmesi olduğunu kabul edelim. Yani söylenleri en iyimser bir yoruma tabi tutalım. Bu durumda bile HB'nin platformunda savunulan görüşler, bugün ülke-

mizde iki süper devletle olan milli çelişmenin ön planda olduğu (yani ülkenin iki süper devlet tarafından işgal edildiği); dolayısıyla bu durumda iki süper devletle olan çıkar çelişkileri ciddi boyutlara ulaşan diğer emperyalistlerin bu aşamada tarafsızlaştırılma imkanlarının şu veya bu ölçüde varolduğu ve iç gericiliğe karşı mücadelenin dış düşmana karşı mücadeleye tabi kılınarak yürütüldüğü varsayımına dayanmaktadır. Oysa bilindiği gibi HB bu iddiaya şiddetle karşı çıkıyor. Buradan da anlaşılıyor ki, onu böylesi anti-Marksist, reformizme yol açan görüşlere sürükleyen, yanlış bir tesbit yapması değil; «Üç Dünya Teorisi»nin kuvvetle etkisi altında kalmış ve bütün temel görüşlerini bu teoriye göre şekillendirmiş olmasıdır. Onu menşevizmin temel hedefleri aşama aşama genişletme teorisine götüren de budur.

— HB, Temel Çelişmelerin Muhtevasını Baş Düşmanı Devirmekle Sınırlayınca; Baş Çelişmeyi de «Baş Düşmanlara Karşı Mücadelede Kavranacak Halka» Olarak Görüyor :

HB platformunda; «baş düşman tesbiti, bugünkü uluslararası ve iç şartlara göre biçimlenmiş temel çelişmelerin düşman yönünü ortaya koymaktadır» deniliyor. (agy)

Yine aynı platformun bir başka yerinde ise, «baş düşman, baş çelişki tarafından belirlenen ve bu temelde yükselen stratejik hedeflerdir» ifadesi kullanılıyor. (agy)

Oysa bizzat kavramların anlamından da açık bir şekilde anlaşılacağı üzere, temel çelişki, kaynağını üretim sürecinden, üretim ilişkileriyle üretici güçler arasındaki çelişkiden alır ve dolayısıyla belli bir devrimde üretici güçlerin önünde engel teşkil eden bütün güçlerle üretici güçlerin gelişmesinden yana olan güçler arasındaki çelişmeyi ifade eder. Buna karşılık baş çelişki, devrimin belli bir döneminde öne çıkmış ve baş düşman haline gelmiş güçlerle devrim cephesi arasındaki çelişkiyi anlatmakta kullanılır. Temel çelişkinin değişmesini ve yerini bir başka çelişmeye terk etmesini belirleyen belirli bir üretim tarzının değiştirilmesidir. Baş çelişkinin değişmesi ise siyasi gelişmelere bağlıdır. Örneğin bugün devrimimizin düşmanları üretici güçlerin gelişmesinin önünde engel teşkil eden emperyalizm, komprador burjuvazi ve toprak ağalarıdır. Bu çelişme UDHD sürecinde değişmeden kalacak ve yerini bir başka çelişmeye terk etmesi ancak ülkemizde emperyalizmin ve feodalizmin tasfiye edilmesi ve yarı-sömürge, yarı-feodal toplumun bağımsız ve demokratik bir topluma dönüşmesiyle mümkün olacaktır. Buna karşılık bugün ülkemizde emperyalizmin işgali olmadığından ve emperyalizm, komprador kapitalizm ve feodalizmin menfaatleri komprador burjuvazi ve toprak ağalarının faşist-feodal diktatörlüğü tarafından korunduğundan baş düşman yerli gericilik ve baş

çelişki komprador burjuvazi ve toprak ağalarıyla (onların faşist-feodal diktatörlüğüyle) geniş halk yığınları arasındadır. Meseleye uluslararası planda dünya sosyalist devrim süreci açısından yaklaşıldığında dünyadaki temel çelişki, kapitalizm ile sosyalizm arasındaki çelişkidir ve bu çelişki ifadesini doğrudan ya da dolaylı olarak çağımızın dört başlıca çelişkisinde (ve sosyalist ülkelerde kapitalist yol ile sosyalist yol arasındaki çelişkide) bulur. Bu demektir ki, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı olan çağımız sona erinceye, yani sosyalizm ve komünizm tüm dünyada zafer kazanıncaya kadar, bu başlıca çelişmeler değişmeden kalacaklar ve onlar tarafından belirlenen dünya devrim cephesi ile dünya karşı-devrim cephesi arasındaki ölüm kalım savaşı sürüp gidecektir. Buna karşılık bugün içinde bulunduğumuz dönemde dünya çapında baş çelişme, baş düşmanlar olan iki süper devletle dünya devrim cephesi arasındadır. Ve bu çelişme siyasi gelişmelere bağlı olarak ilerde yerini başka bir çelişmeye bırakabilir.

Daha önce üzerinde durduğumuz gibi, HB gerek ülkemizde gerekse uluslararası planda temel çelişmeleri «biçimlendirerek» değiştirmekte ve onların muhtevasını ve hedeflerini iradi bir biçimde daraltarak baş düşmanlarla devrim cephesi arasındaki mücadeleyi ifade eden bir çelişme haline getirmektedir. Oysa bu çelişmenin adı Marksist literatürde baş çelişme değildir. HB, baş düşmanın baş çelişmenin düşman tarafını ifade eden bir kavram olduğunu bilmekte ve lafta kabul etmektedir. Ama diğer taraftan temel çelişmelerin tayin etmesi gereken düşman cephesini de «biçimlenme» teorisi aracılığıyla baş düşmanlara indirgediğinden, aynı zamanda «temel çelişmenin» belirlediği düşmanlar deyince de ortada baş düşmanlardan başka kimse kalmamaktadır. Böylelikle baş düşman hem temel çelişmenin, hem de baş çelişmenin belirlediği düşmanlar oluyor. Ardından doğal olarak baş düşman dışında kalan ama yeni demokratik devrim tarafından hepsi de tasfiye edilmesi gereken düşmanlar kendilerine «anti-faşizm», «liberalizm» vb. payeler verilerek ara sınıflar olarak kabul ediliyor. Halk cephesi içinde birleşilecek güçler olarak görülüyor. Bunun sonucu olarak tıpkı, nasıl milli burjuvazi sömürücü bir sınıf olduğu halde devrimin içinde bulunduğu aşamada üretici güçlerin önünde bir engel teşkil etmediği için tasfiye edilmiyorsa; UDHD süreci de ikiye bölünüyor ve örneğin Avrupa taraftarı «liberal», «anti-faşist» komprador burjuvazi ve toprak ağaları bugünkü aşamada «biçimlenmiş» temel çelişmenin belirlediği üretici güçler önünde engel olan güçler arasında görülmediğinden (çünkü HB'ne göre «bugünkü uluslararası ve iç şartlara göre biçimlenmiş temel çelişmelerin düşman yönünü» ifade eden yalnızca baş düşmandır) bunlar da tıpkı milli burjuvazi gibi bir muameleye tabi tutuluyor. HB'nin gerek ulusal, gerek

se uluslararası planda bütün bir ittifaklar anlayışı bu temel üzerinde yükselmektedir. HB platformunda söylenen şu sözler, böyle bir bakış açısının doğrudan ürünüdür :

«*Milli Demokratik Halk Devrimi stratejik hedefleri içinde yer alan, fakat varılan ara aşamada baş düşmanlar dışında kalan düşmanlar, ara sınıf kabul edilmeli ve bunlara karşı ikili taktik uygulanmalıdır.*» (HB - s. 3)

«*Devrim saflarını, işçi sınıfı, köylülük, şehir küçük burjuvazisi ve milli burjuvazinin sol kanadı oluşturmaktadır. Milli burjuvazinin sağ kanadı ve iki süper devletin dışındaki emperyalist devletlerin işbirlikcisi hakim sınıf kesimleri ara sınıf durumundadır.*» (agy)

«*Bugünkü aşamada birleşik cephe, işçi sınıfı önderliğinde işçi köylü temel ittifakı üzerinde faşizme, sosyal-faşizme karşı bütün emekçi sınıf ve tabakaları milli demokratik halk devrimi stratejik aşamasında karşımıza almadığımız sömürücü sınıf ve tabakaları ve milli demokratik halk devrimi stratejik döneminde düşmanımız olan fakat içinde bulunduğumuz ara aşamada baş düşmanımız olmayan kesimleri, tüm bu kuvvetlerin parti ve örgütlerinin, tek tek demokrat ve yurtsever kişileri faşizme ve sosyal-faşizme karşı mücadele temelinde birleştiren bir cephe olmalıdır.*» (agy)

«*Dünya proletaryasının görevlerinden biri, üçüncü dünyanın iki süper devlete karşı birliğini sağlamak, bu birlik temeli üzerinde ikinci dünyayı tarafsızlaştırmaya çalışmak ve iki süper devlete karşı tavır aldığı ölçüde onunla ittifak kurmak, iki süper devleti tecrit etmektir.*» (HB - s. 1)

Böylece devrimin bugünkü aşamasında ne ülkede ne de ülke dışında iki süper devlet ve en bağımlı işbirlikçilerinden başka düşman bırakılmadıktan sonra; HB, iki süper devlete ve en bağımlı işbirlikçilerine karşı bir özel program hazırlanmasını öneriyor. HB, UDHD'yi de ikiye böldüğünden özel program belli bir dönemde UDHD'nin genel ve temel taleplerinin (asgari programın) özel duruma uygulanmış bir biçimini değil; nasıl UDHD programı sosyalist devrim programına göre asgari bir programsa HB'nin bu özel programı da UDHD ye göre bir «ultra-asgari programı» teşkil ediyor.

Peki HB, temel çalışmayı «biçimlendirerek» onun kapsamını ancak iki süper devletin ülkeyi işgal ettiği bir dönemde yürürlükte olacak bir baş çelişkinin kapsamına kadar daralttıktan sonra, baş çelişkiyi nasıl tesbit ediyor? İki süper devlet ve işbirlikçilerine karşı «top-tan mücadele» 'sol'culuğuna (!) düşmemek için, mücadele hedeflerini biraz daha daraltarak! HB'ne göre baş çelişki belli bir dönemde üretici güçlerin gelişmesinin önündeki engelleri kaldırmak, yani, **tüm karşı-devrimci güçleri yenmek mücadelesinde kavranacak bir halkayı değil; baş düşmanlara karşı mücadelede kavranacak halkayı ifade ediyor.** «Baş çelişki baş düşmanlara karşı mücadelede kavranacak hal-

kayı, bu mücadelenin hangi temelde yürütüleceğini ortaya koyar.» (HB - S. 2)

İşte HB'nin günümüzde yürütülmesini önerdiği mücadele ve halka sunduğu devrim perspektifi: Demirel - Türkeş ve İ. Bilen kliği halkasını kavrayarak iki süper devlete karşı mücadele.

Bu mücadele perspektifinin; «Bugün iki süper devlete karşı mücadeleyi, onların işbirlikçilerini hedef alarak yürüttüğümüz de bir gerçektir. Fakat dikkat edilirse, bu mücadelede dahi, iki süper devleti tecrit eden, iki süper devletle Türkiye hakim sınıfları arasındaki çelişmeleri derinleştirmeye çalışan bir siyaset izliyoruz.» diyen ve yerli gericiliğe karşı mücadeleyi iki süper devletin beşinci koluna karşı mücadeleye indirgeyen Aydınlik oportünistlerinin halka sunduğu «devrim» perspektifinden ne farkı var? Bu mücadele perspektifinin «yemek lomak lokma yenir, önce hele bir iki süper devleti tecrit edelim, emperyalizmi tasfiye etmeye sonra sıra gelir» diyen «Üç Dünya» teorisyenlerinin «devrimci stratejisinden» ne farkı var? Bu mücadele perspektifinin Lenin'i «toptan»cılıkla suçlayıp hareketin büyüyüp gelişmesiyle birlikte hedeflerin de büyüyüp genişleyeceğini, «şimdilik» Çarlığı devirmeyi bir kenara (burjuvaziye) bırakıp reformlar peşinde koşmanın gerekli olduğunu söyleyen menşeviklerin «devrim» stratejilerinden ne farkı var?

HB, hem biraz önce aktardığımız sözleri söyleyip hem de «toprak devrimi mücadelesinden taviz vermemiz sözkonusu değildir» dediği için Aydınlik oportünizmini sahtekarlıkla suçluyor. Peki ama emperyalizmin, komprador tekelci kapitalizmin ve feodalizmin bir bütün olarak tasfiyesi meslesi, toprak devrimi, bunlar HB'nin mücadele perspektifinin neresinde? HB, Aydınlik oportünizmi «bugün esas olan iki süper devlete karşı milli bağımsızlık mücadelesidir» dediği için sınıf işbirliği ile suçluyor. HB platformunun da önerdiği tam da bu değil mi?

— **Hataların Kaynağını Kavramadan ve Onları Düzeltmeden Yapılan «Özeleştir» Eski Bohçaya Yeni Yama Yapmaktan Başka Bir Anlama Gelmez :**

Bu söylediklerimiz karşısında HB'nin «Üç Dünya Teorisi» ve «it-faklar anlayışı» konusunda özeleştir yaptığı, bunları oportünist olarak damgalayıp reddettiğı, dolayısıyla eleştirilerimizin de artık geçersiz olduğu düşünülebilir. Bu da doğru değildir. Ya da yalnızca görünüşte doğrudur.

HB'nin şimdiye kadar ele aldığımız ve bundan sonra ele alacağımız tüm siyasetlerinin dünyada modern revizyonizm ve onun yeni bir türü olan «Üç Dünya Teorisi», ülkemizde ise elli küsur yıllık sağ oportünist ve revizyonist tezlerden kaynaklandığı ve tamamen bunlara uy-

gun olarak geliştirildiği son derece açıktır. Uluslararası planda ve Türkiye’de «Üç Dünyacı» yeni revizyonizme karşı mücadele gelişirken, mevcut siyasi tezleri gözönüne alındığında HB’nin şu veya bu şekilde «Üç Dünya Teorisi»ne karşı çıkacağını bekleyen çok az kimse vardı. Ama umulanın tersine, HB bu teoriyi sınıf işbirlikçisi, oportünist, revizyonist bir teori olarak nitelendirdi ve reddetti. HB’nin «Üç Dünya Teorisi»ni reddetmesi tek başına ele alındığında kuşkusuz son derece olumlu bir şeydi. Ama bu olumluluk, içinde olumsuzluğu da taşıyordu. Çünkü HB bir yandan «Üç Dünya Teorisi»ni eleştirirken diğer yandan «Üç Dünya» teorisyenlerinin hemen hemen bütün uluslararası tahlillerini savunmaya devam ediyor ve tamamen ona uygun olarak şekillendirmiş olduğu sosyo-ekonomik yapı, faşizm, baş ve temel çelişki ve ittifaklar anlayışının «kaya gibi sağlam» ve tamamen doğru olduğunu; «Üç Dünya Teorisi»nin ise her nasılsa tezleri arasına sızmış, ama genel çizgisine bütünüyle ters düşen «süs gibi» duran bir şey olduğunu, şimdi artık onu da reddederek, siyasetlerini daha da sağlamlaştırdığını iddia ediyordu. Bu durum karşısında proleter devrimci hareket HB’nin uluslararası durum tahlillerini sosyo-ekonomik yapı anlayışını, faşizm, baş çelişki, temel çelişki ve ittifaklar siyasetini bir dizi broşür ve yazıyla eleştirdi. HB, bu eleştirilerin bir kısmı karşısında suskunluğu seçti (prusya tipi kapitalist gelişme teorisinde olduğu gibi). Sağını solunu törpüleyerek de olsa savunamayacağı kadar büyük gaflar yaptığı bir kısım siyasetleri ise, daha önce bunları «kaya gibi sağlam» ilan ettiği halde, eleştireceğini öğrenince aceleyle terk ederek «özeleştiri» yaptı. Ama uluslararası Marksist - Leninist hareketin genel çizgisi ve bu çizginin ülkemizin somut gerçeğine uygulanması temelinde sağlam bir ideolojik - siyasi birlik sağlama amacını güden eleştirilerimiz karşısında HB’nin genel tavrı eleştirilerimizi incelemeyen alalecele ve küfürlerle dolu cevaplar yayınlamak, hatalarda ayak diremek ve uluslararası yeni oportünizm ve onun ülkemizdeki şubesi Aydınlık’ın gerçek Marksist - Leninist partilere saldırmakta kullandığı ne kadar malzeme ve suçlama varsa hepsini kullanarak proleter devrimci harekete saldırmak oldu. Böyle olunca HB hatalarının kaynağına inemediği ve olsa olsa onların üzerini biraz daha ustaca örtmeye çalıştı. Örneğin ittifaklar anlayışının özeleştirisini yaptı; ama bu ittifaklar anlayışının kaynağını teşkil eden sosyo-ekonomik yapı, temel çelişme, baş çelişme, faşizm, sınıfların tahlili vb. konuların hiç birine girmede. Böylece onu bu tür hatalar yapmaya götüren bütün ideolojik ve siyasi temeller eskisi gibi kaldı. Bu nedenle de bir sayı önce özeleştiri yaparak bu aşamada komprador burjuvazi ve toprak ağalarının bütün kesimlerini hedef almanın gerektiğini ilan ettiği halde, bir sayı sonra bizleri yine «düşmanları toptan de-

virmeğe çalışmak» vb. iddialarla suçladı. Aynı özeleştirimde izlediği ittifaklar siyasetinin ancak milli bağımsızlığın ön planda olduğu bir dönemde geçerli olabileceğini bizzat kendisi söylediği halde; bir sayı sonra kendisine aynı eleştiriyi kaynaklarını da göstererek yönelttiğimiz için bizim söylediklerimizi «ipe sapa gelmez laf kalabalığı» olarak ilan etti. Bugün açıkça görünen odur ki, HB dergisini çıkaranlar birlik yerine ayrılık, hataları düzeltmek yerine onlarda ayak diremek, eleştiriden öğrenmek yerine eleştiriyi yöneltenlere küfretmek, dostluk yerine düşmanlık yolunda ilerliyorlar. Bu da onların hatalarının kaynağına inmelerini ve ideolojik ve siyasi çizgilerini düzeltmelerini önüyor. Biz, bu arkadaşları izledikleri yolu bir kere daha gözden geçirmeleri konusunda uyarıyor ve bu yolun ne kendilerine ne de genel olarak proleter devrimci harekete hayır getirmeyeceğini bir kere daha hatırlatıyoruz.

HALKIN BİRLİĞİ'NİN baş çelişme, faşizm ve ittifaklar anlayışının ELEŞTİRLİSİ

**HALKIN KURTULUŞU
YAYINLARI**

HALKIN BİRLİĞİ, KOMPRADOR KAPİTALİZMİNİ, ÜLKENİN KENDİ İÇ DİNAMİĞİ İLE GELİŞTİRDİĞİ MİLLİ BİR SANAYİ KAPİTALİZMİ GİBİ GÖRÜYOR

HB, şimdiye kadar «komprador kapitalizmi» terimini çok kullandı. Ama onun ne olup ne olmadığını açıklamak konusunda belirli bir çaba göstermedi. Yine de şimdiye kadar yazıp çizdiklerinden onun bu kavramdan ne anladığını çıkarmak güç değildir.

HB, «komprador kapitalizmi» kavramından ülkeye finans-kapital ihracı temeli üzerinde gelişen, emperyalizmin uzantısı, asalak, çürüten, can çekişen, tekelci bir devlet kapitalizmi değil; ama tıpkı Prusya, Japonya, Rusya vb. ülkelerde olduğu gibi burjuva-feodal despotizm hüküm sürerken yukarıdan aşağı, toprak ağalığı ekonomisinin iç başkalaşıma uğraması temelinde gelişen milli bir sanayi kapitalizmini anlamaktadır. Onun bu kapitalizmi gerici vb. terimlerle tanımlaması, bu kapitalizmin Fransa'da olduğu gibi aşağıdan yukarı, geniş halk yığınlarının katıldığı, toprağı köylüye dağıtan ve burjuva demokratik bir siyasi rejimin şekillenmesine yolaçan devrimci bir yoldan değil de biraz önce tanımladığımız gibi köylülüğü ezerek ve burjuva demokrasisini inkar ederek, evrimci bir yolda gelişiyor olmasından (!) ötürüdür.

Onun içindir ki HB dergisini çıkaranlar, Lenin'in «Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi» adlı eserini olduğu gibi Türkiye'ye uyarlamışlar, oradaki istatistik rakamların yerine Türkiye'ye ait istatistik rakamlar koymuşlar ve bundan sonra da şatafaklı bir şekilde Lenin'in Rusya için yaptığını Türkiye'de gerçekleştirdiklerini ve Türkiye'de kapitalizmin şekillenmesi ve gelişmesinin anahatlarını ortaya koyduklarını ilan etmişlerdir. Tabii bu arada «gelişme teorisi» yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerdeki devrim ve sosyo-ekonomik yapı üzerine Mao Zedung'un yaptığı genel geçerliliği olan bir kısım tahlillerle «zenginleştirilmiş», böylelikle ortaya hiç bir bütünlüğü olmayan ve her parçası diğeriyle çelişen orjinal bir «teori» çıkmıştır. HB, bu bakış açısının zorunlu bir sonucu olarak Rusya'da, Prusya'da vb. milli sanayi temelinde gelişen kapitalizmle; Çin'de, Türkiye'de vb. yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde finans-kapital ihracı temelinde gelişen emperyalizmin uzantısı komprador tekelci kapitalizm arasında hiç bir fark görmüyor. Ve bunu teorik olarak kanıtlamaya da kalkışıyor. HB, bu konuda Lenin'den yaptığı iki alıntıya dayanıyor; bunlardan biri Lenin'in «Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi»nin ikinci baskısına 1908'de yazdığı önsözde kullanılan şu sözler :

«Kitlelerin durumundaki her önemli değişiklik, derebeylik kalıntılarına indirilecek her ciddi darbe, mutlaka nüfus kalabalığını tasfiye etmeye yaradım edecek, el emeğini ziraatten sanayiye doğru (bugün ağır olan) kayışını görülmemiş bir şekilde hızlandıracak, on üç milyon olan işletme sayısını iyice azaltacak, Rusya'yı Çin'in bugün yürüdüğü yolda değil Amerikan yolunda ileri doğru götürecektir.»

Gerçekten de bu pasajda Lenin, Çin'de ve Rusya'da gelişen kapitalizm arasında temelli bir fark görmüyor ve bunları kapitalizmin devrimci yoldan gelişmesinin temsilcisi olan Amerikan kapitalizminin karşısına koyuyor. Ama buna rağmen HB, tezlerini kanıtlamak için bu alıntıya sarılmakla büyük bir gaf yapmıştır. Çünkü bu sözlerin söylendiği tarih, HB'nin de altını çizerek belirttiği gibi 1908'dir.

Avrupa'da tekelci kapitalizm olgusunun belirtileri, 1875 buhranından itibaren gözlenmeye başlandı. Engels'in hayatının son dönemlerinde yazdığı bazı yazılarda tekelleşme olgusuna dikkat çekilmektedir. Avrupa'nın esas olarak emperyalizm dönemine girmesi XX. yüzyılın başlarından itibaren oldu ve tekelci kapitalizmin özellikleri bu tarihten itibaren belirgin olarak görülmeye başladı. Aynı tarihlerde gerek Marksistler, gerek burjuva ekonomi politikçileri arasında emperyalizm olgusu tartışılmaya başlandı.

Şurası herkes tarafından bilinir ki, olgular hakkındaki kapsamlı bilgi somut gerçeğin bilimsel bir tarzda incelenmesi, basit bilgilerin tekrar pratikte sınanması ve bunların böyle bir süreç sonunda adım adım sistemleştirilmesiyle elde edilir. Emperyalizm olgusunun belli başlı özelliklerinin kavranması ve bunların sistemleştirilmesi de böyle oldu. Emperyalizm çağına henüz yeni girmekte iken, bu olgu daha henüz belirginleşirken Marksistlerin (Lenin gibi dahi bir teorisyen sözkonusu olsa bile) emperyalizm hakkında kapsamlı, sistemleşmiş bilgiye ve bütünüyle doğru bir emperyalizm teorisine sahip olmaları imkansızdı. Bunun aksini iddia etmek gerçeğin olgularda bulunması gerektiğini inkar eden metafizik bir anlayışı savunmakla eş anlamlıdır. Kapitalizm esas olarak XV. yüzyıldan itibaren gelişmeye başladı. İlk burjuva devrimi XVI. yüzyılda oldu. Ama kapitalizmin kapsamlı, sistemli ve bilimsel bir tahlili ancak kapitalizmin çelişkilerinin olgunlaşmaya başladığı 1800'lerin ortalarında yapıldı. Büyük Fransız Devriminden neredeyse elli yıl sonra. Bunun sebebi o zamana kadar Marks ve Engels gibi dahilerin dünyaya gelmemiş olması değil; aksine, kapitalizmin olgunlaşmasının o tarihlere denk düşmesiydi.

Emperyalizm dönemine ait çelişkilerin belirginleşmesi ve olgunlaşması da bir süreç içinde oldu. Bu dönem esas olarak Birinci Dünya Savaşı'nın hemen öncesine ve savaş dönemine rastlar. Emperyalizm

hakkında kapsamlı bir teorinin ortaya konmasının şartları da ancak bu dönemde olgunlaştı. Nitekim Lenin'in eserlerinde emperyalizm meselesinin ele alınmaya başlaması ve «Kapitalizmin En Yüksek Aşaması: Emperyalizm» kitabının yazılması da bu dönemde gerçekleşti. Ancak bu dönemde ve daha sonradır ki devrimin ve sosyalizmin çeşitli temel meseleleri yeniden gözden geçirildi ve geliştirildi. Bir örnek vermek gerekirse; milli meselenin emperyalizm döneminde uğradığı değişiklik bu dönemde gelişmesini tamamladı ve Marksistler milli meseleyi Birinci Dünya Savaşı ve Ekim Devrimi'nden sonra yeniden formüle ettiler. Bu değişiklikler çeşitli dogmatik ve revizyonist akım ve teorilerle mücadele içinde mümkün oldu. Yine bir örnek vermek gerekirse, milli meselenin yeni tarzda formüle edilmesine karşı çıkan bazıları Stalin'e karşı bizzat Stalin'in 1912'de yazdığı bir broşürdeki bir takım görüşlere sahip çıkarak mücadele etmeye kalkıştılar.

Lenin'in emperyalizm teorisinin daha da geliştirilmesi ve bu teori ışığında sömürge, yarı-sömürge ülkelerinin devriminin meselelerinin çözülmesi de; Birinci Dünya Savaşı ve Ekim Devrimi'ni izleyen dönemde Komintern'e dahil Marksist - Leninist partilerin ve Lenin, Stalin, Mao Zedung gibi büyük Marksist - Leninistlerin devrimci pratikleri içinde mümkün oldu. Nitekim Lenin «Doğu Halkları Orgütleri II. Rusya Genel Kongresinde» yaptığı bir konuşmada sömürge ve yarı-sömürge ülke komünistlerine şöyle hitap ediyordu :

«...dünya komünistlerinin bundan önce karşılaşmadıkları bir görevle karşı karşıyayız : (abç) Komünizmin genel teori ve pratiğine dayanarak, kendinizi Avrupa ülkelerinde mevcut olmayan koşullara uydurmak zorundasınız, o teori ve pratiği uygulayacağınız koşullarda nüfusun ezici çoğunluğu köylülerdir ve görev kapitalizme karşı değil, orta çağ kalıntılarına karşı mücadele etmektir.» (Doğuda Ulusal Kurtuluş Hareketleri - s. 323)

Nitekim örneğin bir Çin devriminin temel meselelerinin açıklığa kavuşması Komintern ve Çin devriminin pratiği içinde Stalin ve Mao Zedung gibi Leninistlerle, Troçkistler arasında yürütülen büyük bir ideolojik mücadele sonucunda mümkün oldu. Marksizm - Leninizmin, sömürge, yarı-sömürgelere ilişkin teori ve pratiği böylesi bir mücadele içerisinde geliştirildi ve bütün bu ülkelerin devrimcilerine ışık tuttu.

Bu dönemde Marksist - Leninistlerle, Troçkistler arasındaki mücadelenin hangi noktalarda cereyan ettiği de ilginçtir. Tartışmanın en can alıcı noktalarından biri de Çin'de gelişen kapitalizmin feodalizmi tasfiye edip etmediği idi. Troçki, Çin'de gelişen komprador kapitalizmini üretici güçleri geliştiren bir milli sanayi kapitalizmi gibi ele alıyor ve bunun gelişmesiyle birlikte evrimci yoldan yani Prusya

yolundan feodalizmin tasfiye edildiğini ve Çin Devrimi'nin milli-burjuva niteliğe sahip olmasının «Çin kapitalizminin üretici güçlerinin karşısına Çin devletinin emperyalist ülkelere gümrük bağımlılığının dikilmesi»nden ileri geldiğini savunuyordu. Tabii bu arada Lenin'den kapitalizmin feodalizmi tasfiye ettiğine dair bol bol alıntı yapmaktan geri kalmıyordu.

Buna karşılık Stalin, «Troçki'nin temel hatası —diyordu— Çin devriminin anlamını ve niteliğini kavramamasındadır. Komintern'e göre bugün Çin'de toprak devrimine yolaçan başlıca baskı ve tahakküm etkeni feodalizmin kalıntılarıdır... Çin'de bütün mali ve askeri gücüyle emperyalizm, Çin'de feodal kalıntıları ve bunların bütün bürokratik - militarist üst yapısını destekleyen, teşvik eden, geliştiren ve koruyan güçtür... Çin'de feodal kalıntılar, aynı zamanda Çin'deki emperyalizme karşı devrimci bir mücadele verilmeden ortadan kaldırılamaz... Dolayısıyla bugün Çin'deki devrim, devrimci hareketin iki kolunun yani feodal kalıntılara karşı hareketle, emperyalizme karşı hareketin bir birliğidir.» (Stalin, Milli Demokratik Devrim, sf. 96 - 97)

Aynı dönemde Mao Zedung da Çin'de Troçkist sosyo-ekonomik yapı tahlillerine uygun olarak uzun süreli halk savaşı teorisine karşı çıkan ve şehirlerde ayaklanmayı savunan Troçkistlere karşı mücadele veriyordu.

İşte HB, tıpkı Ekim Devrimi'nden sonra Stalin'in 1912'deki sözlerine dayanarak mücadele etmeye kalkışan Semiç ve Lenin'in emperyalizm ve finans-kapital olgusunu kapsamlı bir şekilde ele almadığı dönemlerde Avrupa ülkeleri için yaptığı tahlillere dayanarak Leninist emperyalizm ve devrim teorisine karşı mücadele etmeye kalkışan Troçki gibi; Lenin'in 1908 yılında söylediği tek bir cümle üzerine koca bir «teori» kurarak bunu Marksizm - Leninizmin yarı-sömürge, yarı-feodal ülke devrimine ilişkin teorisinin karşısına koyuyor ve ona karşı mücadele etmeye çalışıyor. HB'nin tavrının, Marks'ın emperyalizm dönemi öncesinde feodal gericiliğin yumruğunu temsil eden Çarlık Rusya'sına karşı burjuva demokratik ülkelerin anti-feodal mücadelesini destekleyen sözlerini, bugün Rus sosyal-emperyalizmine karşı diğer emperyalistlerle kol kola geniş bir «kutsal ittifak» oluşturmak amacıyla kullanmaya çalışan ve bu amaçla Lenin'in böylesi bir tavra girmenin emperyalizm döneminde insanı doğruca karşı-devrimin yanına götüreceği sözlerini tahrif ederek unutturmaya çalışan «Üç Dünya» teorisyenlerinin tavrından ne farkı var?

HB'nin Türkiye'de «Prusya yolundan» milli bir sanayi kapitalizminin gelişmesi iddiasına dayanak olarak kullandığı ikinci alıntı ise, Lenin'in 1911 yılında Maksim Gorki'ye yazdığı bir mektupta geçen şu sözler :

«Kapitalizmden kapitalizme fark vardır. Kara Yüz Oktobrist kapitalizmi vardır, narodnik («gerçekçi, demokratik», «faaliyet» dolu) kapitalizm vardır.

«Milletlerarası proletarya, kapitalizmi iki yönden sıkıştırıyor: Oktobrist kapitalizmi demokratik kapitalizme çevirerek; Oktobrist kapitalizmi vahşilere aktarıp, kendinden uzaklaştırarak. Ama bu kapitalizmin temelini genişletir ve ölümünü yakın kılar. Batı Avrupa'da Oktobrist kapitalizm aşağı yukarı hiç kalmamış gibidir; hemen bütün kapitalizm demokratiktir. Oktobrist kapitalizm İngiltere'den, Fransa'dan Rusya'ya ve Asya'ya gitmiştir. Rus Devrimi ve Asya'da devrim; Oktobrist kapitalizmi defedip onun yerine demokratik kapitalizmi getirmek...» (DUKH - s. 59; HB - s. 8)

HB, «Lenin, Rusya ve Asya'daki 'oktobrist kapitalizm'den bahsediyor. 1911'de Rusya dışındaki Asya'nın —Japonya hariç— bütünüyle sömürge ve yarı-sömürge olduğunu düşünürsek Asya'ya aktarılan Oktobrist kapitalizmin Prusya yolundan gelişen gerici kapitalizm (junker tipi) olduğu ortaya çıkar» diyor. (agy)

Lenin'in daha önceki sözleriyle ilgili olarak söylediklerimizi bir kenara bırakalım ve bir an için HB'nin iddiasını gerçek olarak kabul edelim.

HB, ülkemizde gelişen kapitalizmin komprador kapitalizmi olduğunu ve bunun tekelci nitelik taşıdığını söylüyor (*). Bu ülkemizdeki kapitalizmin finans-kapital temeli üzerinde geliştiği anlamına gelir; çünkü ister bir ülkenin içinde sanayi kapitalizmi gelişip banka sermayesiyle kaynaşarak finans-kapital doğurmuş olsun, isterse gelişmiş kapitalist (emperyalist) ülkelerde teşekkül eden bu sermaye, sömürge ve yarı-sömürge ülkelere ihraç edilmiş olsun tekelci kapitalizmi yaratan yalnızca ve yalnızca finans-kapitaldir. O zaman HB'ye göre (1911'de Lenin finans-kapital olgusunu madem ki tahlil etmiş) Lenin'in Oktobrist kapitalizmle anlatmak istediği finans-kapital temeli üzerinde gelişen gerici tekelci kapitalizmdir. Demokratik kapitalizm ise doğal olarak toprakların köylüye dağıtılması temeli üzerinde gelişen serbest rekabetçi sanayi kapitalizmi.

Şimdi bu mantık silsilesiyle, Lenin'in söylediklerini okuyalım :

«Milletler arası proletarya, kapitalizmi iki yönden sıkıştırıyor: Oktobrist kapitalizmi demokratik kapitalizme çevirerek; Oktobrist kapitalizmi vahşilere aktarıp kendinden uzaklaştırarak...»

Lenin'in sözlerini HB'nin anladığı gibi anlasak ortaya şu saçmalık çıkıyor : Demekki milletlerarası proletarya Batı Avrupa ülkelerinde tekelci kapitalizmi serbest rekabetçi milli sanayi kapitalizmine dönüştürüyor ve finans-kapitali sömürgelere yollayarak bu dertten kendini kurtarıyormuş!

(*) Aslında o, bundan finans-kapital temeli üzerinde gelişen bir tekelliliği anlamıyor. Ne anladığı ise belli değildir.

Devam edelim

«Batı Avrupa'da Oktobrist kapitalizm aşağı yukarı hiç kalmamış gibidir; hemen bütün kapitalizm demokratiktir...»

Proletarya finans-kapitali öylesine çok yollamış ki, kendi ülkesinde onun yarattığı gerici kapitalizmden geriye hiç bir şey kalmamış! Geriye kalan ilerici sanayi sermayesi imiş! vs.

Bırakalım, isteyen Lenin'in böyle saçmalar söyleyebileceğini düşünsün. Biz öyle düşünenlerden değiliz.

Aslında Lenin'in burada üzerinde durduğu, ister sanayi sermayesi ister finans-kapital temeli üzerinde gelişsin, yalnızca kapitalizmin burjuva demokrasisi ile birlikte mi yoksa burjuva demokrasisini inkar ederek mi geliştiği ve buna bağlı olarak işçi sınıfını sınır tanımaz bir azgınlıkla mı, yoksa demokratik haklarını «tanıyarak» mı sömürdüğü meselesidir. Sanayi kapitalizminin ilk gelişme dönemine her zaman için işçi sınıfının vahşice bir şiddetle sömürülmesi eşlik etmiş ve bu dönemde bile kapitalist gelişme, her zaman burjuva demokrasisi ile birlikte yürümemiştir. Özellikle kapitalist gelişme yoluna daha geç girmiş ülkelerde uluslararası planda devrimci bir proletaryanın gelişmesine bağlı olarak burjuvazi gericileşmiş ve proletarya karşısında her türlü gericilikle uzlaşmış olduğu için burjuva devrimi cılız kalmış, toprak ağalığı ekonomisi ve feodal kalıntılar yaşamaya devam etmiş ve bu temel üzerinde burjuva demokrasisi değil, burjuva-feodal despotik rejimler (Bismark rejimi gibi) hayat bulmuştur. Bu işçi sınıfının en basit demokratik haklardan bile yoksun bırakılarak azgınca sömürülmesini kolaylaştırmıştır. Ancak doğal olarak proletarya geliştikçe demokrasi mücadelesini omuzlamış ve hemen hemen bütün Batı Avrupa'da siyasi özgürlüğü ve ekonomik ve demokratik haklarını burjuvaziden kopararak elde etmiştir.

Emperyalizm döneminde burjuvazinin gerici eğilimi daha da şiddetlenmiş ve emperyalist burjuvazi dünyanın her yerinde her türden gericiliğin en büyük destekçisi, siyasi özgürlüğün en büyük düşmanı haline gelmiştir. Bu eğilim komprador burjuvaziye de aynen yansımaktadır. Böylece Batı Avrupa ülkelerinin gelişmiş proletaryası siyasi özgürlüğe ve ekonomik demokratik haklarına sahip çıkar ve bunları korurken; gericilik eğiliminin en güçlü karşıtını oluşturan proletaryanın zayıf olduğu Doğu Avrupa ve Asya ülkelerinde burjuva-feodal gericilik, azgın kapitalist sömürü ve burjuvazinin vahşice talanı kol gezmeye başlamış ya da devam etmektedir.

Kuşkusuz Lenin, o zaman finans-kapital ve emperyalizm olgusunu sistemli bir şekilde tahlil etmemiş olsa da tüm bu gelişmeleri gözleyebiliyordu.

HB ise, «Prusya tipi» gelişen kapitalizmin, burjuvazinin gericilikle şu ya da bu ölçüde birleştiği ve «demokrasiyi» tanımayan bir kapitalizm olmasından hareket ederek, nerede siyasi gericilik ve kapitalizmi bir arada görse orada «Prusya yolundan gelişen» bir kapitalizmin varolduğuna hükmediyor.

Oysa «Prusya tipi» kapitalizm sanayi kapitalizminin demokratik olmayan yoldan gelişmesini ifade eden bir kavramdır. Bu, aynı zamanda evrimci yoldan toprak ağalığı ekonomisinin iç başkalaşımı yoluyla feodalizmi tasfiye eden bir kapitalizmdir. Çünkü, sanayi sermayesi hangi koşullar altında gelişmiş olursa olsun feodalizmle sonuna kadar bir arada yaşayamaz. Sanayi gelişebilmek için feodalizmi tasfiye etmek zorunda olduğundan, sanayi kapitalizmi feodalizmi dönüştürerek de olsa yok etmeye yönelir ve sonunda yok eder.

Feodalizmin bütün gücüyle yaşadığı, sömürge, yarı-sömürge ülkelere gelince; buraya ihraç edilen finans-kapital temeli üzerinde gelişen tekелci kapitalizm, sanayi kapitalizminden farklı olarak, sanayiye geliştirmeyi amaçlamadığından ve bu sermayenin ihracı ile bir ülkede gelişmiş bir sanayi kurmak mümkün olmadığından (çünkü finans-kapital asalak ve rantıye bir sermayedir) feodalizmi tasfiye edemez. Burada da gericilik, azgınca sömürü ve yağma, kapitalizmle birlikte dir. Ama bu kapitalizm «Prusya tipi» bir sanayi kapitalizmi değil, **komprador tekелci** bir kapitalizmdir. Lenin, Prusya'da feodalizmin tasfiyesini esas olarak gerçekleştirdiği için «Bismark, kendi tarzında ilerici bir görevi yerine getirmiştir» diyordu. Ama bizimki gibi yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerdeki komprador «Bismarklar» (Pinoş'ler, Şah Pehlevi'ler, Erim'ler vb.) zulüm ve zorbalıkla da olsa böyle bir ilerici görevi de yerine getiremezler. Onun içindir ki bizimki gibi ülkelerde feodal kalıntılar «aynı zamanda emperyalizme karşı devrimci bir mücadele verilmeden» ortadan kaldırılamaz. Komprador burjuvazi bunu yapamaz.

HB ise bütün bu gerçekleri görmezden gelerek ve Marksizm - Leninizmin klasiklerine değil. Aren - Boran vb. revizyonistlere inanmayı tercih ederek, Türkiye'de «Prusya tipi» bir kapitalizm geliştiğini ve bunun bugün olmazsa yarın feodalizmi tasfiye edeceğini savunuyor. HB'nin bu konuda neler söylediği ve hangi tezleri savunduğu «Halkın Birliği'nin Yarı-Feodalizm Anlayışının Eleştirisi» adlı broşürde eleştirildiği için bu konu üzerinde daha fazla durmuyoruz. Söz konusu broşürde aynı zamanda HB'nin ülkemizin yarı-feodal olmadığı üzerine ileri sürdüğü görüşleri de eleştirildiği için bu yazıda bu konuya da girmiyoruz. HB, o broşürde kendisine yöneltilen eleştirilere halâ bir cevap vermemiş olduğu için bu konuların daha geniş olarak ele alınmasını ileriye bırakıyoruz.

HB, ülkemizde kimi zaman komprador ve milli kapitalizmden de bahsediyor. Ama onun bundan anladığı birincisinin ülkeye finans-kapital ihracı temelinde geliştirilmiş, emperyalizmin uzantısı tekelci kapitalizm ve buna karşılık ikincisinin meta ekonomisinin genişlemesiyle birlikte köylülüğün farklılaşması temeli üzerinde gelişen ve yarı-feodal bir ülkede halâ ilerici bir potansiyel taşıyan rekabetçi bir kapitalizm olduğu değil. Aksine HB, ikisini de milli temele sahip bir sanayi kapitalizmi olarak görüyor, ama ona göre bunlardan biri kapitalizmin evrimci ve anti-demokratik yoldan, diğeri ise devrimci ve demokratik yoldan gelişmesini temsil ediyor. Bu yüzden de HB, «mevcut kapitalizm, feodalizmi nasıl olsa evrimci, anti-demokratik yoldan 'Prusya tarzı' tasfiye ediyor, bizim savunduğumuz, bu işin vakit geçirmeden devrimci yoldan 'köylü tarzı' halledilmesidir.» görüşünü savunuyor. Bu «iki yol» teorisi, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının sınıfsal karakteri tahlil edilirken, bunların bir kısmının siyasi özgürlükten yana, diğerlerinin ise siyasi özgürlüğe karşı (faşist) olduğu şeklindeki görüşlerde de etkisini gösteriyor.

HALKIN BİRLİĞİ'NİN Yarı-Feodalizm Anlayışının ELEŞTİRİSİ

HALKIN KURTULUŞU
YAYINLARI

HALKIN BİRLİĞİ, KOMPRADOR BURJUVAZİYİ, GERİCİLİKLE BİR ÖLÇÜDE UZLAŞMIŞ OLSA DA OBJEKTİF OLARAK İLERİCİ BİR TARİHİ GÖREVİ YERİNE GETİREN BİR SINIF GİBİ GÖRÜYOR

HB'nin, «Prusya tipi» gelişme teorisine uygun olarak, bu «gelişme»yi gerçekleştiren burjuvazi de (ki HB tamamen yanlış olarak buna «komprador burjuvazi» adını veriyor) objektif olarak ilerici bir tarihi görevi olan, feodalizmi tasfiye görevini yerine getiriyor. Ama bunu devrimci bir mücadele yoluyla değil de; tıpkı Prusya, Rusya, Japonya vb. de olduğu gibi evrimci bir tarzda yapıyor. HB'nin bu burjuvaziyi «gerici» vb. olarak nitelendirmesi bu yüzdendir.

Bilindiği gibi burjuvazinin gericileşmeye başlaması emperyalizm döneminden önceye rastlar. Bu gericileşmeyi tayin eden başlıca etken, devrimci bir proletaryanın gelişmeye başlaması ve burjuvazinin bu «mezar kazıcıları»nı karşısında görmekten dolayı her türlü devrim karşısında kapıldığı korkudur. Ayrıca henüz burjuvazinin tarih sahnesine çıkışının oldukça yeni olduğu ve karşısında güçlü bir proletaryanın henüz mevcut olmadığı bir dönemde bile, burjuvazinin eski feodal düzenle sıkı bağları olan mali aristokrasiye dayanan gerici bir kesimi ve bunun karşısında küçük üretim temeline dayalı olarak gelişen, sanayiye dayanan devrimci bir kesimi mevcuttur. Bunlar başından beri, kapitalist gelişme ve sanayileşmenin devrimci ve evrimci olmak üzere iki yolunu temsil ediyor, ve burjuva devriminin geliştiği her ülkede devrime damgalarını vurmak ve onun gelişmesini kendi çıkarları doğrultusunda etkilemek üzere mücadele ediyorlardı.

Proletaryanın gelişmesi ve burjuvazinin genel olarak gericileşmeye başlaması olgusu ile burjuvazinin bu iki akımı arasındaki farklar silinmeye başladı. Giderek köylülüğün başına geçerek burjuva devrimini «devrimci tarzda» «Jakoben usulü» tamamlamak artık, yalnızca proletaryanın başarabileceği bir görev haline geldi.

Emperyalizm dönemi, burjuvazinin gericileşmesinin son haddine vardığı ve kapitalizmin gelişmesi döneminde taşıdığı ilerici, demokratik özelliklerin tersine dönüştüğü bir dönemdir. Emperyalizmi doğuran finans-kapital artık hangi biçimde teşekkül etmiş olursa olsun, gelişen bir sanayi sermayesi değil, tefeci, rantıye bir özellik taşıyan asalak bir sermayedir. Feodalizmin parçalanmasını ve tasfiye edilmesini zorunlu kılan serbest rekabet artık yerini esas olarak tekele bırakmıştır. Serbest rekabet ile feodal tekel uzlaşmazken, kapitalist tekel ile feodal tekel arasında böyle bir uzlaşmaz karşıtlık kalmamıştır. Serbest rekabet döneminde burjuvazinin «reformcu» ve «devrimci»,

«gerici» ve «demokratik» kanatlarını temsil eden siyasi akımlar da sanayi burjuvazisinin üst kesimlerinin mali burjuvaziyle kaynaşarak finans-kapital oligarşisine dönüşmesiyle birlikte, aralarında belirgin hiç bir farklılık kalmamış olan aşırı gerici tekелci sermaye partileri haline gelmiştir. Bunlar, «liberal», «muhafazakar» vb. etiketlerle birbirleriyle mücadele ederken; artık bu mücadelenin başlıca amacı, temsil ettikleri tekелci sermaye kesimlerine devlet mekanizması içinde daha güçlü mevziler kazandırmak ve «demokrasıcılık» oyununun figüranları olarak halk yığınlarını aldatmaktır.

Emperyalizm dönemiyle birlikte, emperyalist burjuvazi dünyanın dört bir köşesindeki halkları ve ülkeleri yağmalayarak ve aşırı tekел kârı peşinde koşarak elinde büyük zenginlikler topladı. O, kendi ülkesindeki sosyal muhalefeti ve bu muhalefetin başını çeken devrimci proletaryayı yatıştırabilmek ve iktidarını koruyabilmek ve bu zenginliklerden küçük bir kısmını devrimci proletarya hareketini yozlaştırmak ve imtiyazlı bir işçi aristokrasisi yaratabilmek amacıyla kullandı. Böylece emperyalist burjuvazinin işçi sınıfı hareketini kontrol altında tutabilmek ve onun devrimcileşmesini önleyebilmek amacının aletleri olarak işçi aristokrasisi ve sendika bürokrasisine dayanan sosyal-demokratik burjuva işçi partileri doğdu.

Ama tarihi ve sosyal gelişme proletaryaya kapitalizmi yıkmak ve sosyalizmi kurmak görevini yüklemektedir. Bu hiç kimsenin ve hiç bir gücün sonuna kadar engelleyemeyeceği objektif bir zorunluluktur. Bu yüzden devrimci proletarya, proleter devrimi ve sınıfsız toplum bayrağını elinden hiç bir zaman bırakmadı. Bağrından yeni komünist partiler doğurdu ve mücadelesini geliştirdi.

İşte bugün burjuva demokrasisinin şu ya da bu ölçüde mevcut olduğu emperyalist ülkelerde burjuvazinin gelişmesi böyle bir seyir izledi. Ve belli başlı siyasi akımlar ve partiler böyle doğdu.

Bizimki gibi sömürge ve yarı-sömürge ülkelere gelince

Sömürge ve yarı-sömürgelerde kapitalizmin gelişmesi esas olarak emperyalizm dönemine rastlar. Bu kapitalist gelişmeyi başlıca tayin eden, ülkenin bağrından doğup gelişen bir sanayi sermayesi değil, finans-kapitaldir.

Bu ülkelerde kapitalizmin gelişmeye başlamasıyla birlikte, eski yarı-feodal tefeci ticaret burjuvazisi farklılaşmaya, meta ekonomisi gelişmeye, köylülük ayrılmaya ve aynı zamanda ülkede milli bir kapitalizm de uç vermeye başlar. Ülkede gelişen emperyalizmin uzantısı kapitalizm, yerli bir sınıfa dayanmak ihtiyacı ile karşı karşıya kalınca (ki bu durumla er-geç karşılaşır) eski tefeci ticaret burjuvazisinin üst kesimini dönüştürerek ve satın alarak tamamen finans-kapital gericiliğinin aleti olan komprador bir burjuvazi yaratır. Bu burjuvazi

tarihinde hiç bir zaman ilerici bir görevi yerine getirmemiş ve getiremeyecek olan (feodalizmi tasfiye etmek, milli bir sanayi kurmak vb.) «ölü doğmuş» bir burjuvazidir. Emperyalizmin bir uzantısı olarak, başından beri emperyalizm - feodalizm ittifakının içinde yer alır ve üretici güçlerin gelişmesinin önünde engel teşkil eder.

Ülkedeki milli burjuvazi ise, güçsüz ve cılız bir nitelik taşır ve çoğunlukla başından beri emperyalizmin geliştirdiği kendinden daha güçlü bir proletarya ile karşı karşıya kalmıştır. Ayrıca emperyalizm döneminde kurulmuş olan dünya sisteminin dışına çıkarak, temelleri üstünde yükseleceği milli bir sanayi kapiatlizmini de ülkeye hakim kılma ihtimali sıfıra yakındır. Bu yüzden milli burjuvazi, mücadele eden iki karşıt büyük güç olan emperyalist burjuvazi, komprador burjuvazi ve toprak ağalarından oluşan karşı-devrim cephesi ile proletarya, köylülük ve şehir küçük burjuvazisinden oluşan devrim cephesi arasında sürekli yalpalayan bir ara güç durumundadır. Emperyalizmin kurduğu komprador - tefeci tüccar şebekesine dahil olan ve çoğunlukla emperyalist sömürünün aracı olarak faaliyet gösteren tefeci ticaret burjuvazisi, milli burjuvazinin emperyalizm cephesine yakın sağ kesimini teşkil eder. Köylülüğün farklılaşmasından doğmuş bulunan bu sınıfın başka bir katmanı olan zengin köylülük ise, aynı şekilde feodallerle sıkı bağlar içindedir ve devrimci köylü hareketi karşısında genellikle emperyalistlerin ve feodallerin yanında saf tutar. Bunun yanında bu tip ülkelerde çok cılız da olsa şehir küçük burjuvazisinin palazlanmasından oluşan ve emperyalizmle nisbeten en az bağı olan milli bir sanayi burjuvazisi de mevcuttur. Bu kesim milli burjuvazinin «sol» kesimini oluşturur. Bununla birlikte emperyalizm ve feodalizmin baskısı ve devrimci proletarya hareketinin gelişmesi karşısında o da karşı-devrim saflarına kayabilir.

İşte bizimki gibi burjuva demokrasisinin teşekkül etmediği yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde, burjuvazinin gelişmesi ve durumu böyledir. Bu gelişme ve objektif durum, şu belli başlı siyasi akımları yaratır : 1) Komprador burjuvazi ve toprak ağalarının faşist-feodal partileri, 2) Milli burjuvazinin emperyalizm ve feodalizmle uzlaşıcı kesimlerinin sosyal-demokratik reformist partileri, 3) Köylülük, şehir küçük burjuvazisi ve milli burjuvazinin «sol» kanadının; emperyalizme ve feodalizme sonuna kadar tutarlı bir biçimde karşı çıkmasa da devrim cephesinde yer alan milli ve demokratik devrimci partileri, 4) Devrimci proletarya partisi.

Milli burjuvazinin emperyalizmle uzlaşıcı reformist kesimlerinin siyasi hareketleri genellikle emperyalizmin ve komprador-feodal düzenin koltuk değneği görevini gören, devrimci halk hareketinin reformist aldatmacalarla yozlaştırılması ve bastırılması amacına hizmet

eden gerici akımlardır. Bunlar emperyalist ülkelerde devrimci proletarya hareketine karşı kullanılan işçi aristokrasisi partilerinin (burjuva işçi partilerinin) gördüğü görevi, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde görürler.

Komünist Enternasyonal Programı, bu akımların oynadıkları rol hakkında şunları söylüyor :

«Ne var ki, devrimin bu esas eğilimi, Avrupa, Kuzey Amerika ve Japonya proletaryasının belli kesimlerinin satın alınması ve sömürge ve yarı-sömürge ülkelerinin milli burjuvazisinin, devrimci hareket karşısında korkuya kapılarak ihanet etmesi sonucu geçici olarak sekteğe uğramıştır. Emperyalist devletlerin burjuvazileri, dünya pazarlarındaki durumları (daha büyük teknik gelişme, daha yüksek kar oranına sahip ülkelere sermaye ihracı, vb.) ve sömürge ile yarı-sömürge ülkeleri talan etmeleri sayesinde daha fazla kar sağlamak ve bu karları böylece kapitalizmin «kendi» ülkelerinde gelişmesinde, sömürgelerin talan edilmesinde ve emperyalist devlete bağımlılıkta çıkarı olan «kendi» işçilerinin bir kesiminin ücretlerini yükseltmek için kullanmaktadırlar. Bu sistemli satın alma, en güçlü emperyalist ülkelerin geçmişte ve şimdi çok geniş ölçüde başvurdukları bir yöntemdir ve bu, işçi aristokrasisinin ve işçi sınıfının bürokrat tabakalarının, yani burjuva etkisinin proletarya içindeki doğrudan kanalları ve kapitalist sistemin en sağlam dayanakları olduklarını kanıtlayan sosyal-demokrasinin ve işçi sendikalarının yönetici kadrolarının ideolojisi ve uygulamasında en açık bir biçimde yansımaktadır.

«Emperyalizm, bir yandan işçi sınıfı içinde yozlaşmış bir üst tabakanın doğuşunu hızlandırırken diğer yandan, uzun vadede bu üst tabakanın işçi sınıfı içindeki etkisini zayıflatır. Çünkü, emperyalistler arasındaki çelişmelerin keskinleşmesi, geniş işçi kitlelerinin durumunun kötüleşmesi ve kitle halinde işsizlik, askeri çatışmaların muazzam maliyeti, bazı devletlerin dünya pazarında sahip oldukları tekeli kaybetmeleri ve son olarak da, sömürgelerin kaybedilmesi vb. sosyal-emperyalizmin kitleler içindeki temellerini sarsmaktadır. Aynı şekilde sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki burjuvazinin çeşitli tabakalarının sistemli bir şekilde satın alınması, bunların milli devrimci harekete ihanet etmeleri, emperyalist devletlerle uzlaşmaları devrimci buhranın gelişmesini ancak belli bir süre için durdurabilir. Bu, uzun vadede emperyalist zulmün ağırlaşmasına milli burjuvazinin halk kitleleri üzerindeki etkisinin azalmasına, devrimci buhranın derinleşmesine, kitlesel bir köylü toprak devriminin başlamasına yolaçarak kitlelerin sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde bağımsızlık ve tam milli kurtuluş için verdiği mücadelede proletaryanın hegemonyasının sağlanmasının ön koşullarını yaratır.» (Komünist Enternasyonal Programı - s. 24, 25, 26)

HB, «Prusya tipi geçiş» teorisi gereği, ülkemizdeki kapitalizmi emperyalizm dönemi öncesinde Prusya ve Rusya'da gelişen türde bir ka-

pitalizm olarak ele alırken, bu temel üzerinde varolan burjuvaziye de doğal olarak emperyalizmin uzantısı komprador tekelci burjuvazi ve emperyalizm ve feodalizmle uzlaşsa da milli bir temel üzerinde varolan milli burjuvazi olarak ayırmıyor. Her ne kadar «komprador burjuvazi» ve «milli burjuvazi» terimlerini kullanıyorsa da, o bununla sanayi kapitalizminin Prusya yolundan gelişmesi taraftarı olan gerici karşı-devrimçi burjuvaziyle, sanayi kapitalizminin devrimci yoldan gelişmesi taraftarı olan demokratik devrimci burjuvazi arasındaki ayırımı anlatmak istiyor. Onun içindir ki feodalizmi evrimci yoldan ve köylüleri ezerek «tasfiye eden» «komprador burjuvazinin» (!) karşısına (bu o kadar açık ki HB kimi zaman, «komprador kapitalizmi» kavramının yerine doğrudan «sanayi» kavramını kullanıyor —bkz. «Halkın Birliği'nin Yarı-Feodalizm Anlayışının Eleştirisi» broşürü—) feodalizmin devrimci yoldan tasfiyesini savunan milli burjuvazi (!) ile birlikte karşı çıkmaya çalışıyor. Onun «komprador burjuvazi» ve «milli burjuvazi»yi ayırma ölçüsü bu olunca da doğal olarak komprador-feodal düzenle uzlaşan ve ona karşı şu ya da bu ölçüde devrimci-demokratik bir biçimde karşı çıkmayan her siyasi akımın ve partinin doğrudan doğruya komprador burjuvazinin siyasi akımı ve partisi olduğunu iddia ediyor. Bu yüzden onun «milli burjuva», «küçük burjuva» vb. olarak adlandırdığı akımların hepsinin şu ya da bu ölçüde düzene devrimci-demokratik bir biçimde karşı çıkan akımlar olduğunu görüyoruz.

HB, milli burjuvazinin emperyalizm ve feodalizmle uzlaşan bütün kesimlerini komprador burjuva olarak nitelendirdikten sonra, bunların emperyalizm ve feodalizmle objektif olarak varolan ve kimi zaman şiddetlenen çelişmelerini de (bu çelişmeler nisbeten hafif olduğu dönemlerde düzenden talep edilen reformcu değişiklikler biçiminde yansıdığı halde, milli kurtuluş savaşında olduğu gibi işgal vb. nedenlerle iyice keskinleştiği dönemlerde bu akımların hiç olmazsa bir kesiminin milli devrimci bir konum kazanmalarına da yolaçabilir) gözardı edemediğinden bunları komprador burjuvazi ve toprak ağalarının «reformist», «liberal», «anti-faşist» kesimi olarak nitelendirme yolunu seçiyor. Ve tezlerini doğrulayabilmek için aynı mantığı emperyalist ülkelerdeki sınıf uzlaşmacısı sosyal-demokrat ve revizyonist partilere de uygulamak zorunda kalıyor.

Böylece HB'nin emperyalist burjuvazi ve komprador burjuvazinin öz siyasi partileriyle onlara teslim olmuş ve onların gericiliğinin aleti haline gelmiş bulunan sınıf uzlaşmacısı partiler arasındaki bütün farkları gözden kaybederek, bunlara karşı uygulanacak mücadelenin taktiklerinin özelliklerini inkar ediyor ve kimi zaman emperyalist burjuvazi ve komprador burjuvazi ile ittifak teorileri geliştirirken,

kimi zaman da örneğin ülkemizdeki bu tip partileri milli-devrimci bir konuma çekmek ya da onların halk yığınlarını etkileyen demagojilerini açığa çıkarmak yolunda yürütülmesi gereken özel mücadeleyi inkar 'sol' çocukluğuna düşüyor.

HB, komprador burjuvazi hakkında böylesine sağcı ve revizyonist görüşlere sahip olduğundan dolayıdır ki, komprador burjuvazi ile toprak ağalarının ilericiliğini vaazeden «Üç Dünya Teorisi»ni bu kadar kolaylıkla benimsedi ve ideolojik siyasi çizgisini bütünüyle onun ışığında şekillendirdi.

Ancak daha sonra HB'nin aynı kolaylıkla «Üç Dünya Teorisi»ni «reddettiği» ve böylesine bir bakış açısıyla bunun nasıl mümkün olduğu düşünülebilir. Şurasını hemen belirtelim ki HB, «Üç Dünya Teorisi»nin komprador burjuvazi ile ilgili vaazlarını «reddederken» yalnızca onun emperyalizmi tamamen tasfiye edemeyeceği ve «yeni ekonomik düzen» yani sosyalizmi kuramayacağını savunmuştur. Yoksa HB'nin komprador burjuvazinin emperyalizme karşı direneceği, ona kısmi darbeler vuracağı, hatta bu sınıfın emperyalizme karşı milli kurtuluş savaşları yürütebileceği konusunda hiç bir kuşkusu yoktur ve bunu açıkça ifade etmiştir. HB, komprador burjuvaziyi milli burjuvazi gibi görmeye devam ederek, Marksizm - Leninizmin çağımızda milli burjuvazinin emperyalizmi nihai olarak tasfiye edemeyeceği ve sosyalizmi kuramayacağı yolunda savunduğu gerçeği, komprador burjuvazi için savunmuş, fakat ondan ileri geçememiştir. HB'nin «Üç Dünya Teorisi»nin özünü «yeni ekonomik düzen» meselesinin teşkil ettiği şeklindeki iddiası da buradan kaynaklanmaktadır. Çünkü diğer meselelere belli başlı bir itirazı yoktur. «Üç Dünya» teorisyenlerine bol bol küfrederek onların söylediklerini tekrarlayıp durmaktadır.

Örneğin HB yayınları arasında çıkan «Üç Dünya Teorisi; Aydın-lık'ın Sınıf İşbirliğinin Temeli» adlı broşürde şu tür fikirlerin rahatlıkla savunulduğunu görebiliyoruz :

«...oportünistler, 'ülkelerin bağımsızlık' mücadelesini; İkinci Dünya Savaşından sonra açılan bu sözümona 'yeni cephe'yi; yarı sömürge ve bağımlı ülkelerin hakim sınıflarının çeşitli reformcu talepler uğruna mücadelelerini, (abç) 'uluslararası yeni ekonomik düzen' mücadelesini ifade etmek için kullanıyorlar.» (s. 34)

«Bugün çeşitli sömürge ve bağımlı ülkelerdeki işbirlikçi hakim sınıflarının bir takım temsilcilerinin emperyalizme karşı zaman zaman geçici, kısmi ve istikrarsız tavır alışları görülmektedir (abç). Marksist-Leninistlerin buna karşı tavırları, her durumu tek tek değerlendirmek, emperyalizme darbe vuran tavırlara karşı olumlu tavır alıp desteklemektir. (abç)» (s. 42)

«Çeşitli bağımlı ülkeler hakim sınıflarının zaman zaman emperyalizme karşı geçici istikrarsız tavır aldıkları bir gerçektir.» (s. 46)

Şunu hemen belirtelim ki komprador burjuvazi ve toprak ağaları, ne emperyalizme karşı «reformcu talepler uğruna» mücadele eder; ne de ona karşı «zaman zaman», geçici, kısmi ve «istikrarsız» da olsa tavır alabilirler. Dolayısıyla Marksist - Leninistlerin «emperyalizme darbe vuran» böyle bir tavrı desteklemek (!) gibi bir tavırları da olamaz. Bunlar komprador burjuvazinin değil, milli burjuvazinin yapabileceği şeylerdir ve bu tavır ancak milli burjuvazi karşısında geçerli olabilir.

HB'nin komprador burjuvazi hakkındaki bu «olumlu» düşünceleri, onun milli kurtuluş savaşımızla ilgili değerlendirmelerinde son derece çarpıcı bir biçimde yansımaktadır.

— Milli Kurtuluş Savaşı, Komprador Burjuvazi ve Toprak Ağalarının Milli Devrimci Savaşı mıydı?

HB, yayın hayatına başladığından bu yana Türkiye'de 1971 öncesine kadar ne olup bittiği ile ilgili tek bir tahlil yapmamıştır. Aydınlik oportünizmine karşı çok iyi mücadele ettiğini (aslında genel siyasi çizgisi Aydınlik oportünizmine karşı hangi platformda mücadele ettiğini çok iyi göstermektedir) her fırsatta belirtmekten çok hoşlanan HB, Aydınlik oportünizminin İbrahim Kaypakkaya'nın Türkiye'nin tarihi gelişmesiyle ilgili tezlerine sürekli yönelttiği eleştirilere tek kelimeyle olsun cevap vermekten kaçınmıştır.

Ama Mustafa Suphi'yi anma yazılarında satır aralarında söylenenlerden, HB'nin Aydınlik oportünistlerine karşı açıkca savunmaktan ısrarla kaçındığı, milli kurtuluş savaşının komprador burjuvazi ve toprak ağaları tarafından yürütüldüğü tezini benimsediği anlaşılmaktadır :

«Ancak, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının temsilcileri olan Kemalistler, TKP'nin kuruluşu ve gelişmesinden büyük bir korku duymaktaydılar. TKP'nin kuruluşunu önleyemeyince...» (HB - s. 27, s. 7)

İbrahim Kaypakkaya'nın PDA oportünizminin Kemalizm kuyrukçusu siyasetine karşı çıkmak isterken, Milli Kurtuluş Savaşının komprador burjuvazi tarafından yürütülen bir savaş olduğu iddiasını ortaya atması; görünüşte «sol», özünde ise en aşırı sağcı tezlerinden birini formüle etmesine yolaçmıştır. O bu iddiasıyla Lenin, Stalin, Dimitrov, Mao Zedung gibi Marksizmin ustalarına karşı «halkçı-islamcı sosyalist» İdris Küçükömer'le birlikte saf tutmuştur.

Aydınlik'ın Milli Kurtuluş Savaşına bakış açısının yanlışlığı, milli Kurtuluş Savaşına önderlik eden Kemalistlerin sınıfsal temelini yanlış tesbit etmesinden ileri geliyordu. Onun hatası, bu burjuvaziyi (milli tefeci ticaret burjuvazisi), küçük üretim temeli üzerinde gelişen ra-

dikal bir milli sanayi burjuvazisi gibi ele almasından ve ona yapamaya-
yacağı işleri yaptırmasından (yarı-sömürge yapıyı tasfiye, kompra-
dor kapitalizmi tasfiye, milli bir sanayi kapitalizmi geliştirilmesi ve
siyasi planda onu küçük-burjuva radikal hareketi gibi ele alması) kay-
naklanıyordu. Proleter devrimci hareketin Kemalist devrim üzerine
görüşleri daha önce ortaya konduğundan ve Aydınlık oportünizminin
bu meseleye bakışının ana hatları eleştirildiğinden, biz burada bu ko-
nu üzerinde daha fazla durmuyoruz.

İbrahim Kaypakkaya, Aydınlık oportünizminin bu tezlerinin kar-
şısına ülkemizin sömürgeleştirilmesine karşı verilen Milli Kurtuluş Sa-
vaşını alabildiğine küçümseyen, onun «'Asya'nın ezilen halklarına' de-
ğil, Asya'nın korkak burjuvazisine ve bir de emperyalist ülkelerin ma-
li oligarşisine cesaret ve umut» verdiğini ileri süren ve onu emperya-
listler arası çelişmelerin ürünü olan bir Türk - Yunan savaşı gibi gö-
ren tezlerle çıktı. Ülkenin siyasi bağımsızlığı meselesine karşı hiç bir
ilgi duymayan bu görünüşte 'sol' tez, İbrahim Kaypakkaya'nın aynı
zamanda bu savaşı Milli Kurtuluş Savaşı olarak değerlendirmesi ile bir-
leşince en aşırı sağcı tezlere kolayca yolaçabilecek bir özellik taşıyor-
du. Nitekim daha «Üç Dünya Teorisi» piyasaya sürülmeden; kompra-
dor burjuvazi ve toprak ağalarına Milli Kurtuluş Savaşı yaptıran an-
layışı burada açık olarak mevcuttur. Aslında bu tez, komprador bur-
juvazinin devrimciliğini kanıtlamak için dünyanın dört bir yanında
mikroskopla «komprador-ağa devrimi» arayan Aydınlık oportünizmi-
nin arayıp da bulamayacağı bir tezdur.

Nitekim HB'nin «Üç Dünya Teorisi»ni kabul etmesi ve «komp-
rador-feodal ülkelerin bağımsızlık akımı»nı keşfetmesinden sonra es-
ki 'sol'culuk sağcılığa dönüştü ve dün Kemalist milli burjuva devri-
minin Asya'nın ezilen halklarına değil, emperyalist ülkelerin mali oli-
garşisine cesaret ve umut verdiği iddia edilirken, birden bire kompr-
rador burjuvazi ve toprak ağalarının emperyalizme karşı mücadele-
sinin desteklenmesinden bahsedilmeye başlandı.

HB, milli burjuvazinin niteliği konusunda doğru bir kavrayışa sa-
hip olmadığından aynı 'sol' ve sağ yalpalamalar, yine milli burjuva-
zinin emperyalizmin uzlaşan üst kesiminin partisi olan CHP konu-
sunda da görülmektedir. Dün, «ülkelerin bağımsızlık» akımından söz-
edilerek, komprador burjuvazinin «liberal», «anti-faşist» kesimi ola-
rak (!) CHP ile halk cephesi içinde birleşilmesini öneren HB; bugün,
«Üç Dünya Teorisi»ni «reddedince», CHP'nin dayandığı sınıfın ekono-
mik ve siyasi olarak tasfiye edilmesinden, onunla hiç bir şart altında
ittifak yapılamayacağından vb. bahsetmeye koyulmuştur. Ama yine
CHP'yi, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının «liberal», «reform-
mist» kanadı olarak tanımlamaktan vazgeçemediğinden, yarın yine ba-

şı sıkışır ve dönem CHP'nin de emperyalizm ve feodalizmle olan çelişmelerinin şiddetleneceği bir döneme denk gelirse, ne önereceği belli değildir!

Nitekim, Aydınlık oportünistleri, HB'nin hem sözde Milli Kurtuluş Savaşının emperyalizme darbe vurduğunu söyleyip hem de «Üç-Dünya Teorisi»ni reddetmelerinin saçmalığını ileri sürdüklerinde, HB onlara şu cevabı vermektedir

«Oportünistler, 'emperyalizme darbe vuran her hareket devrimcidir; kompradorlar da karşı çıkıyorsa onlar da devrimcidir' edebiyatını yapıyorlar. Bir yığın aralıksız gevezelik yapıp, Kemalizm kuyrukçuluklarını haklı çıkarmaya kadar uzanıyorlar.»

Burada oportünistlere cevap falan verilmediği ve HB'nin söyleyecek sözü olmadığı zamanlarda hep yaptığı gibi «gevezelik», «edebiyat yapmak», «kuyrukçuluk» gibi suçlamalarla işi geçiştirmeye çalıştığı apaçık ortadadır.

Aydınlık oportünistleri, kendi açılarından haklı değil midir? Emperyalizme darbe vuran her hareketin milli devrimci bir hareket sayılması gerekmez mi? Komprador burjuvazi bir yana, milli burjuvazinin reformcu vb. hareketlerinin emperyalizme darbe vurmayaacağı bir gerçek değil mi? Eğer Milli Kurtuluş Savaşını komprador-ağa hükümeti yaptıysa ve bu emperyalizme darbe vuran bir hareket ise, komprador burjuvazi neden milli-devrimci bir sınıf sayılmasın? Gerçi Aydınlık oportünistlerinin bütün yaptığı «dinime küfreden bari müslüman olsa» demek; ama HB'nin bunun karşısında söyleyecek sözünün olmadığı da bir gerçek.

— Sosyal - Demokrat CHP, Komprador Burjuvazinin «Liberal» Kanadını mı Temsil Ediyor?

Yazımızın daha önceki bir bölümünde, Komünist Enternasyonal Programı'nda sosyal-demokrasinin emperyalist ülkelerde işçi aristokrasisine; sömürge, yarı-sömürge ülkelerde ise milli burjuvazinin emperyalizmle uzlaşan kesimine dayandığını belirtildiğini görmüştük. Bu yargı bugün için de geçerli midir, yoksa HB'nin iddia ettiği gibi bu partiler nitelik değiştirerek bundan böyle, tekelci burjuvazinin «liberal» kanatlarını temsil eden öz partileri haline mi dönüşmüştür?

Önce Avrupa sosyal demokrasisinin durumu üzerinde duralım.

Bilindiği gibi bugünkü Avrupa sosyal-demokrasisi, II. Enternasyonal partilerinin içindeki sağ-oportünist eğilimin sistemleşmesi ve revizyonist bir akıma dönüşmesiyle ortaya çıktı. Bu revizyonist akımın dayandığı sosyal temel, bütün Avrupa ülkelerinde işçi aristokrasisi ve sendika bürokrasisi idi. Bu tabaka küçük burjuvaziye tekabül

eden burjuvalaşmış işçilerden ve diğer küçük burjuva unsurlardan oluşuyordu.

Peki sosyal-demokrasi küçük burjuva partilerini temsil eder hale geldikten sonra, artık küçük burjuvazinin öz sınıfsal çıkarlarını mı savunur hale geldi? Hayır! Sosyal-demokrasinin ortaya çıktığı emperyalist ülkelerde balısca iki düzenin temsilcileri bir ölüm kalım savaşı veriyorlardı: Kapitalist sistemin patronu emperyalist tekelci burjuvazi ve sosyalist sistemin savunucusu devrimci proletarya... Bir ara sınıf olarak küçük burjuvazi bunlardan ya birinin ya da diğerinin yanında yer alabilir ve «kendi» çıkarlarını ancak bunlardan birine tabi kılarak savunabilirdi. Sözkonusu olan, tekelci burjuvazinin ekonomik, siyasi baskısı ve rüşvetleriyle devrimci proletaryanın saflarından kaçmış olan bir dönekler takımı ve yozlaşarak işçi sınıfının çıkarlarını burjuvaziye satmış bir kesim olduğundan, sosyal-demokrasi, her yerde emperyalist burjuvazinin çıkarlarını savundu, onun uşaklığını, işçi sınıfı içindeki ajanlığını yaptı ve hatta kimi zaman onun adına hükümet ederek, işçileri katliama tabi tuttu.

Örneğin Rusya'da menşevikler hükümeti kurdular ve emperyalist savaşta Rus büyük burjuvazisi ve toprak ağalarını emperyalist çıkarlarının militan savunucuları oldular. Daha sonra Rusya'daki işçi-köylü hükümetine karşı emperyalistlerin çıkarlarını savunarak silahlı mücadeleye giriştiler. Menşevikler, Rus büyük burjuvazisi ve toprak ağalarının öz partisi miydiler? Hayır. Lenin, menşeviklerin küçük burjuvaziyi temsil ettiğini sayısız defa belirtmiştir. Peki, Rusya'da bolşeviklerin önderliğinde kurulan işçi-köylü hükümeti, aynı zamanda küçük burjuvazinin de çıkarlarını savunmuyor muydu? Savunuyordu. O halde, küçük burjuvazinin temsilcileri olan menşevikler, neden emperyalistlerin ve büyük burjuvazinin yanında yer aldılar? Çünkü küçük burjuvazi erimeye mahkum, dağılan bir ara sınıftır. Kendi bağımsız düzenini kurması mümkün değildir. Onun için çıkarlarını ya kapitalist düzen ya da sosyalist düzene tabi kılarak savunacaktır. Menşevikler emperyalizmle uzlaşan bir küçük burjuva akım olarak ona hizmet ettiler. Ama Rusya'da kaderlerini sosyalizmle birleştiren ve işçi-köylü hükümetinin saflarında emperyalistlere karşı savaşan küçük burjuvazi de vardı.

Aynı şekilde Lenin, II. Enternasyonal'in dönekeşlerini, Snowdenleri, Schedemann'ları, Kautsky'leri her zaman «işçi sınıfının içindeki burjuvazinin ajanları», «burjuvazinin menfaatlerinin savunucuları», «kapitalist sınıfın işçi kâhyaları», «işçi aristokrasisi», «hain küçük burjuvalar» vb. şeklinde nitelendirdi. Bu küçük burjuvalar, Avrupa'nın birçok ülkesinde hükümetler kurarak ya da muhalefette emperyalist burjuvazinin sadık adamları olarak çalıştılar.

Bütün bunlara rağmen, komünistler, sosyal-demokratları «tek-elci burjuvazinin liberal kanadının temsilcisi» olarak nitelendirmediler. Onların tek-elci burjuvaziye hizmet eden hain küçük burjuvalar olduğunu vurguladılar. Ve şartlar Avrupa'da faşizmin tehdidinin artmasıyla birlikte burjuva demokrasisinin korunmasını öngören taktikler uygulamasını gerektirdiğinde, komünist partileri **buhranın derinleşmesine bağlı olarak işçi sınıfının durumunun genel olarak kötüleşmesi ve işçi aristokrasisinin eski imtiyazlı durumunu geniş ölçüde yitirmesi nedeniyle sosyal-demokrat partilerle «işçi sınıfının birliğini gerçekleştirmek» ve «faşizme karşı birleşik cephe kurmak» için işbirliği ve ittifak yollarını aradılar.** Çünkü sosyal demokrat partiler, küçük burjuva hainler tarafından yönetilmekle birlikte işçi partileri olmak niteliğini de koruyorlardı: Ama burjuva işçi partileri. O dönemde tek-elci burjuvazi her yerde faşizmi kışkırtır ve tezgahlarken, komünistler bu küçük burjuvaları tek-elci sermaye kampından koparmak ve peşlerinden sürükledikleri işçilerin baskısıyla işçi kampına, faşizme karşı mücadele kampına çekmek için mücadele ettiler. Ama bu hainler, tek-elci burjuvazinin çıkarları adına işçi sınıfına karşı mücadele etmekten vazgeçmediler.

Bir örnek vermek gerekirse, 1937'de İngiltere'de Dimitrov, İngiliz İşçi Partisi'ni, tek-elci burjuvazinin öz partisi (şu ya da bu kanadının) olarak görmüyordu. Bunun yanı sıra tek-elci burjuvazinin partileri olan Liberallerle Muhafazakarlar arasında da fark görmüyor, bunların bir kesimine «demokrasiden yana» vb. payeler vermeden, ikisinin de «demokrasi ve barışın mezarını kazmaya» çalıştığını söylüyordu.

«Bu çaba, burjuva demokrasisinin klasik ülkelerinde geleneksel olarak tek-elci sermayenin iki partisinin (kendi ülkelerinde ve uluslararası plandaki gerici politikalarıyla demokrasi ve barışın mezarını kazmaya çalışan liberal ve muhafazakar partiler) halkların kaderini elinde tuttuğu İngiltere gibi ülkelerde de hız kazanmaktadır.» (Dimitrov - «Savaşa ve Faşizme Karşı Birleşik Cephe» - s. 205)

O dönemde sosyal-demokrasiye önerilen ittifak, zaten tek-elci burjuvazinin kölesi durumunda olan küçük burjuva ve emekçi tabakalara, «işçi sınıfı ile mücadele ortaklığına dayanarak mali sermayeye karşı kendi öz menfaatlerini ve haklarını korumak için başkaldırma» önerisinin bir parçasıydı. Ama burjuvazinin uşağı hain küçük burjuva sosyal-demokrat şefler yığınları böldüler ve faşizmin ekmeğine yağ sürdüler.

Aynı dönemde Dimitrov, Balkanlardaki sosyal-demokrasinin durumu üzerine şunları söylüyordu :

«Sosyal-demokrasi, büyük kapitalist ülkelerde olduğunun tersine, kitleler üzerinde hiç etkili değildir ve sürekli olarak düşüş kaydetmektedir. Bunun esas nedeni özel, tarihsel, iktisadi, toplumsal ve siyasal nedeniyle, sosyal demokrasinin genellikle dayandığı imtiyazlı bir proletarya tabakasının Balkanlarda genellikle önemsiz oluşudur...»

«Fakat sosyal-demokrasinin Balkanlardaki kitleler üzerinde hiç etkili olmaması, devrimci hareket için ibr tehlike teşkil etmediği anlamına gelmez. Tersine burjuvazinin bir ajanı olarak ve memurlarla küçük burjuvazi içinde sosyal-faşizmi yayıcı olarak önemli oranda zarar vermektedir. Ve buna karşı amansızca mücadele edilmelidir.» (Balkan Komünist Partilerinin Ana Görevleri - AŞAMA Çeviri Dergisi, s. 2)

Görüldüğü gibi 1930'larda, sosyal-demokrasinin işçi aristokrati küçük burjuva niteliği vurgulanmaya devam edilmektedir. Oysa daha 1928 yılında Komintern 6. Kongresinde, sosyal demokrasinin politikası, sosyal-emperyalizm olarak damgalanmıştı :

«Reformistler, daha 1914-18 dünya savaşıyla, sosyal-yurtsever ve şövenistler olarak teşhir edilmişlerdi. O zamandan beri sosyal-demokrasinin politikası olgunlaşarak, sosyal-emperyalizme dönüşmüştür.» (Emperyalist Savaş Karşı Mücadele ve Görevlerimiz . s. 9)

Peki bugün sosyal-demokrasinin niteliği değişmiş midir? HB'nin iddia ettiği gibi bu partiler tekelci burjuvazinin öz partileri haline mi gelmiştir. Şimdi bir de buna bakalım :

«İkinci Enternasyonalin sosyal-demokrat partilerinin hain faaliyeti karşısında Lenin ve daha sonra Stalin, sosyal-demokrasiyi oportünist, anti-markсист bir akım olarak, burjuvazinin işçi sınıfı saflarında örgütlü bir ajanı olarak tanımladı. Bugün de sosyal-demokrasi aynı rolü oynamaktadır. (abç) Bugün 'Sosyalist Enternasyonal'de yer alan partilerin ideolojik bayrağı anti-komünizmdir. Bu partilerin saflarında kendilerini marksist olarak sunmaya devam eden bazı kimseler hala vardır. Brandt, Wilson, vs. gibi diğerleri ise böyle bir kisve kullanmamakta, tam tersine söz ve fiiliyetta marksizme açıkça karşı çıkmaktadırlar. Bu doğaldır. Yoksa burjuvazi, onlara menfaatlerini yönetme işini vermeyebilir... (abç) Sosyal-demokrasinin somut faaliyetinin objektif bir değerlendirmesini yapan Enver Hoca yoldaş, şöyle demiştir:

'Sosyal-demokrasi, uzun zamandan beri devrimi önlemek, ve kapitalist düzeni korumak ve sağlamlaştırmak üzere burjuvazi ve emperyalizmin işçi hareketi içindeki bir ajanı olmuştur ve hala da böyledir' (Tiran Radyosu - 17.7.1977)

«'Pragmatik sosyalizm' veya daha sık bir şekilde anıldığı üzere 'demokratik sosyalizm', 'Sosyalist Enternasyonal'in her zaman amentüsü olmuştur. O, emek ve sermaye, proletarya ile tekelci burjuvazi arasında menfaatlerin uyumu oportünist fikrinden hareket etmektedir. Bugün kapitalist dünyanın

karşı karşıya bulunduğu ciddi meselelerden bahsederken Fransız Sosyalist Partisi'nin başı Mitterand, sosyalizmin sanayileşmiş toplumun talihsizliklerinin tek cevabı olduğunu açıklamıştır. Fakat sözde demokratik sosyalizmin bu patriyotları sosyalizmden ne anlıyorlar? Onlar, sadece mevcut düzen çerçevesinde bazı reformları kastediyorlar. Nitekim aynen bugün sosyalist partilerin geldikleri Bernstein ve Kautsky zamanında olduğu gibi, sosyal-reformculuk, hala burjuvazinin işçi sınıfını ezmek için tercihi silahıdır. Reformlar aracılığıyla evrim ve proletarya devriminin kategorik inkarı sosyalist ve sosyal-demokrat partilerin çizgisinin özü bu olmuştur ve hala böyledir.» (Aynı kaynaktan)

Söylenenlerden açıkça görüldüğü gibi, sosyal-demokrasi, Lenin ve Stalin zamanında ne ise, Bernstein ve Kautsky zamanında ne ise bugün de odur Burjuvazinin işçi sınıfı içindeki ajanı.

Zaten HB'nin de belirttiği gibi Tiran Radyosu'nda yayınlanan söz-konusu makalenin başlığı «Sosyalist Enternasyonal: Emperyalist Burjuvazinin Bir Maşası»dır. İşçi aristokrasisi her zaman emperyalist burjuvazinin elinde proleter devrim ateşini söndürmekte kullandığı bir maşa olmuştur ve bugün de böyledir.

Bugün Avrupa'da burjuva demokrasisinin hüküm sürdüğü ülkelerdeki revizyonist partiler, yeni tipte sosyal-demokrat partiler haline gelmiş bulunmaktadırlar. Onların konumları sosyal-demokrat ve sosyalist partilerle aynıdır. Onlar burjuva işçi partileri niteliği taşıyorlar. Bugün İtalya, Fransa vb. ülkelerde olduğu gibi, onlar da kendi tekelci burjuvazilerine hizmet sunmak, onların çıkarlarının bekçi köpekliğini yapmak ve işçi sınıfının ve halkın ezilmesinde daha aktif rol oynamak için birbirleriyle yarış halindedirler.

«Deliller bugün, sosyal-demokratların salefleri gibi, burjuvazinin uşakları olarak kaldıklarını ve burjuvazinin işçi hareketindeki her zamankinden daha fazla beşinci kolu olduklarını göstermektedir. Aynı barikatta onlarla beraber revizyonistler de bulunmaktadır.» (Tiran Radyosu - 14.2.1978)

Bu konuda Brezilya Komünist Partisi de, Avrupa'daki beş Marksist - Leninist partinin ortak açıklamasını selamlamak için yolladığı mesajda şunları söylüyor :

«Avrupalı burjuvazi, bütün gücüyle, rüşvet ve hileyle bu devrimci gelenekleri karartmaya çalışıyor. O, egemenliğini bir süre daha ayakta tutabilmek için Lennin'in burjuva işçi partileri diye adlandırdığı partileri öne çıkarmayı iyi biliyor. Avrupa'da Portekiz'den Sovyetler Birliği'ne, Norveç'ten İtalya'ya kadar hemen hemen her ülkede, sosyalist, sosyal-demokrat ve revizyonist partiler hükümet ediyor. Burjuvazinin bu uşakları, proletarya ve emekçi kitlelerini barışçıl reformlar, sınıf işbirliği ve burjuvazinin ulusal çıkarlarını savunmak doğrultusunda yönlendirebilmek uğruna onları mücadeleden

alıkoymak için, hiçbir şeyi denememiş bırakmıyorlar.» (Halkın Kurtuluşu - S. 98)

Japonya Komünist Partisi (Sol)'nin Sosyal Demokrasinin sosyal temeli konusundaki görüşleri de şöyle

«İşçi aristokrasisi, işçilerin daha yüksek ücretler için, işten kitlesel atılmaları ve işin kapitalist rasyonelleşmesine karşı mücadele etmesine ve acil taleplerine karşı çıkmaktadır. Kendi siyasetiyle onlar tekelci sermayeyi ve onun hükümetini desteklemektedirler... Bu siyasetin temelinde sınıf mücadelesinin inkar edilmesi ve burjuvaziyi siyasi, ekonomik ve sosyal buhrandan kurtarabilecek olan hükümetin iç ve dış siyaseti için sözde milli dayanışmayı gerçekleştirme çabasından başka bir şey olmayan sözde fabrikaların demokrasisi ve fabrikaların barışı yatmaktadır. Bu sosyal-demokratlar, işçi sınıfının menfaatini savunmayı değil fakat sınıfsal işbirliğini uygulamayı ve işçi hareketini bölmeyi amaçlamaktadırlar. Bu sebeple onlar, işçi sınıfını ücretli köleliğin boyunduruğu altında tutmaya ve tekelci sermayenin menfaatlerini savunmaya çalışmaktadırlar.» (Tiran Radyosu - 13 Mart 1978)

HB'nin sosyal-demokrasinin tekelci sermayeye nasıl hizmet ettiğini ve tekelci sermayenin de onu işçi sınıfına karşı nasıl desteklediğini gösteren bir takım sözleri çerçeve içine alıp yayınlayarak, buradan sosyal-demokrat partilerin kapitalist ülkelerdeki sosyal temelinin işçi aristokrasisi, sendika bürokrasisi ve benzeri küçük burjuva tabakalar; sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde ise milli burjuvazinin emperyalizmle uzlaşan üst kesimi değil de, «tekelci burjuvazinin liberal, reformist kesimi» olduğunu kanıtlamaya çalışması gülünçtür.

«...Marksizm-Leninizmin klasikleri, sanayideki gelişmenin burjuvazinin işçi sınıfının bir kısmını satın alma ve devrimden korkan oportünist ve reformcu bir burjuvazi haline dönüştürme çabalarıyla birlikte yürüdüğünü belirtmektedirler. Kapitalist burjuvazi ve tekeller aşırı karlarının çok küçük bir kısmını, 'büyük sofranın kırıntıları'nı, esas olarak yüksek ücretler alan kalifiye işçilerden meydana gelen işçi sınıfının en kararsız kesimini ödüllendirmek ve baştan çıkarmak için kullanmaktadırlar. 'İşçi aristokrasisi işçi sınıfının en üst tabakası, burjuvazi ile uzlaşmaya, içinde erimek amacıyla en güçlülere boyun eğmeye eğilim gösteren proletaryanın en varlıklı kesimidir.' diyor Stalin.

«Tarihsel olarak her ülkenin burjuvazisi, kalifiye işçilerin bir kesimini işçi sınıfı aristokrasisini daha iyi ve az yorucu, buna karşılık daha dolgun ücretli işlere getirerek, para aracılığıyla proletaryanın kitlelerinden koparabilmiş, ayırıp tecrit edebilmiştir. Dolgun ücret şuradan buradan elde edilen avantajlar ve kazançlar bu aristokrasinin giderek işçi sınıfından sadece ekonomik bakımdan değil, ideolojik bakımdan da kopmasına yol açmıştır. İşçi sınıfı aristokrasisi burjuvaziyi yardım ederek ve onu destekleyerek işçi sı-

nıfının ve sendikâî hareketin saflarında burjuvazinin ve onun ideolojisinin beşinci kolu ve aracı haline gelmiştir; işçi sınıfı aristokrasisinin yardımı olmasaydı, burjuvazi işçi sınıfı üzerinde hakimiyetini kuramazdı. İşçi aristokrasisi tabakası, burjuvaziye canla başla hizmet ederek, onun işçi aleyhtarı tedbirlerini ve siyasetini bazen açıkça, bazen de gizlice destekleyerek her türlü yolla mevzilerini korumaya çalışmaktadır.» (Filip Kota - Dünya Sendikâî Hareketinde İki Çizgi - s. 62)

İşte işçi aristokrasisinin durumu ve fonksiyonu budur.

Aslında HB'nin çeşitli siyasal partilerin sosyal ve sınıfsal temellerini tesbit ederken sürekli bu tip hatalar içine düşmesine yolaçan onun dar ekonomist mantığıdır. O, toplumda çatışan temel sınıflar ve temel güçler olduğunu, arada kalanların bunlardan birine ya da diğerine yaslanmadan ve çoğunlukla hakim olanın savunuculuğunu yapmadan varlığını sürdürmesinin güç olduğunu görememektedir. O şöyle düşünüyor: bir parti küçük burjuva sosyal temele sahipse, küçük burjuvazinin öz çıkarlarını korur; milli burjuva temele sahipse milli burjuvazinin öz çıkarlarını korur... Küçük burjuvazi ve milli burjuvazinin çıkarları objektif olarak büyük burjuvazinin çıkarlarıyla çeliştiğine göre, demek ki büyük burjuvaziyle mücadele etmeyen ve onun tarafından desteklenen her siyasi akım ve parti, büyük burjuvazinin öz partisidir! Oysa bütün ara sınıfların reformist, yani düzenle uzlaşan ve devrimci, yani düzene karşı çıkan akımları, partileri vardır. Bunlar ya başını büyük burjuvazinin çektiği karşı-devrim safına; ya da başını proletaryanın çektiği devrim kampına katılmak zorundadır. Buna rağmen nasıl büyük burjuvazinin kampında savaşılan reformist ve revizyonist akımların sosyal temeli, eskiden olduğu gibi kalırsa (*); proletaryanın kampında savaşılan ara sınıfların devrimci akımları da bunu yaptılar diye, proletaryanın partileri olmazlar.

Örneğin Fransa'da yapılan seçimlerde «sosyalist-komünist» yani reformist-revizyonist ittifakı hükümeti kurmuş olsaydı, bu hükümet kime hizmet edecekti? Elbetteki tekелci burjuvaziye. Peki bundan dolayı örneğin Marchals, tekелci burjuvazinin temsilcisi midir?

Enver Hoca, AEP 7. Kongresine sunduğu Rapor'da, onun ve ideolojisinin sınıfsal niteliği hakkında şunları söylüyor :

«Fransız Revizyonist Partisinin 22. Kongresine sunduğu raporunda küçük burjuva Marchals, (abç) burjuva ideologların gerici teorilerini ödünç olarak sanayi toplumunda sınıf farklılıkları yumuşadığı için, 'bugün Fransa'da proletaryadan değil, işçi sınıfından bahsedilebilir' dedi.» (Komün Yayınları - s. 223)

(*) Burada sosyalist ülkelerdeki geri dönüşe başlı olarak işçi aristokrasinin devlet iktidarını ele geçirerek hakim sınıf olarak örgütlendiği durumları ve sosyal-faşist ajan örgütleri sorununu bir kenara bırakıyoruz.

Herhalde HB'ne göre Enver Hoca yoldaş, Marchais'i «küçük burjuva» olarak nitelendirdiğine göre, ya onunla ittifakı düşünüyor, ya da yakında Fransa'da tekelci kapitalizmin önemli bir darbe yiyeceğini!.. Aslında ne biri ne de öteki. Marchais ve onun gibileri hükümet kurarlarsa onlar Fransa tekelci burjuvazisinin küçük burjuva bekçi köpekleri, uşakları olacaktırlar; başka bir şey değil.

Bir başka nokta: HB, Aydınlık hareketini (TİKP) şöyle niteliyor :

«Bugün Aydınlık - Halkın Sesi oportünist akımı, karşı-devrimci bir akım haline gelmiştir. Bu oportünistler başta Amerikan emperyalizmi gelmek üzere tüm emperyalistlerin ve emperyalist uşağı komprador burjuvazi ve toprak ağalarının devrim saflarında görev yapan ajanları durumundadırlar.» (HB - S. 25, s. 10)

Madem ki her emperyalizmin ve komprador-feodal sınıfların çıkarını savunan siyasi akımın sosyal temeli, komprador burjuvazi ve toprak ağalarıdır; o halde, TİKP, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının hangi kesiminin partisidir? HB'nin vereceği cevabı şimdiden kabaca söyleyebiliriz: «Üçüncü Dünyacı» kesiminin! Hem üstelik Murat Bayrak da onları kendisine çok yakın gördüğünü ilan etmedi mi?

Bir yıldır proleter devrimcilikten (!), önce demokratlığa (*) sonra kompradorluğa (!). Bunca değişikliğin nedeni, Aydınlık oportünistlerinin mi yoksa HB dergisini çıkaranların mı sakat mantığının ürünüdür?

HB'nin bakış açısı, proleter devrimci hareketin CHP tahlillerini eleştirirken de aynıdır. O, «Nurullah Gezin şöyle demiş, Ertuğrul Soy-sal böyle demiş» diye bir takım komprador burjuvaların sosyal-demokrat CHP hükümetini desteklediklerini «kanıtlayarak» (oysa bu herkes tarafından bilinen bir şeydir ve HB'nin bunu kanıtlamak için bu kadar uğraşmasına hiç de gerek yoktur) CHP'nin «komprador burjuvazi ve toprak ağalarının liberal kesiminin partisi» olduğu yolundaki tezini doğrulamaya çalışıyor. Kendi dar ekonomist mantığı ile meselelere yaklaşarak, CHP'nin ve ülkemizdeki sosyal-demokrasinin sosyal temelinin milli burjuvazinin emperyalizmle uzlaşan kesimi ve (olduğu kadarıyla) işçi aristokrasisi ve sendika bürokrasisi olduğu söylendiğinde proleter devrimci harekete «madem ki öyledir o zaman

(*) HB her ne kadar, Aydınlık oportünistlerini proleter devrimci olarak gördüğünü inkar ediyorsa da, her halde demokrat olarak gördüğünü inkar etmez. Çünkü HB'nin «Faşizmi, Siyasal Cinayetler ve İşkenceleri Protesto» kampanyasında H. Yolu ile birlikte birçok miting ve toplantıyı «Aydınlık'a söz hakkı yoksa ben de konuşmam» diyerek protesto ettiği herkesin hatırladığıdır. Ayrıca Aydınlık'ın her söylediğini tekrarladıktan sonra, Aydınlık'a proleter devrimci demışsin dememişsin ne fark eder?

onunla ittifak yapmak gerekir, demek ki siz CHP ile ittifak peşinde koşuyorsunuz» yollu suçlamalar yöneltiyor. Korkarız ki HB, bu mantıkla yarın reformist-revizyonist akımların sosyal temeli hakkında bugünkü yanlış görüşlerini terkederse bu kez de kötü bir CHP kuyrukçuluğuna düşecek.

HB'nin suçlamalarına gelince, proleter devrimci hareketin söylediği şudur: CHP milli burjuvazinin partisidir; ama onun emperyalizmle ve feodalizmle uzlaşan reformist kesiminin partisidir. O, bu durumuyla doğal olarak karşı devrim kampındadır. Bugün komprador burjuvazi ve toprak ağalarının halka karşı mücadelesinin bir aletidir ve faşist diktatörlüğün koltuk değneğidir. Bugün Marksist - Leninistlerin böyle bir siyasi akımla ittifak vs. diye bir sorunları olamaz; aksine o, yerini karşı-devrim kampı olarak seçtiği sürece devrimci mücadelenin doğrudan hedefidir.

Lenin, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde milli burjuvazinin reformcu (sosyal-demokrat) ve devrimci akımları ve devrimci proletaryanın bunlar karşısındaki tavrı üzerine şunları söylüyorlar :

«Tartışmalarımız sonunda, oybirliği ile, 'burjuva demokratik' hareket yerine milli devrimci hareketten söz etme kararına vardık. Hiç şüphe yok ki, her milli hareket, ancak bir burjuva demokratik hareket olabilir; çünkü geri kalmış ülkelerde nüfusun muazzam çoğunluğu, burjuva-kapitalist ilişkileri temsil eden köylülerdir. Bu geri kalmış ülkelerde proletarya partilerinin, kurulmaları gerçekten mümkün olsa dahi, köylü hareketiyle kesin ilişkiler kurmadan ve köylü hareketini faal bir şekilde desteklemeden komünist taktikleri ve bir komünist siyaseti izleyebileceklerini sanmak hayale kapılmaktır. Bununla birlikte, şöyle itirazlar ileri sürülmüştür: burjuva demokratik hareketten sözederek, reformcu hareketle devrimci hareket arasındaki bütün ayrımı silip atmış oluruz. Oysa o ayırım son zamanlarda, geri kalmış ve sömürge ülkelerde ayan beyan ortaya çıkmıştır; çünkü emperyalist burjuvazi reformcu hareketi ezilen milletlere sokmak için elinden geleni yapmaktadır. Sömürücü ülkelerin burjuvazisi ile sömürge ülkelerin burjuvazisi arasında belli bir 'reaprochement' bir yakınlaşma olmuştur; öyle ki çok kere —belki de çoğunluk hallerde— ezilen ülkelerin burjuvazisi bir yandan milli hareketi desteklerken, öte yanda emperyalist burjuvazi ile tam bir anlaşma içerisindedir. Bütün devrimci hareketlere ve devrimci sınıflara karşı onunla güçbirliği yapmaktadır. Komisyonunda tartışma götürmez bir biçimde bu ispat edildi; ve yegane doğru tutumun, bu ayrımı dikkate almak ve hemen bütün hallerde 'burjuva demokratik' terimi yerine 'milli devrimci' terimini kullanmak olduğu kararlaştırıldı. Bu değişikliğin anlamı şudur: biz komünistler olarak sömürgelerdeki burjuva-kurtuluş hareketlerini ancak ve gerçekten devrimci oldukları ve ancak bu hareketlerin yöneticileri bizim köylüleri ve sömürülen yığınları devrimci bir ruhla eğitip örgütlememize engel olmadıkları taktirde

desteklemeliyiz, ve destekleyeceğiz (sözde «Üç Dünya Teorisi»ni red broşürlerinde komprador burjuvazi ve toprak ağalarının emperyalizme 'reformcu' karşı çıkışlarının desteklenmesini vaazeden HB, 'yazarları'nın kulakları cınlasın - PB). Bu şartlar yoksa, bu gibi ülkelerde komünistler, İkinci Enternasyonal kahramanlarının da saflarında yer aldıkları reformcu burjuvaziyle mücadele etmelidirler. Sömürge ülkelerde reformcu partiler çoktan kurulmuştur, ve bazı hallerde sözcüleri kendilerine sosyal-demokrat veya sosyalist demektirler.» (DUKH - s. 333, 334)

Ama ileride (örneğin emperyalizmle ülke arasındaki çelişkinin şiddetlenerek ön plana geçtiği bir dönemde) CHP'nin bugünkü konumu değişir ya da onun içinden milli devrimci özellikler taşıyan bir akım doğarsa, HB'nin hiç kuşkusu olmasın, onunla ilkeli bir ittifak yapmak için elimizden gelen çabayı harcayacağız. HB'nin de aynı şeyi yapacağından kuşkimuz yoktur. Ama eğer o bu mantıkla giderse, o zaman komprador burjuvazi ve toprak ağalarının «liberal kanadı»nın faziletleri ve devrimciliği üzerine bol bol «teori» dinleyeceğimizi tahmin etmek güç değil.

Burada bir de «Avrupa emperyalizmi» ve Avrupa sosyal demokrasisi ile CHP arasındaki ilişkiler meselesine değinelim

Avrupa'nın sosyal-demokrat partileriyle sosyal-demokrat CHP arasındaki ilişki, büyük burjuvaziye uşaklık siyasetinde birleşen sınıf işbirlikçisi akımlar, işçi aristokrasisi ve uzlaşmacı milli burjuvazi arasındaki ilişkidir. Avrupa'nın sosyal-demokratları, ABD emperyalizmi ve efendileri tekелci burjuvazi adına CHP'yi kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaya çalışıyorlar. Yoksa bu ilişki ve onun yürütüldüğü Sosyalist Enternasyonal, komprador burjuvazi ve emperyalist tekелci burjuvazinin «liberal» kanatlarının bir klübü değildir. Komprador burjuvazi ve toprak ağalarının «liberal»i olsa olsa AP kadar «liberal»(!) olur.

Ayrıca HB bu meseleye ilişkin olarak kendisine yöneltlen eleştirileri de çarpıtarak işin içinden sıyrılmaya çalışıyor

Proleter devrimci hareket «Avrupa emperyalistleri» ya da «Avrupa mali sermayesi» kavramının kullanılmasını değil, bu kavramları HB'nin kullanma tarzını ve onun «Avrupa emperyalizmi» derken sorununa tıpkı ABD emperyalizmi ve Sovyet sosyal-emperyalizmi gibi tek bir emperyalist devlet söz konusuymuşçasına yaklaşımını ve aynı zamanda «Avrupa mali sermayesi» derken de bundan entegrasyona uğramış bir mali sermaye gibi söz etmesini eleştirdi. HB'nin «Avrupa emperyalizminin işbirlikçileri» derken bunları şu ya da bu ölçüde ABD emperyalizminin denetimi altında birçok emperyalist ülkeye bağlı unsurlar olarak değil de, tıpkı bağımsız bir emperyalist devletin uşaklarıymış gibi ele aldığını teşhir etti. HB, bunun karşısında proleter dev-

rimci hareketin ülkemizde iki süper devlet dışında herhangi bir ülkeye bağlı işbirlikçiler olamayacağını söylediğini ve kendilerinin de «Avrupa Birleşik Devletleri» konusundaki görüşlerinin açık olduğunu söylüyor.

HB'ni eleştirirken söylenenleri buraya da aktarıyoruz : Türkçe bilen bir kişi HB'nin bundan çıkardığı sonucu çıkarıyorsa, bizce bu olsa olsa onun kötü niyetinin bir göstergesidir.

«HB, ayrıca 'Avrupa emperyalizmi'ne de ,tıpkı emperyalist bir devlet, ya da entegrasyona uğramış bir grup emperyalist sözkonusuymuş gibi ele alıyor. Buna göre, ülkemizde Amerikan işbirlikçileri, Rus işbirlikçilerinin vs. yanında bir de 'Avrupa emperyalizminin işbirlikçileri' vardır ve bunlar, Avrupa mali sermayesine bağımlıdır...

«Burada sözkonusu olan bir emperyalist devlet ya da bir mali sermaye grubu değil, çeşitli emperyalist devletlerle mali sermaye gruplarıdır. Bunlar, Amerikan emperyalizmi ya da Rus sosyal-emperyalizmi ile rekabet yolunda geliştikleri gibi (bunu söylemek bu emperyalistlerin şu ya da bu ölçüde Amerikan emperyalizminin ve Rus sosyal-emperyalizminin denetimi altında oldukları gerçeği ile çelişmez) birbirleriyle de rekabet etmekte, sömürgeler, nüfuz alanları, hammadde kaynakları elde etmek yarışına güçleri oranında katılmaktadırlar. Bugün birleşmiş bir Avrupa, bir Avrupa Birleşik Devletlerinin kurulmuş olması sözkonusu değildir.»

«...Bu ülkelerin (Avrupa ülkeleri PB) mali sermayeleri Amerikan mali sermayesi ile rekabet içinde sömürge, yarı-sömürge ülkelerde çeşitli bağımlılık ilişkileri yarattılar, varolanları pekiştirdiler ve canlandırdılar. Bu Türkiye'de de böyle oldu. Ama nasıl bu ülkelerin ve onların mali sermayelerinin Amerikan denetimini bütünüyle kırdıkları ve bağımsız birer güç olarak dünya hakimiyeti yarışına katıldıkları söylenemezse, bunların yarı-sömürge ülkelerde de yarattıkları bağımlılık ilişkilerinin de Amerikan emperyalizminin yarattığı bağımlılık ilişkilerinden tamamen ayrı olduğu söylenemez.»

İşte söylenenler... Ve yenilemekte yarar var : HB bugün yürüdüğü yolu terketmeli ve tahrifatçılık gibi ucuz yöntemlere başvuracağını yönetilen eleştirilere doğru dürüst cevap vermelidir.

HB'nin «Avrupa Birleşik Devletleri şiarını savunmuyoruz» demesine gelince, «Üç Dünya Teorisi»ni savunduğu dönemde, bu teorinin bütün sadık takipçileri gibi o da bu şiarı «İkinci Dünyanın Birliği» adına (elbette açıkça değil) savunuyordu. Eleştirilerimiz de buna yöneliktir.

HB, aynı yöntemi, milli burjuvaziyle ittifakın koşullarının belirtildiği bir pasaja da uygulamaktadır.

HB, önce HALKIN KURTULUŞU'ndan şu alıntıyı yapıyor :

«...orta burjuvazi denetimi altına alamayacağı için çoğu zaman —özellikle devrim esas olarak iç gericiliği hedef olarak aldığı— devrime karşı çıkar, ama yine de belirli durumlarda kendi iradesi dışında gelişen devrime, onu kontrol altına alabilmek için bile olsa katılmayacağı anlamına gelmez. Bu durum özellikle de emperyalist işgal şartlarında sözkonusudur.»

HB, bu pasajı şöyle «eleştiriyor»

«Görüldüğü gibi devrim, 'iç gericiliği hedef aldığı'nda' milli burjuvazi kontrol altına alamayacağı için devrime katılamayacağı, dolayısıyla ittifak kurulamayacağı, milli devrim şartlarında ise ittifak kurulabileceği görüşü dile getiriliyor. Böyle bir genelleme marksizme aykırıdır. Milli burjuvazi devrim 'iç gericiliğe yöneldiğinde devrime katılmaz, dolayısıyla ittifak olmaz' diye genel bir kural yoktur.»

HB burada neye karşı çıkıyor? Proleter Devrimci Hareket milli burjuvazinin, devrim iç gericiliği hedef aldığı, genel olarak devrime katılamayacağını, bunun çok zor olduğunu söylüyor. Ama bir kural koymuyor. Eğer HB, kötü niyetle, söylenen sözleri tahrif ediyor ama böyle bir tesbitin «genel olarak» da yapılamayacağını söylüyorsa, yine cehaletini sergiliyor demektir.

Mao Zedung, «köylüler ve şehir küçük burjuvazisi, temel müttefikler olarak kazanılacağı halde, ara güçler emperyalizme karşı müttefikler (abç) olarak kazanılmalıdır. Ara güçler içinde, orta burjuvazi ile aydınlanmış eşrafın Japonya'ya karşı ortak mücadeleye ve Japonya'ya karşı demokratik siyasi iktidarın kurulmasına katılmaları mümkündür, ama bunlar toprak devriminden korkarlar» diyor. (SE-C II., s, 429)

Günümüzde proletaryanın ve onun devrimci mücadelesinin geliştiği, işçi-köylü ittifaklarının güçlendiği ülkelerde, milli burjuvazinin bir milli-devrimci savaşa bile katılması güçleşmektedir. Komünist Enternasyonal 6. Kongresine sunulan rapor'da bu konuda şunlar belirtiliyor :

«...Emperyalizme karşı mücadelede proletaryanın milli burjuvazi ile geçici ittifaka girebileceği milli savaşlar giderek azalmaktadır. Çünkü işçilerin ve köylülerin devrim yapma korkusuyla ezilen ülkelerdeki milli burjuvazi gericileşiyor ve emperyalistlerin rüşvetlerini kabulleniyor. Proletaryanın tek başına öncü rol oynayabileceği yeni tip bir milli savaş gittikçe ön plana çıkmaktadır.» (Emperyalist Savaşa Karşı Mücadele ve Görevlerimiz - s. 43)

HB'nin bir diğer tahrifatçılık örneği de şöyle :

HALKIN KURTULUŞU, UDHD yazısında şunları söylüyor :

«Tefeci ticaret burjuvazisi karakteri icabı, milli burjuvazinin emperyalizmle, feodalizmin en sıkı bağlara sahip, hatta varlığı büyük ölçüde bu güçlerin varlığına bağlı kesimini oluşturur.» (HK - S. 86)

HB, bu pasajı şöyle eleştiriyor :

«Amacımız sadece 'milli burjuvazi' konusunda yanlış anlayışa sahip olduğumuzu iddia eden HK yazarlarının çok 'Marksist' görüşlerini göstermektir. Milli burjuvazinin emperyalizmle ve feodalizmle bağları elbette yok değildir. Ancak milli burjuvazinin varlığı emperyalizme bağımlı burjuvazi değildir.» (HB - S. 29, s. 9)

HB'nin «eli çabuk» «yazarına» soruyoruz :

1 — Yukarıda HK'dan yapılan alıntıda milli burjuvazinin «emperyalizmle ve feodalizmle en sıkı sağılara sahip» bir kesiminden mi (tefecî ticaret burjuvazisi), yoksa, genel olarak milli burjuvaziden mi bahsediliyor?

2 — Emperyalizm girdiği ülkede kendi yarattığı komprador burjuvaziye bağılı olarak bir tefecî tüccar şebekesi yaratır mı, yaratmaz mı?

3 — Bu tefecî ticaret burjuvazisinin varlığı büyük ölçüde emperyalizme bağılı mıdır, değil midir?

4 — Demokratik halk iktidarı, milli burjuvazinin emperyalizm ve feodalizmle bağlarını tasfiye ettiğinde ve onun tefecilik yapmasını yasakladığında milli burjuvazinin bu kesimi, varlığı emperyalizme ve feodalizme bağılı olduğu ölçüde (bütünüyle değil) tasfiye edilecek mi edilmeyecek mi?

HB dergisini çıkaranlar, kendilerine yönetilen eleştirileri tahrif ederek, içinden sıyrılma yolunda gösterdikleri çabayı Marksizm-Leninizmi kavramak ve eleştirilerden öğrenmek için sarfetseler, hem kendileri hem de Türkiye devrimi için çok daha iyi olacaktır.

— **Faşist Diktatörlük : Bir Devlet Biçimi mi, Yoksa Hakim Sınıfların Bir Kılığının Kurduğu Hükümet mi?**

HB'nin faşizm teorisinin temelini teşkil eden görüşlerini kavrayabilmek, onun sosyo-ekonomik yapı konusundaki görüşlerini bir kez daha gözden geçirmeyi gerekli kılıyor.

HB ülkemizde, «Prusya Yolundan» bir sanayi kapitalizminin gelişmesi tahlilleriyle uyumlu olarak, «komprador burjuvazi» dediği burjuvazinin feodalizmi tasfiye etmekte olduğunu savunmaktadır. HB'nin de söylediği gibi, «demokrasi meselesinin esası, feodal kalıntıların tasfiyesidir». Böyle olunca da Türkiye'de mevcut büyük burjuvazi tıpkı Bismark gibi zorbalık yoluyla ve gerici bir tarzda da olsa ilerici bir görevi yerine getirmektedir! Çünkü, feodal kalıntılar tasfiye edilmeden ülkede güçlü bir sanayi kurulamaz ve onun bu işlemi gerçekleştirirken kullandığı baskı ve zorbalık yöntemleri, feodalizmi tasfiye etmenin objektif olarak ilerici özünü karartmaz. Lenin, «ken-

di jünkerce tarzında Bismark ilerici bir tarihi görevi yerine getirmiştir; ama Bismark'ın sosyalistlerce desteklenmesini bu nedenle haklı gösterecek bir kimse doğrusu yaman bir 'Marksist' olurdu» diyordu. Bismark'ın 'ilerici' fonksiyonu, onun temsil ettiği monarşist burjuvazinin bütün siyasi gericiliğine rağmen o dönemde gelişmesini temsil ettiği kapitalizmin sanayi sermayesine dayalı rekabetçi bir kapitalizm olmasından geliyordu; ortalama kâr kanunu yürürlükte olduğu sürece, burjuva her sanayici, diğerlerine göre avantajlı bir durum elde edebilmek için sürekli olarak tekniği ve üretici güçleri geliştirmek ve sermayesini sanayiye yatırmak zorundaydı; ki feodalizmin tasfiye edilmesine yolaçan da buydu.

Ama daha önce de belirttiğimiz gibi burjuvazinin feodalizmi tasfiyesi her zaman burjuva demokrat bir siyasi rejimin ortaya çıkmasına yol açmaz. Proletaryanın gelişmesine bağlı olarak burjuvazi, başlangıçta önce radikal niteliğini yitirmişti, daha sonra gelişen işçi sınıfının siyasi hayata katılmasından duyduğu korkuyla siyasi özgürlüğe, burjuva demokrasisine karşı çıkarak liberal niteliğini de yitirmeye ve monarşist-Bonapartist bir siyasi çizgi izlemeye başladı. Ama yine de «Bonapartçılık, ne olursa olsun feodalizmin ortadan kaldırılmasına dayanan modern bir devlet biçimidir.» (Engels) Ve kapitalizm, ilerici bir nitelik taşıdığı sürece burjuvazinin bir kesiminin liberal olmasının maddi şartları her zaman vardır. Örneğin Almanya'da Bismark'ın «Bonapartisi» diktatörlüğü hüküm sürerken, sanayinin mali aristokrasi eliyle yukarıdan aşağı geliştirilmesine karşı onun daha özgür ve serbest gelişmesinden yana büyük burjuvazinin liberal bir kesiminden sözedilebilirdi. Ancak burjuvazinin gericileşmesi süreci içinde bu kesim giderek etkinliğini yitirmekteydi.

Burjuvazinin genel olarak sanayiye geliştirdiği ve feodalizme karşı şu ya da bu şekilde mücadele ettiği, ama sanayileşmesinin eski mali aristokrasi elinde despotik bir tarzda «yukarıdan aşağı» mı, yoksa küçük üreticilerin arasından gelişerek palazlanmış olan sanayi burjuvazisinin istediği gibi mali aristokrasinin imtiyazlarına son verilerek özgürlükçü bir tarzda mı gelişeceği meselesinin tam olarak çözüme kavuşmadığı ülkelerde, burjuva demokratik devrim süreci tamamlanıncaya kadar gelişmenin çeşitli biçimlerinden yana olan burjuva klikler ve partiler birbirleriyle mücadeleyi (şu ya da bu ölçüde) sürdürürler. Bu süreç aynı zamanda burjuvazinin sınıf egemenliğinin tamamlanma sürecidir. Bu mücadele, devlet iktidarına ve kapitalizmin gelişmesine eski monarşi, toprak ağalığı ve benzeri sınıf ve tabakalarla sıkı bağları olan mali aristokrasinin mi; yoksa bürokrasiye, toprak ağalığı ekonomisine karşı olan sanayi burjuvazisinin mi yön vereceği mücadelesidir. Ve sanayinin, hızlı ve nisbeten özgür bir

ortamda mı, yoksa ağır ve çok daha sancılı bir ortamda mı gelişeceği-ni, büyük ölçüde, bu tayin eder.

Emperyalizm dönemi ise; sanayi kapitalizminin geliştiği serbest rekabetçi dönemden farklı olarak, kapitalizmin üretici güçlerin gelişmesinin etkeni olmaktan çıkarak onun önündeki ayak bağı teşkil ettiği, çürüyen, asalak, tekelci kapitalizm dönemidir. Bu dönemde tüm eski büyük burjuva hiziplerinin içinden bir mali oligarşi yükselerek devlet iktidarını ele geçirir ve burjuvazinin içindeki kavganın niteliği değişir. Eskiden sanayi burjuvazisi ile mali aristokrasi, kapitalizmin gelişme seyrinin kendi çıkarları doğrultusunda etkilemek için mücadele ederken ve bu mücadele siyasi özgürlüğün mevcut olup olmamasıyla yakından ilgili iken; emperyalizm döneminde bunların en üst kesimleri kaynaşarak mali oligarşiyi oluşturmuşlar ve siyasi özgürlüğün düşmanı olan mali oligarşiye mensup tekelci klikler arasındaki mücadele tamamen gericici bir niteliğe dönüşmüştür. Dimitrov'un da belirttiği gibi : «liberallerle», «muhafazakarlar» arasındaki farklar giderek silinmiş ve burjuvazi, burjuva demokrasisi bayrağını tamamen elinden atmıştır. «Liberal» ve «Muhafazakar» adları artık emperyalist ülkelerde, eski bir mücadelenin anılarından başka bir şey ifade etmiyor. Ve bugün liberalizm artık burjuvazinin elinde proletaryayı ve halkları devrim mücadelesinden alıkoyabilmek, onları yozlaştırabilmek için kullandığı ideolojik bir silahtan başka bir şey değildir. Dünyanın her yerinde «liberal» burjuvazi gericiliğe ve faşizme karşı, burjuva demokrasisinden ve siyasi özgürlükten yana olmak şöyle dursun, onun kaynağı ve desteklerinden biridir.

Stalin bu konuda şunları söylüyor :

«Eskiden burjuvazi liberalizmden yana geçinebilirdi, burjuvazi, burjuva demokratik özgürlükleri savunur ve böylelikle halka hoş görünürdü. Şimdi artık burjuvazinin burjuva liberalizminden iz kalmamıştır. O, mahut 'kişi özgürlükleri' yoktur artık. Kişi hakları şimdi artık sadece sermaye sahiplerine tanınmaktadır ve geri kalan vatandaşların hepsi ancak sömürülmeye yarayan bir insan hammadde sayılmaktadır. İnsanların ve ulusların hak eşitliği ilkesi, ayaklar altında çiğnenmektedir, bunun yerini bütün hakları sömürücü azınlığa tanıyan ve sömürülen vatandaşlar çoğunluğunu haklardan yoksun bırakan ilke almıştır. Burjuva demokratik özgürlükler bayrağı, geminin bordasından denize atılmıştır.» (Son Yazılar - s. 189)

Ama bu, artık emperyalizm döneminde siyasi demokrasi olamaz anlamına gelir mi? Hayır, bunu ancak emperyalist ekonomistler savunabilir. Günümüzde kapitalizm bir yandan siyasi özgürlüğü boğacak güçleri geliştirirken, diğer yandan aynı zamanda en içten ve tutarlı demokrasi savunucusu olan proletaryayı geliştirip güçlendirmek-

tedir. Yine emperyalizm, sömürge ve yarı-sömürge ülkeleri finans-kapital gericiliğini sokar ve feodal gericiliği desteklerken bu ülkelerde de proletaryayı geliştirmekte ve hala ilerici, demokratik bir burjuvaziyi temsil eden köylülükle karşı karşıya kalmaktadır. Bu güçler emperyalizme ve her türden gericiliğe karşı mücadele ederek burjuva demokratik özgürlükleri çoğu zaman korumakta ve kazanmaktadır. Eskiden (emperyalizm öncesi dönemde) burjuva demokrasisi ve burjuva demokratik haklar burjuvaziyle birlikte vardı; bugün (emperyalizm döneminde) ise ancak emperyalizme ve burjuvaziye rağmen olabilir ve olmaktadır.

Faşizm; çağımızda emperyalist tekelci burjuvazinin siyasi gericiliğinin en yoğunlaşmış ifadesidir. Burjuvazi, bir dönem feodalizmi tasfiye ederek, siyasi özgürlüğe kavuşturduğu ve siyasi hayatın içine çektiği proletarya ve diğer emekçi kitleleri, emperyalizm döneminde iyice gericileşmesine bağlı olarak artık siyasi hayatın tekrar dışına itmek ve zor yoluyla siyasi özgürlüklerin kullanılmasına engel olmak amacını gütmektedir. Bu yüzden o, devletin burjuva demokratik niteliğini (özellikle kapitalizmin bunalımının derinleştiği dönemlerde) bir kenara atmış ve yeni amaçlarına uygun yeni bir devlet biçimi geliştirmiştir. Faşizm, başka her hangi bir gericilik değil ama finans-kapital gericiliğinin yoğunlaşmış bir ifadesi ve faşist diktatörlük, tekelci burjuvazinin terörcü diktatörlüğüdür.

Şimdi bu söylediklerimizin ışığında HB'nin faşist diktatörlük meselesini nasıl ele aldığını görelim :

HB'nin ülkemizde «Prusya tipi bir kapitalistleşmenin» (sanayileşmenin) varlığını savunduğunu biliyoruz. O, Türkiye için yaptığı bütün sosyo-ekonomik yapı ve sınıf tahlillerini bu temel üzerine oturtmaktadır. Faşizm teorisi de bu bakış açısının bir ürünüdür.

«Prusya tipi gelişme» teorisine uygun olarak HB, Türkiye'de gelişen kapitalizmin her halükarda feodalizmi tasfiye edebileceğini savunuyor ve şöyle diyor :

«...feodalizmle komprador kapitalizmi arasındaki çelişmenin çözümü (abç) birinin diğerini devrimci bir tarzda mücadele ederek tasfiyesi biçiminde değil, onu süreç içinde kaçınılmaz bir biçimde yavaş yavaş değişikliğe uğratarak, dönüştürmesi biçiminde olmaktadır.» (HB - S. 5, s. 7)

Bunun yanı sıra o, büyük burjuvaziyi de -Prusya vb. ülkelerde olduğu gibi- ikiye ayırıyor. Ona göre bu burjuvazinin bir kesimi tıpkı batıdaki mali aristokrasi gibi, ülkedeki sanayileşmenin, eski düzenin temsilcileri olan güçlerle ittifak halinde toprak ağalığı ekonomisinin muhafaza edilerek ve onun dönüştürülmesi temelinde gerçekleştirilmesini savunuyor ve bu kesim siyasi gericiliğin temsilcisidir. (AP,

CGP, MHP vb), diğerk bir kesimi ise, tıpkı batıdaki sanayi burjuvazisi gibi toprak ağalığı ekonomisinin reformcu bir tarzda dağıtılmasını (toprak reformu vb.) ve sanayileşmenin siyasî özgürlük içinde gerçekleştirilmesini savunuyor ve bu kesim de büyük burjuvazinin liberal kesimini temsil ediyor (CHP).

Önce HB'nin en büyük yanılgısı kafasındaki bu burjuvaziye «komprador burjuvazi» adını vermesidir. Hangi kesimini ele alırsanız alın bu tip bir burjuvazi ancak millî sanayi burjuvazisi olabilir.

HB'nin ikinci büyük yanılgısı ise, kafasındaki bu diktatörlüğe «faşist diktatörlük» adını vermesidir. Oysa böyle bir diktatörlük ancak objektif olarak ilerici bir görevi yerine getiren «Bonapartist» bir diktatörlük olabilir.

HB, bu yaklaşımının doğall bir ürünü olarak «faşist diktatörlük»ün yıkılmasını ve siyasî özgürlüğün elde edilmesini yalnızca, başta proleterya olmak üzere geniş halk yığınlarının anti-emperyalist, anti faşist, anti-feodal mücadelesinin bir ürünü olarak değil; aynı zamanda büyük burjuvazinin (ve emperyalistlerin) «liberal» kanadıyla «en gerici» kanadı arasındaki mücadelede «liberal» burjuvazinin ağır basmasının bir sonucu olarak da mümkün olabileceğini savunuyor. Ve şunları söylüyor :

«Faşist diktatörlüğün varolup olmadığının temel ölçütü nedir? Bunun temel ölçütü, faşistlerin (yani büyük burjuvazinin gerici kanadının - PB) devlet iktidarına hakim olup olmadıklarıdır. Ülkemiz için söyleyecek olursak, eğer komprador burjuvazi ve toprak ağaları sınıfının en gerici, en şöven, en işbirlikçi kesimleri devlet iktidarına hakiseler, faşist bir diktatörlük olduğu sonucuna varmak gerekir.» (HB - S. 2, s. 5)

Yok eğer, «liberal» (!) kanadı hakim olursa, o zaman siyasî özgürlük gelecektir! HB, günümüzde komprador-feodal klikler arasında devam eden devlet iktidarının kilit noktalarını ele geçirme mücadelesini, tıpkı serbest rekabetçi dönemdeki «gericiler»le «liberal»ler arasındaki bir mücadele gibi görüyor. Bu bakış açısının zorunlu bir sonucu olarak da CHP'nin hükümeti kurması üzerine şunları yazıyor:

«...Ecevit'in de belirttiği gibi CHP hükümet olmuştur, ama iktidar olamamıştır. Devlet iktidarı faşistlerin kontrolündedir. Devlet iktidarının yürütme mekanizmasının başında yer alan hükümet, devletin bütünü kontrol altında tutmaktadır. İşte bu nedenle bürokrasi ve esas olarak da ordu, ve polis faşistlerin denetimi altındadır. Kısacası faşist diktatörlük ayaktaadır ve hüküm sürmektedir. Ecevit 'iktidar olmak' derken kendisinin temsil ettiği faşist olmayan hakim sınıf kesimlerinin ordu, bürokrasi ve polis teşkilatını ele geçirmesini kastetmektedir. Ancak bu faşistlere karşı uzlaşmaz bir mücadeleyi gerektirir. Ecevit'in faşizmle uzlaşan sınıf niteliği bunları yapmaya elverişli

değildir, zaten kurduğu hükümet bile böyle bir uzlaşmanın sonucudur.» (HB - S. 26, s. 2)

«Komprador burjuvazi ve toprak ağaları»nın bu «liberal» kesimi, gerçekten çok «özgürlük sever», ama bir de biraz «uzlaşmacı» olmasa, o zaman siyasi özgürlük gökten yere düşüverecek!..

HB, emperyalizm olgusunu kavrayamadığı için, finans-kapital olgusunun «ilericilik», «anti-faşizm» ve «liberalizm»le geliştiğini kavrayamadığı için her türden burjuva - revizyonist ideologun emperyalist burjuvazinin «liberalizm»i konusunda yaydığı yalanlara da inanıyor ve «bütün emperyalistler faşist diktatörlüğü desteklemekte birleşirler görüşü yanlıştır» diyor. (bkz - HB, S. 29, s. 8)

Buna göre Avrupalı «liberal» emperyalistler bizim «liberal» komprador burjuvazi ve toprak ağaları el ele verip de iktidarı bir ele geçirseler, faşizmin işi tamam! Üstelik ne de olsa bunlar devrime ve halk hareketine diğerlerinden daha hoşgörülle bakıyorlar! Hatta belki de feodalizmi tasfiye ederek, önlerindeki yolu açabilmek için ondan yararlanmayı bile düşünüyorlardır!

HB'ne göre herhalde, Almanya'nın İran'a yaptığı yardım, faşist Şah rejimine değil de, onu tasfiye etmeye çalışan «liberal», «sosyal-demokrat» komprador burjuvazinin (!) Avrupa taraftarı kesimine gidiyor! Brezilya'da kurulan nükleer reaktörler belki de faşist Geisel rejimini havaya uçuracak! Türkiye'ye yapılan Alman askeri «yardım»ının amacı herhalde, Ecevit'in devleti faşistlerden temizlemesine yardım ediyor!

Revizyonist düşünce sistemlerinin kendilerini nereye götüreceği gösterildiği zaman HB «yazarları» çok kızıyorlar. Kendilerini eleştirenlere en azından «sürekli faşizmi savunmak»(!), «hakim sınıfları yekpare görmek»(!) gibi suçlamalar yöneltiliyor ve bilgiç bir eda ile, «yarı-sömürgelerde hakim sınıfların tek hakimiyet biçimi faşist diktatörlüktür görüşü anti-marksist safsatadır» diyorlar. Peki ama bu görüşü kim savunuyor? «Komprador burjuvazi ve toprak ağalarının hiç bir kesimi, siyasi özgürlükten yana değildir, liberal değildir, faşist diktatörlük bu sınıfların bir egemenlik sistemidir» dendiğinde «öyleyse siz, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının tek hakimiyet biçimi faşist diktatörlüktür diyorsunuz» cevabını verebilecek olanlar, ancak HB'nin yazılarını kaleme alanlar gibi topluma baktıklarında gözleri hakim sınıflardan başka kimseyi görmeyenlerdir. Onlara göre ya emperyalistlerin ve kompradorların bir kesimi 'liberal'dir ve böylece siyasi özgürlük elde edilebilir; ya da bunlar liberal değildir ve o zaman da emperyalizm altında siyasi özgürlük elde edilemez. İşte en kaba sağcılığın da en aşırı «sol»culuğun da kaynağı emperyalist ekonomist düşünce tarzının tipik bir örneği...

HB, proletarya ve halkın mücadelesinin emperyalizmi, komprador burjuvazi ve toprak ağalarını devirecek bir seviyeye gelmediği halde, onların da bu mücadeleyi bastıramaz bir duruma düşmeleri ve egemenliklerini tümünden yitirmemek ve halkın mücadelesini bastırabilmek için taviz vermek **zorunda** kalmaları ihtimalini düşünemiyor bile. Hadi kendisi düşünemiyor ama HB yazılarını kaleme alanlar bizim kendisine yönelttiğimiz eleştirileri de mi okumuyor?

Aşağıdaki pasaj Halkın Kurtuluşu Yayınları arasında çıkan, «HB'nin Baş Çelişki, Faşizm ve İttifaklar Anlayışının Eleştirisi» broşüründen alınmıştır :

«Faşizm konusundaki özeleştirimizde de belirttiğimiz gibi faşist diktatörlük, proletarya önderliğinde UDHD yoluyla yıkılabileceği gibi, (ki bu, faşizmin kökünü kazımanın proleter, yani tek gerçek yoludur), milli burjuvazinin (küçük burjuvazi dahil) önderliğinde bir ulusal kurtuluş savaşı süreci içinde de yıkılabilir. Ya da gelişen bir halk hareketi (milli burjuvazinin esas olarak emperyalizm ve faşizmle değil, halkla uzlaşan «sol» kesiminin önderliğinde olsa bile) ve devrimci bir kabarış sonucu, emperyalizme, faşizme ve feodalizme indirilen bir dizi darbeye bağlı olarak siyasi özgürlükleri hakim sınıflardan koparıp alabilir ve siyasi özgürlüğün —geçici ve istisnai de olsa— mevcut olduğu bir rjimin doğmasına; büyük burjuvazi ve toprak ağalarının devlet mekanizması üzerindeki kontrollerini bir süre için yitirmelerine yol açabilir. Bu durumda da faşist diktatörlüğün dayandığı temeller (büyük burjuvazi ve toprak ağalarının düzeni, bürokratik ve militarist devlet cihazı) varlığını sürdürmesine rağmen, faşist diktatörlük işlemez hale gelir. Açıkta ki, böyle bir dönem, oldukça kısa süreli bir geçiş olmak zorundadır. Bu durumda büyük burjuvazi ve toprak ağaları bütün güçleriyle adım adım ya da bir darbe ile halkın elde ettiği bütün kazançları silip süpürecek azgın bir faşist diktatörlük kurmaya çalışırken; devrimci proletarya da güç toplamak için bu olumlu şartlardan yararlanacak ve halk devrimini gerçekleştirmeye çalışacaktır. Devrim ve karşı-devrim arasındaki bu çatışma sonunda, ya en azgın bir faşist diktatörlük, ya da halkın demokratik diktatörlüğü kurulacaktır.

«Birinci duruma örnek olarak Çin Devrimi, ikinci duruma örnek olarak Cezayir Ulusal Kurtuluş Savaşı ve üçüncü duruma örnek olarak da Allende Şili'si ya da günümüzde Portekiz verilebilir.

«Bizim reddettiğimiz, büyük burjuvazi ve toprak ağalarının bir kesiminin halka özgürlük verebileceği yolundaki reformist hayallerdir. Anti-faşist mücadelenin sınıf muhtevası ile anti-emperyalist, anti-feodal mücadelenin sınıf muhtevasının ayrı olduğu yolundaki görüşlerdir. Nitekim gerek Allende döneminde Şili'de, gerekse 25 Nisan Darbesini izleyen dönemde Portekiz'de faşist diktatörlüğün işlemez hale geldiği ve siyasi özgürlüğün —geçici ve nisbi de olsa— ortaya çıktığı dönemde, aynı zamanda anti-emperyalist, anti-feodal hareketin alabildiğine genişleyip yayıldığı, köylülerin toprak ağalarının top-

raklarına el koyduğu emperyalistlere ve büyük burjuvaziye ait işletmelerin millileştirildiği dönemler olmuştur. Bizzat Portekizli marksist-leninistler faşizme son verenin, kendisi de bir faşist olan Spinola'nın yaptığı darbe değil, o darbenin yolaçtığı, emperyalizme, faşizme ve feodalizme karşı gelişen halk hareketi olduğunu belirtiyorlar. İspanya'da Marksist-leninistler büyük burjuvazi ve toprak ağalarının giriştiği sözde 'liberalleştirme', 'demokratikleştirme' oyununu teşhir ediyor ve burjuva-revizyonist mihrakların halkı kandırmayı amaçlayan yalanlarına karşı mücadele veriyorlar.

«Halkın Birliği, bütün bunları 'sol' ve yanlış buluyorsa, yukarıda belirtilen görüşlere karşı 'sürekli faşizm' korkuluğunu sallamaktan vazgeçmeli, onları tek tek ele alıp eleştirmelidir. Bu taktirde herkes görecektir ki Halkın Birliği de işin sonunda, şimdi üstü kapalı bir biçimde kabul ettiği gibi, faşist diktatörlüğü bir devlet biçimi olarak ele almanın yanlışlığı ve anti-faşist mücadelenin devrimci iktidarı kurma mücadelesi olmadığına gelip dayanacaktır.» (s. 33, 34, 35)

HB'ne göre, Portekiz'de faşist diktatörlüğü işlemez hale getiren ve siyasi özgürlüğün gerçekleşmesini sağlayan «liberal» Spinola'dır! İkinci Emperyalist Savaşta Nazilerin saflarında döğüşen bu faşist, herhalde sonradan ıslahı nefis etmiş olsa gerek! Aynı şekilde HB'ne göre Yunanistan'da faşist diktatörlüğün devrilmesine yolaçan, demokratik halk hareketi değil, Karamanlis'in liberalizmidir! Yunan iç savaşında tam bir cellat gibi halkı katlettiren bu faşist de, askeri darbeden sonra Fransa'ya kaçtığında «liberalizmin beşiği» bu memlekette «liberalizm» tahsil etmiş olmalı!

1905 devrimi yükselirken, onu bastıramayacağını gören Çar da bir manifestoyla halka özgürlük «bahsettiğini» açıklamıştı. Lenin, o dönemde «toplantı, örgütlenme ve basın özgürlüğü elde olundu» diyordu. (1905 Devrimi Üzerine Yazılar s. 207) HB yazılarını kaleme alanlar eğer bunu okudularsa, herhalde Çar'ın da halkın çektiği acılar karşısında duygulanarak «liberalleştiğini» düşünmüşlerdir. Ama SBKP (B) Parti Tarihi, bu olguyu «manifestoyu Çar'dan söküp alan proletarya ile köylüler çarlığı devirmek için henüz yeterince güçlü değildiler; çarlık ise bundan böyle sadece eski yöntemlerle idareye muktedir değildi» diye açıklıyor.

HB'nin bütün bu revizyonist düşünce sistemi, onu faşist diktatörlüğü bir hükümet biçimi olarak gören revizyonistlerle aynı şeyleri savunmaya götürmektedir. Bu da faşist diktatörlüğün bir devlet biçimi olduğunu inkarda somutlaşıyor. Ve örneğin HB, «tüm emperyalistler ülkemizde Amerikancı faşist diktatörlükten yana değil, genel olarak komprador burjuvazi ve toprak ağalarının iktidarından yanadır» gibi iddialar ileri sürüyor. HB'nin kavramadığı Marksizmin devlet hakkındaki öğretisinin ABC'sidir. Engels, «devlet, bir sınıfın, diğer bir sınıfı ezmesi için bir araçtan başka bir şey değildir. Bu demok

ratik cumhuriyette de monarşide olduğu kadar geçerlidir» diyordu. Faşist diktatörlük tıpkı monarşi, cumhuriyet, vb. gibi bir devlet biçimidir. Nasıl bir hanedanın yıkılıp yerine bir başka hanedanın gelmesiyle monarşi yıkılmazsa; Amerikancının gidip «Avrupacının» gelmesi; «tek şef rejimi»nin yıkılıp «Bayar - Menderes rejimi»nin kurulmasıyla da faşist diktatörlük yıkılmaz. Faşist diktatörlüğün yıkılıp yıkılmadığının göstergesi, siyasi özgürlüğün varolup olmadığıdır. Faşist diktatörlük bir devlet biçimiye, o devlet biçiminin hüküm sürdüğü ülkede devleti destekleyen herkes, faşist diktatörlüğü destekliyor demektir. Eğer ülkemizde bir devlet biçimi olarak faşist diktatörlük varsa, ve bütün emperyalistler bu devleti destekliyorlarsa, bu onların faşist diktatörlüğü destekliyor olmasından başka bir anlama gelmez; ki doğrusu da budur. Ama emperyalistler bu devletin kilit noktalarına kendi adamlarını getirerek suyun başını tutmaya çalışırlar; bu da onların faşist diktatörlüğü desteklemesiyle çelişmez. Örneğin Sovyet sosyal-emperyalistleri, bugünkü Amerikancı faşist diktatörlüğü (bugünkü diktatörlük Amerikancıdır; çünkü onun kilit noktaları Amerikan emperyalizminin uşakları tarafından işgal edilmiştir) Rusçu sosyal faşist diktatörlüğe dönüştürmeye çalışırlar. Ama bunu yapmaları bugünkü faşist - bürokratik - militarist cihazı olduğu gibi korumaları ve siyasi özgürlüğe karşı çıkmalarıyla mümkündür. Çünkü bugünkü faşist diktatörlük, HB'nin zannettiği gibi bir kısım Amerikancı «faşist siyasi partilerin, faşist askeri kliklerle ittifakına» dayanmaz. Dimitrov'un söylediği; «gasp edilmiş bir devlet iktidarına, burjuvazinin askeri gücüne, banka sermayesinin mali gücüne» dayanır. HB'nin zannettiği gibi «sınıfın bir kesiminin» diktatörlüğü değildir; Dimitrov'un söylediği gibi, «büyük burjuvazinin» yani «bir sınıfın» diktatörlüğüdür.

HB'nin bu konudaki görüşlerinin diğer sonuçları daha önceden de eleştirdiği için bir daha tekrarlamıyoruz.

SONSÖZ

HB platformunda belirtilen, bugün kavranacak halkanın «proleter devrimcilerin siyasi birliği ve doğru bir siyasi - ideolojik ve örgütsel çizgiye sahip proletarya partisinin oluşturulması» olduğuna, bunun yolunun eylemde birlik yanında proleter devrimcilerin birliğinin gerçekleşmesi perspektifiyle yürütülecek sıkı bir ideolojik ve siyasi mücadeleleden geçtiğine ve «bugünkü somut durumda proleter devrimcilerin birliği önünde en büyük engeli teşkil eden sınıf işbirliği ve hakim sınıflarla uzlaşma çizgisine (biz buna sağ sapmayla uzlaşma çizgisini de ekliyoruz - PB) esas darbeyi vurmak» gerektiğine tamamen katılıyoruz.

Eleştirilerimiz de esas olarak bu amaca hizmet etmektedir.

58 YILLIK SOL HAREKETİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ : II

Geçen sayımızda Şefik HÜSNÜ önderliğindeki TKP'nin 1924 Hazi-
ran'ına kadar Kemalist hareketi «sı-
nıflarüstü» bir hareket olarak ele al-
dığını ve Kemalistlerden toplumsal
devrim beklediğini, 1924 Haziran'ın-
dan sonra Kemalistlerin toplumsal
devrim yapamayacaklarını ve küçük
burjuva toplumsal temele sahip ol-
duklarını ileri sürdüğünü, ancak bu
değişikliklerin biçime ve ayrıntılara
ilişkin olduğunu, izlenen sınıf işbir-
liği politikasının özüne ilişkin olma-
dığını belirtmiş ve TKP'nin 1924 or-
talarına kadar izlediği çizgi üzerin-
de durmuştuk. Ayrıca geçen sayı-
mızda TKP'nin bu değişiklikleri, sı-
nıf işbirliği çizgisini değiştirmek için
değil, aksine bu çizgiyi sürdürmek,
gerçek niteliğini ulusal ve uluslar-
arası planda gizlemek için yaptığını
da belirtmiştik. Ancak Ş. Hüsnü ön-
derliğindeki TKP sınıflarüstü Kema-
lizm tahlillerini ve Kemalistlerin top-
lumsal devrim yapacakları hayalini
görünüşte de olsa bir süre daha bir

yana itmedi. TKP'nin önderi Ş. Hü-
snü, Kemalistlerin küçük burjuva top-
lumsal temele sahip olduklarını ve
toplumsal devrim yapamayacakla-
rını belirttikten bir ay gibi kısa bir
süre sonra oportünizmin ilkesizlik
ve eklektizminin örneklerinden biri-
ni vererek, sınıflar üstü Kemalizm,
tahlillerini ve kapitalist olmayan yol
tezini, Kemalistlerin «işledikleri ha-
tayı» anlayarak «yoksul köylülere
ve Marksizme yaklaşmak gereğini
duyacakları»nı ileri sürerek yeniden
piyasaya sürmenin yollarını aradı :

«Şehirli burjuvazi, büyük şehirler-
deki taraftarlarından başka, cehaletin-
den yararlanarak taassup duygularını
tahrik suretiyle fakir köylülere de ar-
kasından sürüklemeyi başarır, an-
cak o zaman Cumhuriyet yönetimini
ciddi bir tehlikeye sokar. Bu devrim-
ci bir köylü partisi kurmaya ne den-
li acele ihtiyaç olduğunu göstermek-
tedir. Dilemeyiz ama böyle bir durum
olursa, bizim inancımız odur ki, Cum-
huriyet yöneticileri işledikleri hatayı
anlayacaklar, yoksul köylülere ve
Marksizme yaklaşmak gereğini duya-

caklar. Bu hatalardan en önemlisi-
nin de karşı-devrim mensuplarına ait
mülk, arazi ve sermayelerin kamulaş-
tırılmaması olduğu görülecektir.» (Ş.
Hüsnü «Seçme Yazılar» s. 231)

Ş. Hüsnü'ye göre, Mustafa Sup-
hileri, grevci işçileri, toprak ve öz-
gürlük isteyen köylüleri katleden iş-
çi-köylü aleyhtarı «Cumhuriyet yö-
neticileri işledikleri hatayı anlaya-
caklar, yoksul köylülere ve Mark-
sizme yaklaşmak gereğini duyacak-
lar.» Ş. Hüsnü bunları 1924 Hazi-
ran'ında yazmaktadır.

Ş. Hüsnü bir süre sonra başka
etkenlerin yanı sıra «içte sınıf mü-
cadelesinin giderek şiddetlenmesi
ve Kemalistlerin işçi-köylü aleyhta-
rı yüzlerinin giderek belirginleşme-
si sonucu, sınıflar üstü Kemalizm ve
Kemalistlerin toplumsal devrim ya-
pacakları tezlerini terk etmek zo-
runda kaldığı gibi, bu tezleri yeni-
den piyasaya sürmenin yollarını
aramaktan da vazgeçmek zorunda
kaldı.

Sınıflar üstü Kemalizm tahlilleri-
nin ve Kemalistlerin toplumsal dev-
rim yapacakları beklentisinin bir ya-
na itilmesi Ş. Hüsnü önderliğindeki
TKP'nin o güne kadar izlediği sınıf
işbirliği çizgisini terk etmesine yol-
açmadı. Kemalistlerin toplumsal
devrim yapamayacakları kabul edi-
lirken o güne kadar burjuva demok-
ratik devrimde proletaryanın ve bur-
juvazinin rolünü menşevik tarzda
ele alan oportünist çizgi olduğu gi-
bi korundu ve daha da derinleştiril-
di. Keza Kemalizm tahlilleri de Ke-
malistlerin toplumsal devrim yap-
mayacakları ve sınıflar üstü olma-

dıkları dışında olduğu gibi korun-
du. Burjuva demokratik devrimde
burjuvazinin ve proletaryanın rolü-
nü menşevik tarzda ele alışı ve
oportünist Kemalizm tahlillerinin
kaçınılmaz sonucu, TKP, 1924 Hazi-
ran'ından önce olduğu gibi sonra
da Kemalist diktatörlüğün ve Kema-
list hareketin desteklenmesini mer-
kezine alan bir çizgi izledi. TKP,
oportünist çizgisini Kemalistlerin
burjuva devrimini tamamlayarak
feodalizmi tasfiye ettikleri, emper-
yalizmi canevinden vurdukları, do-
layısıyla da sosyalist devrimin mad-
di şartlarını olgunlaştırdıkları gerek-
çesiyle sürdürdü. Ş. Hüsnü, TKP'nin
Kemalistleri desteklemesini 1926'da
şöyle açıklıyordu :

«Türkiye'de milli devrimci hareket,
kuşkusuz ilerici bir etkindir. Bu ha-
reket, toplumu feodalizmin ve padişah-
lığın kalıntılarından temizleyerek, pro-
letarya devrimine yaklaştırmakta, em-
peryalizmi canevinden vurmaktadır.
Bu nedenlerden dolayı, onu destekle-
meliyiz.» (Komintern Organlarındaki
Yazı ve Konuşmalar - s. 49)

Gerekçelerin değişmesine bağlı
olarak Ş. Hüsnü önderliğindeki TKP
nin izlediği sınıf işbirliği siyaseti
1924 ortalarından önce ve sonra
şöyle şekilleniyordu: 1924 Hazi-
ran'ından önce, proletaryanın göre-
vi, Kemalistlerin burjuva demokra-
tik devrimi tamamlayarak sosyalist
devrime geçmeleri için zorlanma-
rı ve tereddütlerinin giderilerek
desteklenmesine indirgenirken, 1924
Haziran'ından sonra da Kemalist-
lerin burjuva demokratik devrimi ta-
mamlamaları için zorlanmaları ve
tereddütlerinin giderilerek destek-

lenmesi şeklinde belirleniyordu.

Burjuva demokratik devrim sürecinde proletaryanın görevini, Kemalistlerin tereddütlerini gidermek, burjuva devrimini tamamlamaları için zorlamakla sınırlayan Ş. Hüsnü Kemalistlerin toplumsal devrim yapamayacaklarını ilk kez belirttiği makalesinde bunu şöyle ifade ediyordu :

«Siyasal akımlarımızın iç yüzü böyle olmakla birlikte, türlü aşamaları gözlerimizin önünde gelişen burjuva devriminin henüz sona ermediğini unutmamak gerekir. Ülkemizde derebeylik kalıntısı olan geleneklere, eğilimlere ve kurumlara halâ yer yer çok yaygın olarak rastlanmaktadır. Bunlar ekonomik düzeyimizin hızla yükselmesine ve işçi sınıfımızın serbestçe örgütlenmesine engel oluyorlar. Bu alanda yolumuzun düzeltilmesi işçi sınıfı için hayati bir önem taşır. Geçmişin tutsağı olmaktan bizi kurtarmak ve çağdaş ihtiyaçlarla uyuşmayan yönetim kurumlarını silip süpürme işini Cumhuriyet partisi yerine getirmiş bulunuyor. Sınıfsal durumu gereği bu parti bu tür uygulamada tereddüt etmeye, ileri gitmeye zorunlu kalmadıkça köklü tedbirler almaya yatkındır. Bu tereddütleri gidermek, Cumhuriyet Hükümetini ileri atılmaya teşvik etmek ve zorlamak bulunduğumuz dönemde işçi sınıfının ihmal edilemeyecek bir görevidir.» (Seçme Yazılar - s. 219-220)

Yukarıdaki alıntıda «siyasal akımlarımız» olarak bahsedilen akımlar, İttihatçı «akım»la Kemalist «akım»dır. Ş. Hüsnü İttihatçı akımı «tutucu» büyük burjuvazinin, Kemalist akımı ise büyük burjuvazinin dışında kalan küçük burjuvazinin siyasi hareketi olarak ele almaktadır.

Ş. Hüsnü'ye göre Kemalistler de İttihatçılar gibi «işçiye siyasi emel-

lerine alet etmek için kendi yanına çekmeye uğraşma»larına rağmen, «burjuva devriminin henüz sona ermediğini unutmamak gerekir.» «Bu alanda yolumuzun düzeltilmesi» yani burjuva devriminin tamamlanması «işçi sınıfı için hayati önem taşır». 1920'ler Türkiye'si gibi burjuva demokratik devrim sürecinde olan ülkelerde burjuva devriminin tamamlanmasının «işçi sınıfı için hayati bir önem taşıdığı» doğrudur. Ancak bu doğrudan çıkarılacak sonuç, burjuva demokratik devrimde önderliği burjuvaziye bırakıp proletaryanın görevlerini reformlar için mücadele ve burjuvazinin tereddütlerini gidermekle sınırlamak mıdır?

«Şimdiki yönetim karşı-devrimin şiddetli bir saldırısına uğrarsa, işçi sınıfı Anadolu'nun genç burjuvazisi ile devrimin sonuçlarını savunacaktır; bu kesindir. Fakat bu yardımına karşılık asgari isteklerini gerçekleştirmeye ve devrimcilikte her gün biraz daha ileri gitmeye Cumhuriyet yönetimini zorlamazsa bilinçsizlik etmiş olur.» (age s. 231)

Ş. Hüsnü'ye göre «işçi sınıfı, Anadolu'nun genç burjuvazisi ile devrimin sonuçlarını savun»malı, «fakat bu yardımına karşılık, asgari isteklerini gerçekleştirmeye ve devrimcilikte her gün biraz daha ileri gitmeye Cumhuriyet yönetimini zorlamalıdır. Alıntının başındaki, «şimdiki yönetim karşı devrimin şiddetli bir saldırısına uğrarsa» sözleri kimseyi yanıltmamalıdır. Ş. Hüsnü'nün şiddetli bir saldırının olduğu dönemle olmadığı dönem için ayrı ayrı programları yoktur. Zaten saldırının «şiddetli» olup olmasını,

başka bir deyişle devrim ve karşı-devrim arasındaki mücadelenin düzeyi, her tarihi dönemde proletaryanın izlediği siyasetin ve programın özünde değişmeye yolaçmaz.

Ş. Hüsnü, burjuva demokratik devrim sürecinde, burjuvazinin rolünü de şöyle saptıyordu :

«... Bütün geri ülkelerde burjuva halkçılığını eylem alanına çıkarmak ve derebeylik artık ve döküntülerini silip süpürme işini henüz kapitalistleşmemiş genç burjuvazinin üstüne alacağı deneyle sabit olmuştur. Türkiye'nin Anadolu genç burjuvazisi, bu görevini yerine getirmiş bulunuyor. Bugün şehirlerin kapitalistleri onun karşısına düşman gibi dikiliyorlar.» (age - s. 229-230)

Yukarıdaki alıntıda Ş. Hüsnü'nün «kapitalistleşmemiş genç burjuvazi»den kastettiği bizim komprador burjuvazi olarak ele aldığımız, Ş. Hüsnü'nün ise «büyük şehirlerin kapitalistleri» veya büyük burjuvazi olarak ele aldığı kesimin dışında kalan ulusal burjuvazidir. Ş. Hüsnü, yerli burjuvazi içinde komprador ve ulusal burjuvazi ayrımını yapmamakta, o, şöven milliyetçi bir tutumla emperyalizmle ilişkilerine bakmaksızın Türk milliyetinden tüm burjuvaziye milli burjuvazi olarak ele almaktadır. Bu temel üzerinde de Türk milliyetinden olan tüm burjuvaziye gerici, «büyük burjuvazi» (veya «büyük şehirlerin kapitalistleri») ve devrimci «genç burjuvazi» (veya «kapitalistleşmemiş genç burjuvazi») olmak üzere ikiye ayırmakta ve gerici burjuvaziye ilişkin olarak şunları yazmaktadır :

«Önce şunu kaydedelim ki, siyasal

bağımsızlığını elde etmiş olan Türkiye'de ve bütün doğu ülkelerinde burjuvazinin önemli bir kısmı Marksizmin bu sınıfa atfettiği devrimcilik ve ilerici niteliklerinden büsbütün yoksundur.» (age - s. 228)

Ş. Hüsnü, devamla burjuvazinin gerici kanadı olarak nitelediği kesiminin özelliklerini de şöyle açıklıyor :

«Bu sınıf mensupları, zihniyetleri toplumsal terakkileri itibariyle tamamen çağdaşlaşmış, Avrupalılaştırmış kişilerden oluşmuştur... Aslında kapitalist mevkiline de, Avrupa sermayesine tellallık ederek, yamaklık yaparak çıktıkları için kendilerine uluslararası kapitalistlerle aynı sınıftan sanırlar.» (age - s. 229)

Açıktır ki, yerli burjuvazinin emperyalizme «tellallık ederek, yamaklık yaparak» gelişen kesimi komprador burjuvazidir. İşte Ş. Hüsnü'nün burjuvazinin gerici kanadı olarak ele aldığı kısmı da komprador burjuvazidir. Ş. Hüsnü, gerici olarak nitelediği —ki bu doğrudur— komprador burjuvaziye «Türk köylü ve işçilerinin ve devrim mücahidlerinin, **milli sermayedar burjuvazi** (abc) ile bir an için bile anlaşmalarına imkan yoktur» derken de milli burjuvazi olarak nitelemektedir. Bizim milli olarak nitelediğimiz burjuvaziyi Ş. Hüsnü, geri ülkelerde genellikle yeni yeni gelişiyor olmasından ötürü, «genç burjuvazi», veya «kapitalistleşmemiş genç burjuvazi» olarak belirtmektedir.

Emperyalizm ve proleter devrimleri çağı olan çağımızda, hem de ilk proletarya diktatörlüğü kurulduktan sonra bütün geri ülkelerde «burjuva halkçılığını eylem alanına çı-

karmak ve derebeylik artık ve dö-küntülerini silip süpürme işini» pro-letarya önderliğindeki köylülük de-ğil, «kapitalistleşmemiş genç burju- vazı» üstlenmiştir! Hem de bu de- neyle sabit olmuştur! Bu ne demek- tir? Bu, çağımızda, hem de ilk pro- letarya diktatörlüğünün kurulmasın- dan sonra burjuva demokratik dev- rim aşamasındaki bütün ülkelerde —geri ülkelerden kastedilen bu- dur— burjuvazinin belli ölçüde de olsa gericileşmediğini, tamamen devrimci bir nitelik taşıdığını, bur- juva demokratik devrimin burjuva- zinin önderliğinde tamamlanacağı- nın deneyle sabit olduğunu iddia et- mektir. Ş. Hüsnü böylece çağımız- da burjuva devriminin ancak prole- tarya önderliğinde tamamlanabile- ceğini ve kesin zafere erişebileceği- ni inkar etmekte, bu görevin burju- vazinin önderliğinde tamamlanaca- ğını, hem de deneylerle sabit oldu- ğunu ileri sürecek kadar kesin ve net bir şekilde ifade etmektedir. De- mokratik devrimde hegemonyayı burjuvaziye bırakan, proletaryanın rolünü ise burjuvazinin devrimi so- nuna kadar götürmesi için zorlama olarak saptayan bu anlayış katıksız menşevik bir anlayıştır.

Ş. Hüsnü, demokratik devrimde çeşitli alanlarda proletaryanın rolü- nü tesbit ederken bu menşevik an- layışını hiç terketmedi; burjuvaziyi devrimin yönetici sınıfı olarak ka- bullenirken, proletaryaya ancak bir «hak talep»cisi, pasif bir destekçi, «ilgili makamlar»ı zorlayıcı bir rol verdi. Proletaryayı, burjuvazinin ye- dek gücü olarak gördü.

«... çıkarlarını serbestçe savunmayı mümkün kılacak yasalar yapmasını Cumhuriyetten beklemek işçinin hak- kıdır.» (age - s. 221)

«İşçi örgütleri önümüzdeki 1 Ma- yıs'ı fırsat bilip harekete geçmeli, iş kanunu yapılırken, İzmir İktisad Kon- gresi'nde kabul edilen esaslardan sa- pılmasına tahammül edilmeyeceğini yapılacak toplantılar ve alınacak ka- rarlarla ilgili makamlara bildirmelidir. (abç) Ancak işçilerin baskısıyla ki (abç) iş kanunu göz boyamak kabilden- den, dayanağı olmayan bir belge ol- maktan kurtulacaktır.» (age - s. 221)

«... İşçi sınıfı... asgari isteklerini gerçekleştirmeye ve devrimcilikte her gün biraz daha ileri gitmeye Cumhu- riyet yönetimini zorlamazsa (abç) bi- linçsizlik etmiş olur.» (age - s. 231)

«Emekçi kitlelerin örgütlü öncü- sül hükümeti (abç) feodal sömürü altında bulunan toprakları yoksul köy- lülerin sefaletini dindirecek bir şekil- de parasız olarak dağıtmaya zorlamak üzere (abç) amansız bir mücadele yü- rütmelidir.» (Komintern Organların- daki Yazı ve Konuşmalar s. 40 - 41)

Görüldüğü gibi Ş. Hüsnü'nün an- layışı açıktır. Ona göre, işçi sınıfının asgari programı doğrudan ve yalnız- ca; burjuvaziye desteklemek prog- ramadır; demokratik devrimde işçi sınıfı önderliği, köylülüğün burjuva- zinin değil işçi sınıfının yedek gücü olması ve kesintisiz sosyalizme iler- lemek üzere bir işçi-köylü diktatör- lüğü kurulması temel fikirlerinden yoksun bir programdır. O işçi sını- fının «asgari isteklerini gerçekleşt- irmeye», yalnız işçi sınıfının talep- lerini değil, özünde ancak bir köy- lü devrimi olabilecek demokratik devrimde köylülüğün toprak ve öz- gürlük talebini de karşılamaya «il- gili» ve yetkili olarak yalnızca bur-

juvaziyi görmektedir. İşçi sınıfına gelince o, burjuvaziyi «zorlamalı», «teşvik etmeli»dir!!

Ş. Hüsnü elbette yalnızca işçi sınıfını değil; özellikle emperyalizm çağında işçi sınıfının burjuvazinin yedek gücü olmaktan çıkarak kendi peşine takmaya çalışacağı köylülüğü de, işçi sınıfı önderliğinin reddinden başka hiç bir anlama gelmemek üzere gönüllü olarak burjuvazinin kuyruğu olmaya sevketmiştir.

«... Anadolu'da ekmeğini topraktan çıkaranların büyük kısmı topraksızlıktan muzdarip olduğundan derhal buna bir çare bulunmasını istemekte haklıdırlar... Buna dayanarak ilgili kitlelerin karar vermek yetkisine sahip olanları (abç), doğrudan doğruya acele olarak faaliyete sevk etmek için baskı yapmaları gereklidir.» (Seçme Yazılar s. 289)

Ş. Hüsnü, toprak meselesinde «karar vermek yetkisine sahip olanlar»ı tepe taklak ediyor. O, burjuvaziye öylesine meftundur ki, köylülerin kendi kaderleri hakkında karar verme yetkisini de elinden alarak burjuvaziye vermektedir. «Tam yetkili köylü komiteleri» fikrinin izi bile Ş. Hüsnü'de yoktur. O, köylüler de baskı yapacak bir unsur olarak görmekte ve bütün işleri, demokratik devrimin zaferini burjuvazinin eline gönüllü olarak bırakmaktadır.

Ş. Hüsnü demokratik devrimi, siyaseti burjuvazinin eline terketmeyi bilinç yetersizliğinden dolayı yapmamaktadır. Onun, demokratik devrimde işçi sınıfının rolünü açıklığa kavuşturarak işçi sınıfına önder ro-

lû veren, onu burjuvazinin yedek gücü olmaktan çıkaran Lenin'in «İki Taktik» adlı eserinde formüle ettiği teorisinden habersiz olduğu varsayılmaz. Ama o tam da Lenin'e karşı menşeviklerin savunduklarına sahip çıkmıştır. Ş. Hüsnü demokratik devrimi bilinçli olarak burjuvazinin eline terketmiş, isteyerek menşevik çizgiyi izlemiştir. Ş. Hüsnü, siyaseti burjuvaziye terkeder, işçi sınıfını sendikal mücadele sınırları içine hapsolmaya mahkum bir güç olarak görür, burjuvaziden sendikalara izin vermesini temenni ederken şöyle demektedir :

«Bu anormal duruma bir an önce son verilmeli, acele olarak serbestçe sendikalar kurmaya izin veren bir kanun çıkarılmalıdır. Aksi halde üretici kitlelerin Cumhuriyet Hükümeti hakkındaki güvenlerini yitirmelerinden korkulur.» (abç) (age - s. 259)

Ş. Hüsnü, siyaseti çoktan burjuvaziye bırakmıştır. Ve o, burjuvazinin buna rağmen işçi sınıfına belli ekonomik tavizler vermezse kendi kendisini batıracak olmasından korkmaktadır. Şefik Hüsnü, burjuvaziye işçi sınıfını akıllıca uyutmayı teklif etmektedir, «aksi halde» işçiler, «Cumhuriyet Hükümeti hakkındaki güvenlerini» yitireceklerdir!

Siyasi alan burjuvaziye terk edilmiştir ama Ş. Hüsnü burjuvaziye «iyi» bir siyaset, reform siyaseti izlemesi için uyarmakta, yoksa işçilerde «sınıf ayrılığı duygularının etken olmasına» yolaçılacağını burjuvazinin «görüşlerine» sunmaktadır.

«... İşçiye karşı izlediği zor ve şid-

det politikasında devam edecek olursa, burjuva cumhuriyeti, kendisini yalnız burjuva hizmetine koşacağından, işçi sınıfı da durum ne olursa olsun yalnız sınıf ayrılığı duygularının etken olmasına uğraşacaktır.

«Bu düşünceyi çalışan kitleler kadar genç burjuvalarımızın da görüşlerine sunarım. (abç)» (age - s. 231 - 232)

Ş. Hüsnü şunu söylemek istiyor: ben, işçi sınıfını size peşkeş çekiyorum. Siyaseti, tamamen size bıraktım, sizin siyasetinizi takip ediyorum; ama siz burjuva olmanın tabiatınıza kazıdığı işçiye karşı şiddet politikası izlerseniz, bu görevi hakkıyla yerine getiremem, işçilerin önünde benim inşa ettiğim barikatlar da yıkılır, «görüşlerinize sunarım»!

Lenin, menşeviklerin demokratik devrimde burjuvazi ve proletaryanın rolü üzerine —Ş. Hüslü'nün de benzer şekilde savunduğu— 1905 menşevik konferansının ortaya koyduğu şu görüşlere sahip olduğunu belirtiyordu :

«Bütün bu kararlar, (menşevik konferans kararları - PB) burjuva devriminde, demokratik hareketin tümünü yönetmeye kalkmadan ve ona biz kendimiz ilham vermeye girişmeden... ancak kendi özel işimizle (sözde proleter sınıf mücadelesiyle PB) uğraşmamız gerektiği yolundaki genel fikrin damgasını taşımaktadır. Tıpkı 'ekonomistlerin' durmadan şu bölüş-türmeye vardıkları gibi: iktisadi mücadele, sosyal-demokratlara ve siyasi mücadele de liberallere; yeni Iskracılar (menşevikler PB) da bütün muhakemelerinde şu sonuca varıyorlar: sosyal-demokratlara burjuva devriminde mütevasi bir yer, burjuvaziye de devrimde aktif yönetim.» (İKİ TAKTİK - s. 104 — Sol Yayınları 1970 Ekim Baskısı)

Az ileride Lenin, menşevik görüşleri yine şöyle özetliyor :

«Eleştiri özgürlüğü, bilincin derinleştirilmesi, dıştan etki, biz sosyal-demokratlar için. Aksiyon özgürlüğü, olayların devrimci (siz liberal anlayın) yönetimi için serbest alan, tepeden 're-formları' gerçekleştirme özgürlüğü, burjuva sınıflara.» (age s. 112)

Burjuva devrimi burjuvaziye bırakılmalı, «dıştan etki», «zorlama», «ilgili makamlar»ın sağlayacağı reformlarla yetinilmeli, tabii «eleştiri özgürlüğü» saklı tutulacak! Bu durumda menşevikler de Ş. Hüsnü ile aynı kumaştan dokunmamışlar mıdır?

Lenin, şu tayin edici soruyu sorar :

«Devrimin (burjuva demokratik devrimin PB) kaderi şuna bağlıdır: işçi sınıfı, otokrazi üzerinde baskısı yüzünden güçlü görünen, ama siyasi bakımdan güçsüz olan burjuvazinin yardımcı rolünü mü oynayacaktır, yoksa halk devriminin kılavuzu ve önderi rolünü mü?» (age s. 9 - 10)

Ve devrimin kaderini belirleyici bu soruyu şöyle cevaplandırır :

«Marksizm, proletaryaya en enerjik biçimde burjuva devrimine katılmayı, devrimin tamamlanması için, tutarlı bir proleter demokrasisi için en kesin mücadeleyi öğretir, burjuva devrime karşı ilgisizliği ve kayıtsızlığı ve yönetici rolün burjuvaziye bırakılmasını öğretmez.» (age s. 53)

Bu niçin böyledir? Proletarya burjuva devrime önderlik için niçin savaştmalıdır?

Her şeyden önce burjuva devriminin kesin zaferi, burjuvaziden çok proletaryanın işine gelir. Bu zaferde proletaryanın burjuvaziden daha çok çıkarı vardır.

Burjuva devrimi elbette kapitalizmi yoketmeyi amaçlayan bir devrim değildir. Aksine o, kapitalizmin gelişmesini hedefler. Bu devrim, feodalizmi bütün kalıntılarıyla birlikte tasfiye etmeye ve siyasi demokrasi sağlamaya yöneliktir. Fakat onun bu karaktere sahip olması, kesinlikle devrimden yalnızca ve hatta özellikle burjuvazinin yararlanacağı anlamına gelmez. Proletarya için sosyalizme doğru ilerleyebilmek için —Rus devrimiyle birlikte Türkistan gibi yerlerde köylü Sovyetleri ve Rusya'nın yardımına dayanarak kapitalizm aşamasını atlama gibi istisnalar dışında— tarihin kaçınılmaz akışından başka yol yoktur. Kapitalizmin gelişmesi, sosyalizmin maddi temellini olgunlaştıracığı gibi, siyasi demokrasi, proletaryanın sosyalist hazırlığı için en elverişli şartları sağlayacaktır. Siyasi haklardan en geniş ölçüde yararlanma ve yaygın örgütlenme imkanı, bunlarla yetinmeyen ama daha ilerilere yönelen proletaryaya ancak yarar sağlar. Ve siyasi demokrasi ne kadar tam olursa proletarya nihai hedefine o kadar yaklaşmış olur.

Burjuvaziye gelince, burjuva devrimi elbette ona karşı olmadığı gibi yararınadır da. Bu devrim, onu feodal kösteklerinden kurtaracak ve kapitalizmin egemenliğini serbest rekabet özgürlüğünü yerleştirecektir. Ama işçilerin kendiliğinden eşitlik - hürriyet - kardeşlik sloganı altında burjuvazinin peşine takıldığı ilk muzaffer burjuva devriminden bu yana proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişmenin olgunlaşmasına,

proletaryanın bağımsız sınıf kimliği ile ortaya çıkmasına bağlı olarak, burjuvazi gittikçe daha fazla kendisinin de gelişmesini engelleyen feodal ve yarı-feodal (sömürge ve yarı-sömürgelerde emperyalizm ve komprador burjuvazi dahil) sınıflarla uzlaşmaya, kendi devrimine ihanet etmeye yönelmiştir. İşçi sınıfının gelişen hareketi ve özel mülkiyetinin tehdit edilmesinin yarattığı korkuyla onun her geçen gün daha çok feodallerin kucağına atılmasına yol açmıştır. Kapitalizmin gelişmesi demek olan toprakların köylünün eline geçmesi talebi dahi özel mülkiyetin bir biçimini (feodal mülkiyeti) hedef aldığından burjuvaziye korkutmaya başlamıştır. Siyasi demokrasinin işçi hareketine hız vermesi ise onun demokrasiye kuşkulu gözlerle bakması ve işçi hareketine karşı geçmişin tümünden olmasa bile bazı kalıntılarına dayanmaktan yarar umması sonucunu doğurmuştur. Sosyal devrimden, işçi sınıfından duyduğu korku; işte burjuvazinin gericileşmesinin, demokratik devrimi sonuna kadar götürecek güçten yoksun ve kaçınılmaz olarak tutarsız olmasının nedeni budur.

Kapitalizmin yükseliş çağının genel olarak sona ermesi, emperyalizm ve proleter devrimleri çağına girilmesiyle birlikte, belli devrimci özellikler taşımasına rağmen, geri ülkeler burjuvazisinde devrimi sonuna kadar götürememe ve tutarsızlık daha da belirginleşmiştir. Bunun nedeni demokratik devrimlerin zaferinin sosyal-devrimin zaferine bağlanması, demokratik devrimin dün-

ya proleter devriminin bir parçası olması ve sosyal kurtuluş mücadelesiyle birleşmeyen siyasi kurtuluş mücadelesinin kesin ve tam zaferrinin imkansız hale gelmesidir. Geri ülkelerde feodalizmle ittifak kurarak ve kendi uzantısı gerici ve komprador nitelikte bir kapitalizm geliştirerek burjuva demokratik devrimlerin hedefi haline gelen emperyalizm, bu ülkelerde kapitalizmin sınırları aşılmadan nihai olarak sosyal kurtuluş hedeflenmeden ve ancak bu yetenekte olan proletaryanın önderliği olmadan kesin olarak tasfiye edilemez. Feodalizme karşı tutarsız burjuvazi, emperyalizme karşı da tutarsız davranmaya, emperyalizmin kesin olarak alt edilmesinde de başarısızlığa mahkumdur.

Göröldüğü gibi demokratik devrim yalnızca burjuvazinin yararına, dolayısıyla burjuvazinin yönetimine terk edilebilir bir devrim değildir. Burjuvazinin kaçınılmaz tutarsızlığı, proletaryanın çıkarlarının yalnızca demokratik devrimi değil, sosyalist devrim ve sınıfsız topluma varmayı gerektirmesi, proletaryanın tek tutarlı ve sonuna kadar devrimci sınıf olarak demokratik devrimi tereddütsüz tamamlayacak önderliğini garanti eder.

Burjuvazinin sosyal devrimi de yapacağı iddiasından vazgeçtikten sonra Şefik Hüsnü, burjuva devrimin proletaryaya sağlayacağı yararları sözde belirtiyordu. O, milli bağımsızlıktan sitayişle bahsediyor, hilafetin kaldırılması vb. gibi tedbirleri övüyor, daha da ileriye gitmesi için burjuvaziyi «teşvik» ediyordu.

Ama işte bütün kavrayışı bundar ibaretti. Ş. Hüsnü, proletaryanın demokratik devrimi kendisi için en yararlı hale getirmesi, devrimi sonuna kadar götürerek tamamlaması ve onun bu noktada da durmayarak kesintisiz bir biçimde sosyalizme yönelmesi gerektiği perspektifinden yoksundu. Sözde proletaryaya sosyal devrim görevinin düştüğünü söylüyordu, ama, bunun için başından itibaren çalışmak, demokratik devrimi kaçınılmaz tutarsızlığıyla burjuvazinin önderliğine terk etmemek, aksine kapitalizmin sınırlarını zorlayarak sonuna kadar götürerek demokratik devrimden sosyalizme geçmek görüş açısının dışında kalıyordu.

Kemalistlerin politik devrimle yetinmeyerek toplumsal devrim de yapacaklarını iddia ettiğı yıllarda Ş. Hüsnü, burjuva demokratik devrimin kesin ve tam zaferinin ancak burjuva devriminden sosyalist devrime kesintisiz bir biçimde geçilmesiyle mümkün olduğunu kabul ediyordu. Ş. Hüsnü Kemalistlerin toplumsal devrim yapamayacaklarını kabul ettikten sonra proletaryanın da zorlamasıyla demokratik devrimi tamamlayacaklarını ileri sürmekle demokratik devrimin tamamlanabilmesi ve kesin zaferinin sağlanabilmesi için sosyalist devrime kesintisiz bir biçimde geçmenin zorunlu olduğu gerçeğini bir yana itti. Böylece iki devrim arasında Marksizm - Leninizmin öngördüğü kopmaz bağı inkar etti. Ş. Hüsnü iki devrim arasında Marksizm - Leninizmin öngördüğü bağı, 1924 Haziran'ına kadar

Kemalistlerin toplumsal devrim yapması tezine dayanak yapmak için kabul ederken, 1924 Haziran'ından sonra da, Kemalistlerin burjuva demokratik devrimi tamamlayacakları iddiasıyla çeliştiği için bir yana itti.

1924 Haziran'ından sonra Ş. Hüsnü demokratik devrimle sosyalist devrim arasındaki ilişkiyi özünde, aynen, «burjuva devriminden sonra, yoksul köylüler dahil köylü kitlelerinin zorunlu olarak devrimden yüz çevireceklerini, bunun sonucu olarak burjuva devrimini en azından elli, yüz yıl süren uzun bir **aranın**, uzun bir 'sükunet'in izleyeceğini ve bu sırada yeni bir devrimin, sosyalist devrimin sırası gelinceye kadar proletaryanın 'barışçı bir şekilde' sömürüleceğini ve burjuvazinin 'meşru olarak' kendini zenginleştireceğini varsayan Batı Avrupa Sosyal-Demokrat Partileri» (SBKP 'B' Tarihi, s. 102) ve menşevikler gibi ele alıyordu. Ona göre burjuvazi devrimini yapacak ve burjuva diktatörlüğü altında geçen uzun yıllar sonucu sosyalist devrim gerçekleşecekti! Ş. Hüsnü «bugün» ile «yarın»ı şöyle formüleleştiriyordu :

«İşçilerimiz bugün mesleki dernekler çevresinde toplanıp ekonomik çıkarlarını savunacaklar, yarın da yoksul köylülerle birlikte bir sınıf partisi kurarak... Türkiye halkını gerçek bağımsızlık ve kurtuluşa kavuşturacaklardır.» (Seçme Yazılar s. 281, abç)

«Yarın» «gerçek kurtuluş», yani sosyalizm; «bugün» ise ekonomik mücadele!..

Demokratik devrimde proletarya önderliği ve demokratik ve sosyalist devrim aşamalarının kesinti-

sizliği ve iç bağlantısı böylelikle reddedilirken; köylülük de demokratik devrimde burjuvazinin yedek gücü olmaya terk ediliyordu.

Oysa burjuvazi özel mülkiyetini koruma korkusuyla gericileşirken, demokratik devrimin toprak ve özgürlük sağlayacağı köylülük —çeşitli tabakalardan oluştuğu için istikrarsız bir yapı meydana getirmesine rağmen— devrimin sağlam bir taraftarıdır. Köylülerin istikrarsızlığı, burjuvazinin istikrarsızlığından kökten farklıdır, çünkü onların şu anda (demokratik devrim PB) çıkarları, özel mülkiyetin mutlak muhafazasından çok, büyük toprak sahiplerinin mülklerinin müsadaresini, yani özel mülkiyetin başlıca biçimlerinden birinin ortadan kaldırılmasını gerektirir. Bu yüzden, sosyalist olmasa bile, küçük burjuvalı-ğından vazgeçmese bile, köylü, demokratik devrimin kararlı ve en köklü değişmelerden yana bir taraftarı olabilir...» (İki Taktik, s. 115)

Toprakları elde etmesi köylülüğün tam çıkarına olduğu gibi; demokrasi de çoğunluğu teşkil eden köylülüğün üstünlüğünü ifade edecektir.

Feodalizmin zulmü yanında, emperyalizm döneminde, bir de mali sermayenin sömürü ve baskısı altına giren geri ülkeler köylülüğü —burjuvazi daha da tutarsızlaşırken— daha da devrimcileşecektir. O, emperyalizme karşı mücadelenin de sağlam bir gücüdür.

Oysa Ş. Hüsnü, demokratik devrimde proletarya önderliğini bir yana bırakırken, bununla bağlantılı

olarak köylülüğü de «karar vermek yetkisine sahip olanları (burjuvaziyi - PB)... faaliyete sevk etmek için baskı yapma»ya yöneltmekte; burjuvazinin etkinliğini kırarak proletaryanın köylülüğe önderlik etmesi yerine, köylülüğü burjuvazinin arasına koşturmaktadır.

«Yarın», «yoksul köylülerle birlikte» «gerçek kurtuluş» için mücadeleyi düşleyen Ş. Hüsnü, «bugün»den buna uygun davranmamakta; sosyalizmin zaferini belirsiz bir tarihe ertelemekte, burjuva devriminin tamamlanması ve sosyalist devrime kesintisiz geçişin garanti edilmesi ni sağlayacak olan köylülerin proletarya önderliği altında saf tutması ve burjuvazinin etkisinin kırılması uğruna mücadeleyi burjuva kuyrukçuluğuna kurban etmektedir.

«... köylü yığını, proletaryanın yanında aktif bir devrimci rol aldıktan sonradır ki, Rus devriminin gerçek hamlesi başlamış olacak, ve bu devrim, burjuva demokratik devrim döneminde mümkün olan en geniş alana gerçekten yayılmış olacaktır. Sonuna kadar sağlam adımlarla yürütülebilmek için demokratik devrimimiz, burjuvazinin kaçınılmaz tutarsızlığını zararsız hale getirebilen güçlere dayanmalıdır.» (Lenin, İki Tetkik s. 117)

Bu, yalnızca Rusya için geçerli bir tez değildir. Yarı-sömürge, sömürge ülkelerde şu veya bu burjuva kesimiyle ittifak yapılsın veya yapılmassın, proletaryanın köylülüğü arkasına takarak demokratik devrimi sonuna kadar götürerek sosyalizme kesintisiz geçişi hedeflemesi devrimin temel bir sorunudur. «Yarın» yoksul köylülerle birlikte sos-

yalist devrimin gerçekleştirilmesi, «bugün» köylülüğün burjuvazinin müttfikisi olmasına göz yumulması ve proletaryanın ekonomik mücadeleyle yetinmesi tezi ise yine her ülke için menşevik bir tezdur. Lenin menşeviklerle yürüttüğü mücadelede bugünün ve yarının iç bağlantılı görevlerini belirlemiştir :

«Kendini dar anlamda bir sınıf mücadelesi sınırları içine, özellikle sendika hareketi içine hapsedemezsin, tam tersine sınıf mücadelesinin çerçevesi ve muhtevasını öyle genişletmelisin ki, buna aynı zamanda şu andaki evrensel Rus halk devriminin, demokratik devrimin bütün görevleriyle birlikte bundan sonraki sosyalist devrimin görevleri de girebilsin.» (age - s. 143)

Ve işte arka arkaya sıralanan geçiş halinde iki aşama ve birlikte olunacak güçler :

«Proletarya otokrasinin direnmesini zora başvurarak ezmek ve burjuvazinin tutarsızlığını zararsız hale getirebilmek için köylü yığınıyla ittifak kurarak demokratik devrimi sonuna kadar gerçekleştirmelidir. Proletarya, burjuvazinin direnmesini zora başvurarak ezmek ve köylülerin ve küçük burjuvazinin tutarsızlığını zararsız hale getirmek için yarı-proleter unsurlar yığınına yanına alarak sosyalist devrimi yapmalıdır.» (age - s. 117)

Bolşevik Parti Tarihi, burjuvazinin zorunlu önderliği ve oportünist kuyrukçuluk teorisini yere çalan Lenin'in yeni teorisini, kökleri, Almanya devrimi üzerine yaptıkları tahlillerle Marks ve Engels de olan proletaryanın önderliği ve kesintisiz devrim teorisini şöyle açıklıyor :

«... proletaryanın köylülükle ittifakıyla gerçekleşen burjuva devriminde proletaryanın diğer emekçi ve sömü-

rülen kitlelerle ittifakıyla gerçekleşer hegemonyası yönünde ilerleyecektir. Proletarya ile köylülüğün demokratik diktatörlüğü, proletaryanın sosyalist diktatörlüğünün zeminini hazırlayacaktır.» (SBKP 'B' Tarihi - s. 102)

Sosyalizme kesintisiz geçiş için proletarya önderliği kesin bir gerekliliktir.

Ş. Hüsnü ise bu teoriye savaş açmıştır. O Leninizm maskesi arkasına gizlenerek, köylülüğü burjuvaziye terketmenin teorisini yapmış, proletarya önderliğinin lafını bile etmekten sakınarak, burjuva diktatörlüğünün devamı ve bekası için çalışmıştır.

Buraya kadar burjuvazinin ve proletaryanın demokratik devrimdeki rolü üzerinde genel olarak durduk. Ş. Hüsnü'nün demokratik devrimde burjuvazinin ve proletaryanın rolüne ilişkin olarak savunduğu tezlerin Lenin'in Marksist tezlerine değil, menşeviklerin oportünist tezlerine tam bir uygunluk arzettiğini gördük. Meseleyi genel olarak değil de, sömürge ve yarı-sömürge devrimlerinin birinci aşamasına ilişkin olarak özelleştirdiğimizde, Ş. Hüsnü'nün menşevik, sağ oportünist anlayışı daha da belirginleşmektedir.

Sömürge ve yarı-sömürge devrimlerinin birinci aşamasında (burjuva demokratik) burjuvazinin rolü konusu, Komintern'de Stalin'in önderliğindeki Marksist - Leninistlerle, Troçky ve ilkesiz oportünist bloku arasındaki ayrılık noktalarından biri idi.

Stalin sömürge ve yarı-sömürge devrimlerinin birinci aşamasında

burjuvazinin oynadığı rolün, Rusya gibi emperyalist ülkelerde burjuvazinin oynadığı rolden farklı olduğunu belirterek, bu farkı şöyle açıklıyordu :

«Bu nokta, emperyalist ülkelerdeki, yani başka halkları ezen ülkelerdeki devrimle, sömürge ve bağımlı ülkelerdeki, yani başka ülkelerin emperyalist boyunduruğu altında olan ülkelerdeki devrim arasında kesin bir ayırım yapmaktır. Emperyalist ülkelerde devrim başka şeydir: Oradaki burjuvazi başka halkları ezer, orada burjuvazi devrimin her aşamasında karşı-devrimci dir, orada kurtuluş mücadelesinin bir unsuru olarak milli unsur yoktur. Oysa sömürge ve bağımlı ülkelerde devrim daha değişiktir: Burada devrimin etkenlerinden biri, başka devletler tarafından emperyalizm boyunduruğu altında tutulmaktır. Bu ülkelerde bu boyunduruğu milli burjuvazi de hisseder. Zaten başka türlü de olamaz. Burada milli burjuvazi belli bir aşamada ve belli bir süre için ülkesindeki devrimci hareketi emperyalizme karşı destekleyebilir. Burada milli unsur, kurtuluş mücadelesinin unsuru olarak, devrimin bir etkenidir.» (Milli Demokratik Devrim - s. 161)

Stalin, sömürge ve yarı-sömürgelerde, devrimin birinci aşamasında milli burjuvazinin tıpkı emperyalist Rusya'daki gibi devrimin her aşamasında karşı-devrimci olduğunu ileri süren Troçkistlere karşı çıkarak, emperyalist ülkelerle sömürge ve yarı-sömürge ülkeler arasındaki farktan ötürü, sömürge ve yarı-sömürgelerin milli burjuvazisinin devrimin birinci aşamasında belli zamanlarda ve belli ölçüde devrimci bir rol oynayabileceğini belirtti. Stalin, sömürge ve yarı-sömürge devrimlerinin birinci aşamasında milli

burjuvazinin oynayacağı devrimci rolün inkarına karşı çıkarken, bu rolün sınırsız, mutlak bir nitelik taşımadığını belirterek, hem sağ hem de «sol» oportünizme karşı mücadele etti. Açıktır ki belli zamanlarda ve belli ölçüde devrimci nitelik taşıyan bir sınıf devrimi sonuna kadar götüremez.

Bütün ülkelerin burjuvazisi gibi, sömürge ve yarı-sömürgelerdeki burjuvazinin burjuva demokratik devrimde oynayacağı rol, özel mülkiyet ve proletarya tarafından zincirlenmiştir. Kapitalist üretim ilişkilerinin, dolayısıyla da proletaryanın ve kırılık bölgelerdeki sınıf çelişmelerinin gelişme düzeyi burjuvazinin oynayacağı rolün niteliğini belirler.

Ş. Hüsnü kapitalist üretim ilişkilerinin, proletaryanın giderek geliştiği, köylülük içinde sınıf farklılaşmalarının derinleştiği 1920'ler Türkiye'sinde, burjuva demokratik devrimin burjuvazi tarafından tamamlanacağını ileri sürmekle, burjuvazinin işçilerin, köylülerin mücadelesi geliştiği oranda gericileşeceğini, kendi devrimine ihanet edeceğini inkar etmektedir. Ş. Hüsnü oportünizminin menşevik çizgisi Marksizm - Leninizmin en temel tezlerinin inkarı üzerinde yükselmektedir.

Demokratik devrimde burjuvazi ve proletaryanın rolüne ilişkin görüşlerine yaklaşırken Ş. Hüsnü'nün, önderliğini kabullendiği Kemalistlerin temsil ettiği burjuvazinin feodal-burjuva karakterini gözönüne almadık. Soyutlayarak önderliğin genel olarak burjuvaziye terkedilmesi anlayışının vahim yanlışlığını, onun

menşevizmini belirtmeye çalıştık. Kemalistlerin temsil ettiği milli burjuvazinin tefeci - tüccar niteliği; bu sınıfın feodalizm ve emperyalizmle bağları, onlarla uzlaşması; işçi ve köylülere, toprak devrimine ve demokrasie düşmanlığı dikkate alındığında, böyle bir burjuvazinin «teşvikçisi» olmanın sadece proletaryaya değil, demokrasiye de ne kadar derin bir ihanet olduğu ispata gerek olmayacak kadar açıktır.

Kemalist Hareketin Hedefleri ve Sınıf Niteliği :

Şefik Hüsnü önderliğindeki TKP, «sınıflarüstü» Kemalizm tahlillerini bir kenara ittikten sonra da, Kemalist hareketin sınıf niteliğini ve hedeflerini doğru olarak tahlil etmedi. O, kitleleri önceleri milli burjuvazinin, daha sonra komprador burjuvazi ve toprak ağalarının peşine takmak için izlediği oportünist çizgiye uygun olarak, Kemalist hareketi taşımadığı bir takım özelliklerle süsleyerek şirin göstermeye çalıştı.

Kemalist hareket, sadece milli kurtuluş savaşı yılları Türkiye'sinin gelişmesini değil, aynı zamanda milli devrimin zaferinden sonraki yıllarda da Türkiye'nin gelişmesini belirleyen etkenlerden biridir. Kemalist hareketin sınıf niteliğini ve hedeflerini tahlil ederken meseleye bu açıdan da yaklaşmak gereklidir.

Kemalist hareketin sınıf niteliği ve hedefleri, Komintern'de sömürge ve yarı-sömürge devrimlerinin gelişme çizgisi ele alınırken tartışıldı. Komintern'deki tartışmalarda Stalin'in Kemalist harekete ilişkin

ölarak yaptığı tahlillere karşı çıkan TKP, sağ oportünist çizgisine uygun Kemalizm tahlillerini savundu. Stalin'in önderliğindeki Marksist Leninistlerle sağ oportünist TKP'nin Kemalizm tahlilleri arasındaki zıtlık, özellikle, Çin devriminin gelişme doğrultusuna ilişkin olarak süren tartışmalarda daha da belirginleşti.

Birinci Emperyalist Savaş'ın bittimiyle birlikte, Anglo-Fransız emperyalist bloku ve maşası Yunan gericiliği tarafından Anadolu'nun işgal edilmesine karşı Türkiye'de gelişen milli hareket, önceleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri, sonraları da Büyük Millet Meclisi ve onun oluşturduğu Kemalist hükümetin yönetiminde gelişerek zafere ulaştı. Bu nedenle milli kurtuluş hareketinin sınıf niteliği ve hedefleri özünde Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri, BMM ve Kemalist hükümetin sınıf niteliği ve hedefleriyle bir ve aynıdır.

Emperyalistlerin ve maşası Yunan gericiliğinin işgaline karşı kendiliğinden birbirinden kopuk olarak gelişen milli hareketi merkezileştirerek birleştirmenin aracı olan Erzurum ve Sivas Kongreleri ile tüm ülkede milli hareketin birleştirilmesinin bir ifadesi ve milli hareketin merkezi yönetici organı olan BMM ve onun hükümeti, Müdafaa-i hukuk Cemiyetleri üzerinde yükseldi. Bu nedenle Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri ile BMM ve Kemalist hükümetin sınıf niteliği ve hedefleri özünde bir ve aynıdır.

Ş. Hüsnü 1921 yılına kadar Müdafa-i Hukuk Cemiyetlerinin Guo-

mindang tipi bir örgüt, birçok ezilen sınıfın oluşturduğu blokun partisi olduğunu ileri sürerek şunları yazdı:

«Milliyetçi örgüt, tıpkı Guodindang gibi, siyasi bir parti değildir. Bu, Türkiye'nin bağımsızlık haklarını müdafaa için kurulmuş bir cemiyettir. Örgüt de kendini böyle adlandırıyordu. Ve içinde hemen hemen bütün sınıflar temsil ediliyordu. Örgüt öncelikle, kapitalist burjuvazi olmak yolunda ilerleyen Anadolu'daki orta burjuvazinin yönetimi altındaydı. Küçük burjuvazi, köylülük ve proletaryanın belirli bir kesimi örgütte etkili olarak yer alıyordu. Proletaryanın siyasi örgütü olan Komünist Partisi bu cemiyete katılmadı. Komünist Partisi bunun dışında kaldı ve mutlak bağımsızlığını korudu. Bu özelliğın dışında Müdafayı Hukuk Cemiyeti, Türkiye de burjuva demokratik bir rejim kurmak için emperyalizme ve feodalizme karşı birlikte mücadele eden birçok sınıfın oluşturduğu bir bloktu. Birçok sınıfın oluşturduğu bu örgütün başında, daha çok milli burjuvaziyi temsil eden politikacılar ve generaller bulunuyordu. Demek ki hareket, bu burjuvazinin hegemonyası altındaydı.» (Komintern Organlarındaki Yazı ve Konuşmalar - s. 138 - 139)

Önce Guomindang tipi örgütlerden veya anti-emperyalist, anti-feodal sınıfların oluşturduğu blokun bir örgütünden ne anlaşılması gerektiği üzerinde duralım. Bu tip örgütlerin karakteristik özelliği, bir sınıfın veya birçok sınıfın örgütü olmaları değildir. Bu tip örgütlerin karakteristik özelliği, ezilen sınıfların kendi örgütlerine sahip olarak oluşturdukları blokun örgütü (veya partisi) olmalarıdır. Stalin Guomindang'ın yapısına ilişkin olarak şunları yazmaktadır :

«Biz hiç bir zaman Guomindang'ın

birçok sınıfın partisi olduğunu söylemedik, bugün de söylemiyoruz. Bu doğru değildir. Biz Guomindang'ın birçok ezilen sınıfın oluşturduğu bir **blokun** partisi olduğunu söyledik ve söylüyoruz. Yoldaşlar, bu ikisi aynı şey değildir. Eğer Guomindang birçok sınıfın partisi olsaydı, Guomindang'da temsil edilen sınıfların hiç birinin Guomindang dışında kendi öz partisine sahip olmaması, bizzat Guomindang'ın bütün bu sınıfların ortak ve **birlik** partisi olması gerekirdi. Ama durum gerçekten bu mudur? Örneğin Guomindang'da temsil edilen Çin proletaryasının aynı zamanda Guomindang'dan farklı kendi öz, özel bir partisi, Komünist Partisi yok mudur? Kendi öz, özel bir programı, kendi öz, özel bir örgütü yok mudur? Guomindang'ın ezilen birçok sınıfın partisi olmadığı, fakat kendi öz parti örgütlerine sahip birçok ezilen sınıfın **blokunun** bir partisi olduğu açıktır.» (Milli Demokratik Devrim, s. 63)

Stalin'den yaptığımız alıntıda görüleceği gibi Guomindang tipi bir örgütten bahsedilebilmesi için, söz konusu örgütte ezilen sınıfların sınıf bilincine erişmemiş, örgütsüz, sıradan mensuplarının yer alması değil; ezilen sınıfların kendi öz örgütlerine sahip olarak, sınıf çıkarları doğrultusunda yer alması gerekir. Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri böyle bir yapıya sahip miydi? Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri kendi öz örgütlerine sahip «birçok ezilen sınıfın **blokunun** bir partisi» miydi?

Ş. Hüsnü oportünizmi, Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerini, içinde Komünist Partisi yer almadığı halde, proletaryanın ve diğer ezilen sınıfların oluşturduğu blokun Guomindang tipi bir örgütü olarak ele almakla, Stalin'in bu örgütlere ilişkin

olarak ileri sürdüğü kıstasları ve yaptığı tahlilleri bir yana itmektedir. Stalin'in Marksist - Leninist kıstaslarının yerine kendi oportünist kıstaslarını geçirmekte ve Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerinin niteliklerini de bu kıstaslara göre saptamaktadır. O, Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri içinde Komünist Partisi yer almadığı halde, «proletaryanın belirli bir kesimi»nin temsil edildiğini ileri sürmektedir. Komünist Partisinin yer almadığı bir örgütte proletaryanın hangi kesimleri, nasıl temsil edilmektedir? Proletarya neden ve nasıl Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri içinde temsil edilen ve edilmeyen olarak iki kesime ayrılmıştır? Şefik Hüsnü bu sorulara dolaysız cevap teşkil edebilecek hiç bir şey söylememektedir.

Marksizm - Leninizme göre, işçi sınıfı, imtiyazlı tabakalarını oluşturan işçi aristokrasisi (ve sendika bürokrasisi) dışında tek bir parti tarafından temsil edilebilir. Marksist - Leninist parti proletaryanın tek temsilcisidir. O, proletaryayı sınıf olarak temsil eder. Marksist - Leninist partinin yer almadığı bir örgütte de proletaryanın sınıf olarak temsil edilmesi sözkonusu değildir.

İşçi aristokrasisi (ve sendika bürokrasisi) ve onlara dayanan oportünist partiler ise, proletaryanın temsilcileri değil; işçi sınıfı hareketi içinde burjuvazinin temsilcileridir. Kaldı ki, işçi sınıfının henüz yeni yeni geliştiği 1920 Türkiye'sinde işçi sınıfı içinde imtiyazlı bir aristokrat tabakanın varlığından da bahsedilemez.

Şefik Hüsnü'ye göre Guomindang tipi örgütlerde proletaryanın Marksist - Leninist partilerinin yer alıp almaması bu tip örgütlerin varlığını belirleyen temel bir etken değildir. Oysa Marksist - Leninist parti ile proletarya arasındaki ilişki göz önüne alındığında, Marksist - Leninist partinin yer alıp almaması bu tip örgütlerin varlığını belirleyen temel etkendir. Aksini iddia etmek proletaryanın her ülkede ancak tek bir Marksist - Leninist parti tarafından temsil edildiğini, proletarya ile öncü müfrezesi parti arasında Marksizm Leninizmin öngördüğü ilişkiyi inkar etmektir. Bu inkar, Ş. Hüsnü'nün Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerini, ezilen sınıfların oluşturduğu blokun örgütü olarak tahlil etmesinin temellerinden biridir.

Guomindang'dan farklı olarak Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri içinde Komünist Partisinin yer almaması, iki örgütü birbirinden ayıran temel özelliktir. Proletaryanın yanı sıra, milli burjuvazinin dışında kalan diğer emekçi sınıfların Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri içinde temsil edilmemesi, Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerinin ezilen sınıfların oluşturduğu bir blokun partisi değil, tefeci - tüccar bir nitelik taşıyan milli burjuvazinin örgütü olmasına yolaçtı. Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri 1919 - 1922 arasında Guomindang tipi bir örgüt olmak bir yana böyle bir örgüte dönüşme ihtimali bile olmayan bir yapıya sahipti.

Ş. Hüsnü'ye göre Müdafaa-i Hukuk cemiyetleri 1919-22 arasında Goumingdang tipi örgütlerken,

Çerkez Ethem hareketinin ve Komünist Partisinin tasfiyesinden sonra ezilen sınıfların oluşturduğunu blokların bir örgütü olmaktan çıkarak milli burjuvazinin örgütleri haline geldiler.

«Komünist Partisinin tasfiyesi ve köylü hareketinin bastırılmasından sonra milli kurtuluş hareketi sadece orta burjuvazinin ve Anadolu'daki zengin köylülüğün bir hareketi haline döndü... Sonuç olarak, Goumingdang gibi bir çok sınıfın örgütü olan milli örgütün, daha kurulduğu ilk yılda, proletaryayla ve yoksul köylülerle işbirliğinden uzaklaştığını ve komünizme karşı düşmanca bir tutum aldığını görüyoruz» (Komintern Organlarındaki Yazı ve Konuşmalar - s, 141)

Ş. Hüsnü, 1920'lerin sonları ve 1921 yılının başlarında Müdafaa-i Hukuk cemiyetlerinin sınıf bileşimlerinde meydana gelen değişiklikler sonucu iktidarın sınıf niteliğinde meydana gelen değişiklikleri şöyle tahlil ediyor :

«...Bundan sonra bütün iktidar sadece köylülerin varlıklı kesimlerinin ve küçük burjuvazinin temsilcisi olan Kemalistlerin eline geçti.» (age-s. 113)

Demek ki Ş. Hüsnü'ye göre, 1920 yılının sonları ve 1921 yılının başlarında meydana gelen değişiklikler sonucu iktidarın sınıf niteliği, milli devrimi yöneten örgütün sınıf niteliği değişmiştir. Kemalistler, Çerkez Ethem hareketini ve Komünist Partisini tasfiye etmekle, proletaryayı ve «varlıklı kesimleri» dışında köylülüğü milli devrimi yöneten örgütün içinden ve iktidardan uzaklaştırıp milli burjuvazinin tam egemenliğini gerçekleştirmişlerdir.

1919-22 yılları arasında milli

devrimi yöneten Müdafaa-i Hukuk cemiyetlerini Goumingdang gibi ezilen sınıfların oluşturduğu blokun bir örgütü olarak tahlil eden Ş. Hüsnü, zorunlu olarak iki örgütün program ve hedeflerinin de aynı olduğunu ileri sürdü. Sınıfsal bileşimleri aynı olan örgütlerin program ve hedeflerinin de özünde bir ve aynı olması kaçınılmazdır.

«...Kemalist hareket, 1919-1922 arasındaki devrimci savaşlar döneminde tıpkı Goumingdang gibi, hatta Goumingdang'ın sol kanadı gibi, milli kurtuluş ve burjuva devrimi hedefini güttü.» (age-s. 137)

Ş. Hüsnü'ye göre Kemalist hareket 1919 ile 1922 arasında Goumingdang gibi hatta onun sol kanadındaki bu kanat, devrimci küçük burjuvazi ve komünist partisinden oluşmaktadır- gibi milli kurtuluşun yanı sıra burjuva demokratik devrim hedefi de gütmektedir. «Toprak devrimi doğrudan doğruya burjuva demokratik devrimin temeli ve özü» olduğuna göre, 1919-22 arasında Kemalist devrimin hedeflerinden biri de toprak devrimidir!

Ş. Hüsnü'nün iddia ettiği gibi 1919 - 22 arasında Kemalist hareket Goumingdang gibi «bir çok ezilen sınıfın oluşturduğu bir blokun partisi»nin yönetiminde gelişen bir hareket olsaydı, içinde birbirleriyle çelişen farklı eğilimleri korumakla birlikte, toprak devrimini de hedef alan bir hareket olacaktı. Ne var ki, Kemalist hareket ezilen sınıfların oluşturduğu bir blokun partisinin yönetiminde gelişen bir hareket değil, tüccar-tefecî bir karakter taşı-

yan milli burjuvazinin yönetiminde gelişen bir hareket olduğundan «cılız kalan» anti-emperyalizmin yanı sıra «daha sonraki gelişmesi esas olarak köylü ve işçilere karşı, evet bir toprak devrimi ihtimaline karşı» yönelen bir hareketti.

Ş. Hüsnü oportünizmi, oportünist çizgisine uygun olarak Kemalist hareketi yöneten örgütün Goumingdang gibi ezilen sınıfların oluşturduğu bir blokun partisi olduğunu ve 1919-22 yılları arasında Kemalist hareketin hedefleriyle Goumingdang'ın hedeflerinin aynı olduğunu ileri sürerken, Stalin, iki hareketin ve iki örgütün sınıf niteliği ve hedeflerine ilişkin olarak şunları söylüyordu :

«Kemalistlerin partisi ve Vuhan'daki sol Goumingdang'ın partisi aynı kefeye konamaz, tıpkı Türkiye ve Çin'in aynı kefeye konamayacağı gibi. Türkiye'de Şanghay, Vuhan, Nanking, Tienzin vb. gibi merkezler yoktur. Ankara nasıl Vuhan'la boy ölçüşemezse, Kemalistlerin partisi de hiçbir zaman sol Goumingdang'la boy ölçüşemez.» (Stalin-MDD, s. 79)

«Kemalist bir devrim, sadece Türkiye, İran, Afganistan gibi sanayi proletaryası hiç olmayan veya hiç denecek kadar az olan, köylülerin güçlü bir toprak devriminin gelişmediği ülkelerde mümkündür. Kemalist devrim bir üst tabaka devrimidir, milli ticaret burjuvazisinin devrimidir. Bu devrime, yabancı emperyalistlere karşı mücadele içinde varıldı ve devrimin daha sonraki gelişmesi esas olarak köylü ve işçilere karşı, evet bir toprak devrimi ihtimaline karşı yönelmekteydi.» (age-s. 78-79)

Stalin, Kemalistlerin partisi ile Vuhan'daki sol Goumingdang'ın partisinin aynı kefeye konamayacağını, birinci partinin ikinci partiyle

boy ölçüşemiyeceğini, Kemalist hareketin ezilen sınıfların oluşturduğu blokun bir hareketi değil, milli ticaret burjuvazisinin bir hareketi olduğunu ileri sürerken; Ş. Hüsnü 1919-22 arasında iki partiyi, iki hareketi aynı kefeye koymaktadır. Aynı şekilde, Stalin, Kemalist devrimin «cılız kalan bir anti-emperyalist devrim» olmakla birlikte «daha sonraki gelişmesi esas olarak köylü ve işçilere karşı, evet, bir toprak devrimi ihtimaline karşı yönel»diğini ileri sürerken; Ş. Hüsnü Kemalist hareketin

Gouimindang gibi emperyalizmi yoketmeye, ve toprak devrimi yapmaya yöneldiğini ileri sürmektedir. Açıktır ki burada Kemalist devrime ilişkin olarak birbirleriyle esasta çelişen iki tahlil sözkonusudur.

Gelecek sayımızda Ş. Hüsnü'nün Kemalist hareketin sınıf niteliği ve hedeflerine ilişkin değerlendirmelerinin devamı ve milli hareketin zafinden sonra ortaya attığı devlet tekelliliği önerisi üzerinde duracağız.

DÜZELTME:

*Dergimizin birinci sayısında yer alan «58 Yıllık Sol Hareketin Eleştirisi-I» yazısının son paragrafında yazının birinci bölümünde «Ş. Hüsnü'nün 1926 sonrası görüşleri üzerinde» duracağımız söyleniyordu. Buradaki tarih Hazi-
ran - 1924 yerine, bir dizgi hatasından dolayı 1926 olarak çıkmıştır.*

Başlığın üstünde yer alan açıklamadaki tarih de buna uygun olarak düzeltilmelidir.

Düzeltilir, özür dileriz.

HALKIN YOLU'NUN baş çelişme anlayışının ELEŞTİRİSİ

**HALKIN KURTULUŞU
YAYINLARI**

EMPERYALİST SAVAŞ ve PROLETER DEVRİMCİ TUTUM

II

«Emperyalist Savaş ve Proleter Devrimci Tutum» başlığını taşıyan bu yazının geçen sayımızda yayınladığımız 1. bölümünde genel olarak emperyalist savaş, özel olarak da birinci ve ikinci paylaşım savaşları üzerinde durmuştuk.

Yazının bu ikinci ve son bölümünde, Aydınlık Oportünistlerinin eleştirisi temeline bugün genel olarak emperyalistler, özel olarak iki süper devlet arasındaki ilişkiler ve yeni bir dünya savaşı tehlikesi üzerinde duracağız.

İKİ SÜPER DEVLET ARASINDAKİ İLİŞKİ ve YENİ BİR DÜNYA SAVAŞI TEHLİKESİ ÜZERİNE

A — BUGÜN ESAS SAVAŞ KAYNAĞI VE KUNDAKÇISINI TEK YANLI OLARAK TESBİT EDEN AYDINLIK OPORTÜNİSTLERİ, SAVAŞIN ESAS MÜSEBBİBLERİNDEN BİRİ OLAN ABD'Yİ II. EMPERYALİST SAVAŞTAKİ «DEMOKRATİK» ÜLKELER GİBİ GÖRÜYOR:

Dergimizin 1. sayısında yazdıklarımızdan da anlaşılacağı gibi, Marksist - Leninistler saldırgan olan, saldırgan olmayan ülkeler, savaşın esas kaynağı ve savaş kışkırtıcısı ülkeler ayırımını İkinci Emperyalist savaşın kendine has özelliklerinin bir tahlilini yaparak tespit ettiler.

İşte bugün, gerek Aydınlık, gerek yeni oportünistler, iki süper devlet, ABD ve Rusya arasındaki ilişkileri, II. Emperyalist savaşta (dünya savaşına dönmeden önceki) durum gibi ele almakta ve o dönemle benzerlik ve paralellikler kurmaktadırlar. Bu oportünistlere göre, siyaset artık askeri araçlarla, savaş araçlarıyla devam ettirilmektedir. Yani yeni bir dünya cehennemi «artık başlıca yayılma aracı olarak askeri gücünü kullanan» (Aydınlık - s, 64) Rus sosyal emperyalizmi tarafından **tek yanlı olarak geliştirilmektedir.** (*) Tıpkı II. Dünya savaşı öncesi tek yanlı emperyalist savaşta Almanya ve faşist kamp gibi. Aydınlık Oportünistleri bu konuya ilişkin olarak şunları söylüyorlar.

«Yoldaş dergisi, Sovyetler Birliği'nin niçin daha saldırgan ve tehlikeli olduğunun özünü anlayamamıştır. Sebeb şudur : Emperyalistlerarası dengesizlik artık Sovyetler Birliği lehine dönmektedir. **Sovyetler Birliği üstün askeri gücüne dayanarak bütün dünyada (abç) Brejnev'in deyişiyle yayılma taarruzuna geçmiştir (abç).**» (Aydınlık - s, 64, s 13)

Aydınlık, Sovyetler'in durumunu böyle belirttikten sonra, başta ABD olmak üzere, diğer batılı emperyalistleri de tıpkı II. Emperyalist savaşta, tek yanlı dönemdeki «demokratik» devletlere benzetmektedir. ABD ile batılı emperyalistler, «demokratik» ülkeler gibi, esas savaş kundakçısına karşı mücadele etmemekte, taviz vermekte, geriye çekilmektedir. Bu yüzden canavarın iştahı daha da kabarmaktadır.

«ABD emperyalizmi ve diğer batılı ülkeler, Sovyet sosyal-emperyalizminin tehdit ve saldırısı karşısında, dişe diş mücadele etmemekte, pasif davranmaktadır. Bu yüzden başlıca savaş kaynağı olan Sovyet sosyal-emperyalizminin hırsı daha da büyümekte, savaş tehlikesi daha da yükselmektedir.» (Aydınlık - s, 64, s, 14)

Aydınlık oportünistleri, esas savaş kaynağı ve kışkırtıcısı olarak Rusya'yı tesbit ettikten sonra, II. Emperyalist savaşta «demokratik» ülkelerin rolünü de ABD emperyalizmi ve onun ortakları, müttefikleri diğer emperyalistlere atfetmekte, sözde savaşın tek, esas kaynağına karşı bu emperyalistleri seferberliğe çağırılmaktadırlar. Onlar şunu söylüyorlar :

«Savaş ertelenebilir. Dünya halklarının ve tehdit altında olan **bütün ülkelerin** (abç) savaşa ve saldırgan süper devlete karşı dişe diş mücadelesi savaşı geciktirebilir.» (aynı yerde)

İnsan ister istemez Mehmet Şehu yoldaşın şu sözlerini hatırlıyor :

«Gerçekte bu adı çıkmış teori, Marksın 'Bütün ülkelerin proleterleri

(*) Oportünist 3. Dünya teorisini savunan Halkın Yolu yazarları da aynen buna benzer tahliller yapmaktadırlar. (Bkz. H.Y. Sayı 44)

birleşiniz!’ sloganı ile, Lenin’in, ‘bütün ülkelerin proleterleri ve ezilen halklar birleşin!’, sloganları yerine, ‘bütün ülkelerin proleterleri ve halkları, burjuvazi, gericiler ve faşistler, nerede olursanız olun, Sovyet sosyal-emperyalizmine karşı Amerikan emperyalizminin liderliği altında birleşin!’ şeklindeki karşı devrimci sloganı koymaktadır» (Halkın Kurtuluşu S, 94, s 2)

Aydınlık, gelişi güzel benzetmeler yaparak, tarihi alt üst ederek modern revizyonist «yumuşama» teorisinin yerine, yeni bir teori geliştiriyor. O da tabiri caizse, «sertleşme» teorisidir. Muhteva olarak birbirinin aynı olan bu tezlerden birincisi, devrim için, kurtuluş için mücadele eden halkların önünü nasıl karartıyorsa; uluslararası yeni oportünizmin ve ülkemizdeki gerçek temsilcisi Aydınlık oportünizminin bu tür tesbit ve tahlilleri de halklar için aynı derecede tehlikelidir. Aydınlık, yaptığı bu tahlillerle, savaşın esas kaynağı, esas saldırgan olarak sadece Rusya’yı tesbit ettikten sonra, başta diğer süper devlet ABD olmak üzere, onun ortağı ve müttefikleri emperyalistleri yardıma çağırmaktadır. Diğer bir deyişle, bir süper devlete karşı sözde seferberlik bayrağı açarken, diğer süper devlete dayanmak teorilerini inşa etmektedir.

Meseleyi daha da açmak için örnekler vermeye devam edelim: Aydınlık yine II. emperyalist savaştaki, tek yanlı dönemle paralellikler kuruyor ve örnekler veriyor :

«Bütün bu gerçekler, dünya halklarına savaşa karşı mücadele görevini yüklemektedir. **İkinci dünya savaşının tarihi deneyi**, (abç) savaş tehlikesine karşı mücadele etmek için, bütün ülkelerde en geniş cepheyi gerçekleştirmek ve **esas darbeyi savaşın esas kaynağına yöneltmek gerektiğini göstermektedir**. Bugün Hitlerin izinde giden Brejnev revizyonistlerinin savaş planlarını bozmanın ve yeni bir dünya savaşını önlemenin tek yolu, mücadelenin her cephesinde **esas darbeyi Sovyet sosyal-emperyalizmine indirmektir.**» (aynı yer)

Devamla Aydınlık, Dimitrof’tan gelişi güzel benzetmeler yaparak örnekler veriyor. Ve o tarihi dönemdeki örnekleri aynen bugüne uygulamaya kalkıyor.

Aydınlık’a göre savaş tehlikesine karşı mücadele etmek için, esas darbeyi Sovyetler’e indirmelidir. Ve Sovyetlere karşı kurulacak cephenin içinde başta diğer süper devlet ABD olmak üzere, batılı emperyalistler de vardır.

Bugün II. emperyalist paylaşım savaşındaki gibi bir durum olduğunu var saysak bile, Aydınlık, o dönemde, ustaların ve Komintern’in faşist kampa karşı mücadele için tesbit ettikleri görev ve taktikleri de kendi sınıf işbirlikçi anlayışına göre yorumlamaktadır. (Bu konuya daha sonra değineceğiz.)

Diğer yandan Aydınlık, bugün bir süper devlete karşı mücadele ederken, diğerine dayanmaktadır. Yani Aydınlık, «düşenin» (*) dostluğunu seve seve üstlenmiştir. Üstelik bu alçakça tahlillerini ustalara dayandırmaya çalışmaktadır. Aydınlık oportünistleri, «sertleşme», diğer bir deyimle «dengeleme» teorisi ile ortaya çıkmaktadırlar. Onlar ABD emperyalizminin sözde bir düşüş, çökme; Sovyet sosyal-emperyalizminin ise «yükseliş» içinde olduğu ve çeşitli alanlarda onu geçtiği gerekçesiyle, iki süper devlet arasındaki dengenin bozulmasını kötü buluyorlar. Bu temelde onlar, ABD emperyalizmine karşı mücadeleyi, tatil edip sözde diğerine karşı çıkıyorlar.

Bu noktayı Halkın Sesi'nden bir örnek vererek tamamlayabiliriz :

«Bugün de Sovyet sosyal-emperyalizmi karşısındaki 'yatıştırmacı' görüşler, aynı şekilde başarısızlığa mahkumdur. ABD ile Sovyetler Birliği arasındaki bugünkü güç dengesi kalıcı değildir. Bizzat bu 'yatıştırma' siyaseti, stratejik dengenin Sovyetler lehine daha hızlı bir şekilde değişmesine yolaçmakta; Sosyal-emperyalist yayılmayı durdurmak şöyle dursun onu büsbütün tahrik etmekte ve ona yeni olanaklar hazırlamakta; yeni bir dünya savaşı tehlikesini azaltmak şöyle dursun, büsbütün arttırmaktadır. Bu yüzden, bugünkü şartlarda, «sonnifield doktrini» ABD tekeli burjuvazisi içindeki en tehlikeli eğilimi temsil etmektedir. Öte yandan bu eğilimin karşısında yer alan, eski ABD savunma bakanı Slesinger'in ya da Avrupadaki Amerikan kuvvetleri başkomandanı general Haig'in başını çektiği 'sertlik taraftarlığı', sosyal emperyalizmi dizginleme yönünde bir baskı yaratmaktadır.» (Halkın Sesi, - S, 53, s, 12)

Sonnifield bir ABD diplomatıdır. Adıyla anılan doktrine göre, Sovyetler ABD'nin Avrupa'daki mevcut alanlarını, ABD de Sovyetlerin Doğu Avrupa'daki nüfuz ve etkisini, yani, «üstünlüğünü» kabullenecektir. Daha sonra, bu kişi, ABD'deki yönetim değişikliği ile, dışişlerinde önemli bir göreve gelmiş ve doktrini de ABD dış politikasında etkin olmuştur. Aydınlık iki süper devletin, Avrupa'yı bölüşme, karşılıklı nüfuz alanlarını tanıma yolundaki gerici emperyalist politikasını «yatıştırma» «taviz verme» siyaseti olarak yorumlamakta ve ABD hesabına Avrupa halklarını iki süper devlete peşkeş çekme siyasetini bile, Sovyetler lehine görmektedir. Onlar bu

(*) Halkın Sesi, 65. sayısında, bugün dünya gericiliğinin esas kalelerinden biri olan ABD emperyalizmini kastederek şöyle söylüyor: «Düşenin dostu olmamış. ABD emperyalizmi de düştükçe dostlarını kaybediyor.» Fakat marksizmin tarihi boyunca, oportünistler her dönemde, «düşenin» imdadına yetişmişler, sadık dostluğunu üstlenmişlerdir. Bugün gerek uluslararası oportünizm, gerekse ülkemizdeki esas temsilcisi Aydınlık oportünizmi de, «düşenin» sadık dostluğunu üstlenmiştir.

peşkeş siyasetini meşrulaştırdıkları gibi, ABD emperyalizminin emperyalist çevrelerine ve NATO'cu generallere de yaltaklanarak «aman bu politika yumuşaktır, daha sertini uygulayın, biz vazgeçtik Ruslar'la mücadeleden, siz bizim hesabımıza onların işini görün, onları dizginleyin» demektedirler. İşte proleter devrimci (!) Aydınlık'ın ABD ve NATO'ya dayanarak, Sovyetleri «dizginletme politikası» ...Aydınlık'a göre, bu emperyalizm kuyruk-cusu teori, emperyalistlerarası çelişkilerden devrimci tarzda yararlanmaktadır!

Bugün gerçekten Sovyet sosyal-emperyalizminin saldırdığı alanlarda ABD emperyalizmi sistemli bir şekilde geriye çekilmekte midir? Rakibinin saldırılarını gönül rahatlığı ile karşılayıp «yatıştırma», «taviz», siyaseti mi izlemektedir? Sovyet sosyal-emperyalizminin ağzına yem üstüne yem mi atmaktadır?

I. Bugün İki Süper Devlet Arasında Etki Ve Nüfuz Alanları İçin Dış Bir Mücadele Sürmektedir :

Durum, Aydınlık oportünistleri ve diğer oportünistlerin iddia ettiklerinin daha doğrusu benzetmeye çalıştıklarının tam tersidir. **Bugün iki süper devlet de birbirlerinin nüfuz ve etki alanlarına el atmakta ve birbirini aleyhine genişlemeye çalışmaktadırlar.** Mesele iki süper devlet arasında çılgınca bir rekabet cereyan ederken, birinin geçici zamanlar için veya daha değişik şekillerde diğerine üstünlük sağlaması da değildir. (Böylesi bir durum dahi, bir süper devleti savaşın esas kaynağı olmaktan çıkar-maz.)

Örneğin I. emperyalist savaş öncesinde, dünya sahnesine yeni çıkan, gelişme hızı rakiplerine oranla çok daha fazla olan Alman emperyalizmi; en-büyük rakibi, gelişmesi kesintiye uğramış, yavaşlamış İngiliz emperyalizminin alanlarına el atıyor, onlarla ticari ve diğer ilişkilerini geliştiriyordu. Hatta, Almanya'nın, İngiliz sömürgeleri ile olan ticareti, bizzat İngiltere'nin bu sömürgelerle olan ticaretinden daha gelişkin bir durum gösteriyordu. Yine, Alman emperyalizminin el atmadığı İngiliz etki ve nüfuz alanı hemen hemen yok gibiydi. Ama I. emperyalist savaş öncesi, ve savaş şartlarında gerçek marksist - leninistler ve Lenin, Almanyayı saldırgan olarak nitelerken, İngiltereyi saldırgan olmamakla nitelememişlerdir. Örneğin, Lenin, Almanya'nın kapitalizmin dengesiz ve sıçramalı gelişmesi sonucu ön plana çıktığını ve hatta pek çok alanda İngiliz emperyalizmine üstün olduğunu da belirtir :

«Almanya'nın İngiliz sömürgeleri ile ticareti, bizzat İngilterenin bu sömürgelerle olan ticaretinden daha hızlı gelişmiyorsa bu sadece, Alman emperyalizminin, İngiliz emperyalizmine göre **daha genç, daha güçlü, daha iyi örgütlenmiş** (abc) olduğundan, **ondan üstün** (abc) bu-

lunduğundandır.» (Emperyalizm - s. 148) (Sol Y. Dördüncü baskı)

Fakat Lenin ve gerçek Marksistler, hiçbir zaman Alman emperyalizminin bu niteliklerine rağmen, sadece onun esas savaş kaynağı, esas saldırgan olduğunu belirtmemişler, esas mücadeleyi sadece ona karşı yöneltmemişlerdir. Tersine birinin başını Almanya ve müttefikleri, diğerinin başını İngiliz emperyalizmi ve müttefiklerinin çektiği emperyalistler arası rekabetin, gerçek savaş tehlikesini oluşturduğunu, yine bu iki güçlü devin önderliğindeki emperyalist blokların dünya proletaryası ve ezilen halklar için aynı ölçüde tehlikeli olduğunu belirtmişlerdir.

Günümüzde tarih sahnesine sonradan çıkmış, «yükselen» bir emperyalist devlet olan Sovyet sosyal-emperyalizmi de rakipleri olan emperyalistlerin tüm nüfuz ve etki alanlarına el atmaktadır. Fakat, «gerileyen» ve hala en geniş etki ve nüfuz alanlarına sahip olan Amerikan emperyalizmi, II. emperyalist paylaşım savaşının bir dönemindeki «demokratik» devletler gibi sistemli geriye çekilme, direnmeme, taviz verme, nüfuz alanlarını gönül rahatlığı ile terketme siyaseti izlememekte; tam tersine rakibini, kazandığı mevzilerden püskürtmeye çalışmakta, hatta onun nüfuz ve etki alanlarına el atmaktadır. Onu güçsüz duruma düşürmek istemektedir. Ve her iki süper devlet de çılgınca bir rekabet içinde dünyanın çeşitli alanlarında birbirini dirseklemeye çalışmaktadır.

Bugün her iki süper devlet de, dünyaya hakim olma peşinde koşmaktadır. Ve aralarındaki ilişkinin esası da budur. Çünkü emperyalist siyasetin esası, «dünya hakimiyeti»dir. Diğer bir deyişle emperyalist siyasetin temeli, rekabet ve bunun da sonucu emperyalist savaştır.

Bugün iki süper devlet, hem işbirliği ve hem de rekabet içinde (rekabet esastır) dünyayı soyma ve talan mücadelesi vermektedirler. Mücadelenin şekilleri, şartı, yere ve zamana bağlı olarak değişmektedir. Fakat iki süper devletten her biri diğerine karşı direnmeksizin gönül rahatlığıyla etki ve nüfuz alanlarını terketmemektedir. **Dünyanın tüm bölgelerinde iki süper devlet arasında, kıyasıya, dişe diş bir mücadele sürmektedir. Bugün iki süper devlet arasındaki ilişki ve çelişmelerde, gözden kaçırılması gereken en önemli nokta da budur.**

II. Sözde Sosyal-Emperyalistlere Karşı Çıkan Aydınlik Oportünizmi, Bir Süper Devlete Dayanarak Diğerine Karşı «Mücadele» Etmektedir :

İki süper devlet arasındaki ilişkiyi doğru bir şekilde ele almayan «emperyalistler dengesiz bir şekilde geliştiklerine göre, yeniden paylaşım için taarruza geçen bir esas saldırgan vardır» (o da bu oportünistlere göre Rus sosyal-emperyalizmidir) diyen Aydınlik oportünistleri, bu tahlilleri ile «düşen»in gönüllü müttefikliğini de üzerlerine almışlardır.

«Genç» bir emperyalist devlet olan sosyal-emperyalistlerin tek başına esas savaş kaynağı ve kundakçısı olduğunu tesbit eden bu oportünistler, bu tesbitleriyle, daha geniş nüfuz ve etki alanlarını elinde bulunduran «yaşlı» ABD emperyalizminin bu alanlar üzerinde «hak» iddia etmesine yardımcı olmaktadır. Çünkü onlara göre, genç, yeni gelişen, yeniden paylaşım için taaruza geçen Rus sosyal-emperyalizmi de bu alanlar üzerinde «hak» iddia ettiği için esas savaş kaynağı ve kundakçısıdır.

ABD emperyalizmini, savaşın esas kaynağı ve kundakçılarından biri olmaktan çıkaran, onu «barışçı» ilan eden bu oportünistler, bir süper devlete dayanarak, diğer süper devlete karşı «mücadelenin» teorisini inşa etmektedirler. Bu sınıf işbirlikçisi teoriye sınıf mücadelesinin her döneminde rastlamak mümkündür. Aydınlık, bugün, yeni bir şey yapmamakta, «muhabbet tellalı» atalarının ve ABD'nin izinden gitmektedir.

Lenin, daha bu yüzyılın başlarında, bir emperyalist grubun elinde bulundurduğu alanlar üzerinde «hak» iddia etmelerine yardımcı olan, yeniden paylaşım da bir emperyalist grubunun yedeğine takılarak onların gönüllü hizmetkarlığını yapan II. Enternasyonal dönekleleriyle giriştiği polemikte şöyle diyordu :

«Yine diyelim ki objektif tarihi durumun belirleyici özelliği değişti ve milli kurtuluş için savaşan sermayenin yerini, milletlerarası, gerici ve emperyalist finans-kapital aldı. Mesela, bu ülkelerden **Birinci' Afrikanın dörtte üçüne sahibi olsun, öteki dörtte birine; aralarındaki savaşın objektif özü de Afrikanın yeniden paylaşılması olsun. Hangi yılın başarı kazanmasını isteriz?** (abç) Sorunu hala eski biçimde koymak saçma olurdu; çünkü eski değerlendirme kıstasları yok artık elimizde ne yirmi-otuz yıl süren bir burjuva kurtuluş hareketi var, ne de uzun sürecek bir feodal çöküş süreci. **Günümüz demokrasinin görevi, ne birinci ülkenin Afrikanın dörtte üçü üzerinde «hak» iddia etmesine yardımcı olmak, ne de öbürünün (birincisinden daha hızlı bir ekonomik kalkınma içerisinde olsa dahi) o dörtte üçü ele geçirmesini kolaylaştırmaktır.** (abç) (DUKH - «Sahte Bir Bayrak Altında», s, 129 - 130) (İkinci baskı)

Bugün «yükselen», daha az alanlara sahip olan emperyalist Sovyetlerin attığı her adıma «karşı çıkan» Aydınlık oportünistleri, yaptıkları tesbit ve tahlillerle, dünyanın daha geniş alanlarına sahip olan ABD emperyalizminin bu alanlar üzerinde «hak» iddia etmesine yardımcı olmaktadır. Yeniden bir paylaşım savaşının alevleri arasında Aydınlık oportünistlerinin kimin müttefikliğini yapacakları açıktır. Bu oportünistler gibi düşünenlere, emperyalist burjuvazinin bir blokunun «hak» iddia etmesine yardımcı olanlara karşı Lenin, gerçek enternasyonalistleri şöyle uyarıyordu :

«Günümüz demokrasisi, ancak, emperyalist burjuvazinin iki kanadına da katılmazsa, ancak bunların ikisi de aynı ölçüde (abç) kötüdür derse, ancak emperyalist burjuvazinin bütün ülkelerde yenilgiye uğramasını isterse kendi özüne sadık kalabilir. Başka türlü bir karara varmak aslında milli liberal bir tutumdur. Gerçek enternasyonalizmle ortak hiçbir yanı yoktur.» (age - s, 130)

Lenin'in sözleri yeni bir yoruma tabi tutulamayacak kadar açıktır. Ortaya çıkaldan beri emperyalistlerin bir kesimini «demokrat», «ilerici» olarak ilan eden, insanlığın kaderini emperyalistlerin belirlediği mantığını hiçbir vakit terketmemiş olan Aydınlık oportünistleri, son yıllarda savaş ve barış konularında da bu mantıklarının hakkını vermişlerdir. İki süper devlet arasındaki ilişkide, emperyalizmin sıçramalı ve dengesiz ekonomik ve siyasi gelişmesi evrensel kanununa orijinal katkılarda bulunan Aydınlık oportünistleri, «gerileyen» ABD emperyalizminin eski durumunu koruma yolundaki «tamamen haklı» eğilimini meşrulaştırırken, 1960'lardan sonra ileriye doğru sıçrama yapmış Rus sosyal-emperyalizminin yeni mevziler elde etmesi doğrultusunda öbüründen daha az «haklı» olmayan eğilimine sözde karşı çıkmaktadır.

İşte Aydınlık oportünistlerinin, iki süper devlet ve onların dünya hakimiyeti mücadelelerini nasıl kavradığının en kısa özeti budur. Ama marksist - leninistler bu durumu, oportünistler gibi ele alabilirler mi? Onlar, bir süper devlete karşı mücadele ederken, sözde çelişmelerden yararlanmak adı altında diğerine dayanabilirler mi? Onlar bir süper devletin yayılması-na karşı çıkarlarken diğerinin daha geniş alanlar üzerinde «hak» iddia etmesini destekleyebilirler mi?

Bugün şu bir gerçektir ki, bir yandan ABD emperyalizminin hegemonyasını koruma ve etki alanlarını genişletme siyaseti, bir yandan da Rus sosyal-emperyalizminin yeni mevziler ele geçirme siyaseti, bu her iki süper devletin de bu yolda her geçen gün yeni adımlar atması, iki süper devlet arasındaki çelişkileri keskinleştirmekte, emperyalistler arası yeni bir paylaşım savaşının şartlarını giderek olgunlaştırmaktadır! Bu durumda, emperyalistler arası yeni bir paylaşım savaşının esas kaynağının, esas savaş kundakçısının tek başına Rus sosyal-emperyalizmi olduğu söylenebilir mi? Dünyanın büyük bir bölümünü hegemonyası altında bulunduran ve etki alanlarını genişletmeye çalışan ABD emperyalizmi, emperyalistler arası yeni bir paylaşım savaşının esas kaynaklarından biri değil midir?

Kapitalizm şartlarında emperyalistler arası çelişkilerin «güzellikle» çözülmesi mümkün müdür? Bunun en güzel cevabını Stalin veriyor:

«Bu kurala göre, (yani emperyalizmin dengesiz ve sıçramalı ekonomik ve siyasi gelişmesi kanununa göre) şirketlerin, tröstlerin, sanayi dallarının ve değişik ülkelerin gelişmesi, eşit bir biçimde, belli bir sıra düzenine göre olmaz; bir tröst, bir sanayi dalı, ya da bir ülke, hep başta, diğer tröstler ya da ülkeler hep geride olarak bu sıra düzenini korumazlar. Ama bu gelişme, sıçramalarla, bazı ülkelerin gelişmesinde kesintilerle ve diğer ülkelerin gelişmesinde ileriye doğru sıçramalarla olmaktadır. Oysa, geciken ülkelerin eski durumlarını korumalarındaki «tamamen meşru» eğilim, ve ileriye doğru sıçrama yapmış ülkelerin de yeni mevziler elde etmelerindeki daha az «meşru» olmayan eğilim, emperyalist ülkeler arasında askeri çarpışmaları önüne geçilmez bir zorunluluk haline getirmektedir.» (Leninizmin Sorunları - S, 109 - 110)

Stalin'in dengesiz gelişme kanunu ile ilgili olarak söyledikleri çok açık. Kaçınılmaz askeri çarpışmaların, savaşların gerçek teşvikçisi ve kaynağı, yalnız ileriye doğru sıçrayan emperyalist devlet değil, aynı zamanda durumunu korumak isteyen emperyalist devlettir. Halbuki yeni oportünizme göre, sonradan ortaya çıkan emperyalist devlet tek başına savaşın gerçek suçlusudur. Diğer emperyalist haklıdır. Korunmaya layıktır. Onlara göre, «emperyalistler dengesiz geliştiklerine göre yeniden paylaşım için taarruza geçen bir esas saldırgan vardır,» bu da bugün Rus sosyal-emperyalizmidir. Durum oportünistlerin söylediklerinden farklıdır. Bir dünya savaşının esas sebebi, tek yanlı olarak Sovyetlerin dünya hakimiyeti mücadelesi değil, her iki süper devletin de dünyaya hakim olma mücadelesidir. Diğer bir deyişle, dünyamızda esas gerginlik kaynağını, esas yangın ocaklarını iki süper devletin amansızca rekabeti teşkil etmektedir.

Özetle savaşın esas kaynağı iki süper devlettir. Ama savaşın esas kaynağı, sadece Sovyet sosyal-emperyalizmidir tesbitini yapan Aydınlık oportünistleri daha da ileri giderek iki süper devlet dışındaki emperyalistleri de genel olarak savaşın kaynağı olmaktan çıkarmışlardır. Zaten onlar, savaşın esas kaynaklarından birini gizledikleri gibi, diğer emperyalistleri de emperyalist olmaktan dahi çıkarmışlardır.

III. ABD Emperyalizmi Saldırgan Tabiatından Hiçbir Şey Kaybetmemiştir :

Bugün genel olarak tüm revizyonistler ve oportünistlerin iddia ettiği gibi, ABD emperyalizmi, çöküş içinde olan, eli kolu bağlanmış, zavallı, pasif duruma düşmüş, mağdur, kocamış bir kurt değildir. ABD bugün bu oportünistlerin iddia ettiği gibi, barış meleği hiç değildir. ABD emperyalizmi

kapitalist sistemin siyasi ekonomik kalelerinden birisi, sömürgecilik ve yeni sömürgeciliğin esas destekçilerinden birisi, dünya gericiliğinin hala baş jandarması, baş belalarından birisidir.

Bütün dünyada gelişen halkların ve ezilen ulusların bağımsızlık, halk demokrasisi ve sosyalizm yolundaki mücadeleleri ve kendi emperyalist sistemlerinin iç çelişmelerinin bir sonucu olarak uluslararası emperyalizm pek çok mevzi kaybetmiştir. Ama özellikle ABD emperyalizmi kaybettiği mevzileri geri almak, yenilerini ele geçirmek için çabalarını daha da hızlandırmıştır. Bu, gelişmenin ve emperyalizmin çöküşünün, asalaklığının ve çürümüşlüğüdür.

Mao Zedung, şöyle diyor :

«Biz, 'emperyalizm kudurgandır' derken, onun niteliğinin hiçbir zaman değişmeyeceğini ve emperyalistlerin yokolup gidinceye kadar, kasap bıçaklarını asla ellerinden bırakmayacaklarını ve birer Buda haline gelmeyeceklerini söylemek istiyoruz.» (SE - C: IV, s, 464)

Mao Zedung'un bu söyledikleri, oportünistlerin göstermek istedikleri gibi şu veya bu emperyaliste özgü bir özellik değil tüm emperyalistlerin genel karakteridir.

ABD emperyalizminin II. emperyalist paylaşım savaşından sonra yediği darbeler, kaybettiği mevziler, onun emperyalist saldırgan karakterini tümüyle yoketmemiştir. Bu mücadeleler ve darbeler sisteminden kaynaklanan krizlerinin daha da artmasına, derinleşmesine yolaçan önemli etkenlerdir. Özellikle ABD emperyalizminin son zamanlarda başta Hindi Çin halklarından olmak üzere yediği tüm darbeler, onu önemli sermaye ihrac alanlarından, ucuz işgücü ve hammadde kaynaklarından yoksun bırakmıştır. Tüm bunlar ve emperyalist-kapitalist sistemin içinde bulunduğu buhran, ABD emperyalizminin bunlara olan ihtiyacını şiddetlendirmektedir. Bu durum, onun daha da saldırgan bir tutum almasına yolaçacaktır ve açmaktadır. Onun emperyalist tabiatı değişmedikçe, bu tutumuna devam edecektir. ABD emperyalizmi bugün yediği darbelerin etkisini üzerinden atmaya, ve yeni yeni saldırılar, soygunlar için gücünü daha da toplamaya çalışmaktadır. Oportünistlerin göstermek istedikleri gibi, ABD bugün savunma mevziinde olan, statükoyu korumaya çalışan çöküş içinde olan bir emperyalist devlet değildir. Yıllardan beri ve bugün içinde bulunduğumuz somut uluslararası durumda, ABD emperyalizminin izlediği siyasi, ekonomik ve askeri gelişmelerini tahlil ettiğimizde onun gerçek yüzünü görürüz. ABD emperyalizminin, saldırganlıkta ve savaş kışkırtıcılığında rakibi Rus sosyal-emperyalizminden geride kalan yeri yoktur. Somut olgu ve olaylar bu durumu doğrulamaktadır. Bugün ABD emperyalizminin izlediği somut ekonomik ve askeri siyaset, dış politikası, yine sosyalist ülkelere ve milli kurtuluş mücadelesi veren ülkelere karşı tavrı, ABD emperyalizminin sa-

vunma değil, saldırı mevziinde olduğunun kıstasıdır. Ayrıca herhangi bir emperyalistin dünya siyasetinde saldırı veya savunma mevziinde olup olmadığı değerlendirmesinde önemli kıstaslardan biri de, onun savaş hazırlıkları ve silahlanmasıdır. Bugün ABD emperyalizmi dünyanın stratejik öneme sahip bütün bölgelerinde bulunan uydularını ve müttefiklerini silahlandırmaya çalışmakta ve dünyanın çeşitli bölgelerindeki ittifakları vargücüyle güçlendirmeye çalışmaktadır. ABD'nin İsrail, Ürdün, Güney Kore, Suudi Arabistan, İran Basra körfezi, Hint Okyanusu İspanya gibi bölgelerdeki stratejik alanları tahkim etmesi, bu bölgelerdeki gericilikleri her geçen gün biraz daha silahlandırması sebepsiz değildir. İkinci olarak ABD bu stratejik bölgeleri, gerek bugün gerek yeni bir dünya savaşında en büyük rakibi Rus sosyal-emperyalizmine karşı koz olarak kullanacaktır. Dünya hakimiyetinde üstünlüğü rakibine kaptırmak istemeyen ABD bu alanları aynı zamanda, hem rakibi Sovyet-emperyalizmi ve hem de bu bölge halklarına karşı bir saldırı üssü olarak kullanmaktadır. Örneğin kağıt üstünde NATO üyesi olmamasına rağmen, İspanya bugün gerek NATO, gerekse onun efendisi ABD'nin en çok silah yardımı yaptığı bir ülkedir. İran son yıllarda en çok silah alan ve nükleer cephanelik yardımı gören bir ülkedir. Bugün ABD bu ülkelerdeki orduların yüksek kademelerinin eğitimini doğrudan üstlenmiştir. ABD'nin 69 geri kalmış ülkeyle doğrudan askeri ilişkisi vardır. ABD emperyalizmi bu stratejik alanlarda rakibi sosyal-emperyalizm ile dalaşmakta, mevcut alanlarını korumakta, rakibinin insiyatifi ele geçirdiği bölgelerden onu atmak için yoğun çabalar harcamaktadır. Bunun en açık delili, son yıllarda Hint Okyanusunda olanlardır. Sovyetlerin insiyatifi altına geçen bu çok önemli bölgeyi ABD ele geçirmek için atak üstüne atak yapmakta, İran, Suudi Arabistan, Ürdün gibi uyduları vasıtasıyla da bu bölgede üstünlüğü yeniden sağlamaya çalışmakta, ve Etiyopya ile Somali arasındaki savaş örneğinde olduğu gibi, buraları kana boyamaktadır. ABD içinde bulunduğumuz dönemde gerek coğrafi bakımdan, gerekse elmas, altın, petrol vs. gibi maden yatakları bakımından çok zengin olan bu bölgede saldırı mevziindedir.

ABD, Kıbrıs, Filistin, Lübnan olaylarında görüldüğü gibi, bölgesel anlaşmazlıkları körüklemekte, ülkeleri birbirine düşürmekte, «parçala, yönet» emperyalist ilkesini hayata geçirmeye çalışmaktadır. Adı geçen bu bölgelerdeki olayların baş kışkırtıcısı ABD'dir. Dünya petrol rezervlerinin % 60'ını elinde bulunduran ve stratejik bir öneme sahip olan Orta-Doğu'da, ABD hegemonyasını sürdürmek, muhafaza etmek istediği gibi, bu bölgedeki Sovyet yayılmasını da kırmaya çalışmaktadır. ABD bu yolda önemli adımlar atmıştır. Mısır-Libya çatışması örneğinde ve İsrail'in Lübnan'ı işgal etmesi örneğinde olduğu gibi, Nasır'ın Sovyet yanlısı politikasına karşılık Sedat'ın ABD yanlısı politikası ve Mısır'ın İsrail'le yakın-

laşması, ABD ile son ilişkileri ABD'nin hiç de pasif kalmadığının, pes etmediğinin açık delilleridir. Hindistan örneğinde olduğu gibi Gandhi'nin Sovyet yanlısı politikasına karşılık, Dessai döneminde, ABD'nin bu bölgedeki çevirdiği dolaplar, Hindistan gerici yönetimiyle giderek artan ilişkileri bu süper devletin hegemonyacı emellerini açıkça göstermektedir.

ABD emperyalizmi, Afrika'da da durumunu korumanın ötesinde, stratejik öneme sahip, az bulunan madenler yönünden zengin bu bölgede de yalnız mevcut olanı korumakla yetinmeyip, yeni mevziler ele geçirmeye çalışmakta ve bu bölgede de, bölgesel anlaşmazlıkların, savaşların kö-rükleyicisi olmaya devam etmektedir. Yine bu bölgedeki gericilikler ve Irkçı-faşistler vasıtasıyla, halkların, ezilen ulusların mücadelesini kanla bastırmaya çalışmaktadır. Örneğin Sovyetlerin giderek etkin olduğu Angola'da çeşitli hareketleri desteklemekte, yeni savaş ocakları tezgahlamaktadır. Yine Azanya, Namibya halklarının mücadelesinin önündeki ve bu bölgedeki ulusal kurtuluş mücadelesi veren diğer halkların karşısındaki en büyük engel ABD'dir. Sovyet kuklalarıyla birlikte, Zaire'de savaş tezgahlayıcısı bu süper devlettir.

Bugün iki saldırgan blok, VARŞOVA ve NATO'nun karşı karşıya olduğu Orta Avrupa bölgesinde olanlar, ABD'nin, rakibi Sovyetlerden hiç de geri kalmadığını göstermektedir. Orta Avrupa'da bulunan NATO kuvvetlerinin genel kurmayı ABD'dir. Burada bulunan askerlerin üçte biri bu süper devlete aittir. Her iki süper devlet de bu bölgeyi, patlamaya hazır bir cephaneliğe çevirmişlerdir. İki büyük askeri blok, her an karşı karşıyadır. Bu bölgede çok sık yapılan VARŞOVA paketi manevralarının yanı sıra, NATO da bu bölgede çok sık bir şekilde askeri manevralar yapmaktadır. VİNTEKS-77 manevrasında da açıkça görüldüğü gibi, bu manevralar Ruslarla yapılacak bir savaşa hazırlık olduğu kadar, bu bölge halklarının özgürlük ve güvenliğini de tehdit etmektedir. Her iki süper devletin diplomatları bu bölgede silah indirim toplantılarını sürdürmeye çalıştıkça, manevralar, askeri araç ve gereç miktarı daha da artmaktadır. ABD son aylarda bu bölgede asker sayısını % 5 daha arttırmıştır. ABD emperyalizminin esas dayanaklarından olan saldırgan NATO'nun yetkinleştirilmesi için Avrupa'da yapılan ve üyelere yükümlülüklerini hatırlatan son toplantılar dahi, masum gösterilmek istenen bu süper devletin kimliğini açıklamaktadır.

Yine ABD emperyalizmi, CİA ve örgütleri vasıtasıyla, ulusların içişlerine hayasızca karışmakta, komplolar ve darbeler düzenlemektedir. İşine gelmeyen yönetimleri devirmektedir. Son on beş yılda ve giderek de artan ölçüde, bunun yüzlerce örneği vardır. Zaman zaman bu olaylar Dominik ve Şili örneğinde olduğu gibi, ufak çapta bir dünya savaşı kadar kanlı olmaktadır.

Rakibi, Rusya gibi ABD emperyalizmi de savaş bütçesini her geçen gün arttırmaktadır. Geçtiğimiz (1976) yıl 120 milyar dolara yakın olan savaş bütçesinin miktarı 1977 sonunda 148 milyar dolar olmuştur ve 1985 yılına kadar 200 milyar dolara ulaşacaktır. Her yıl bu süper devletin savaş bütçesindeki artış, GSMH'nin % 6'sıdır. Yine ABD'nin 1978'de uydularına askeri yardım programı arttırılarak 2,5 milyar dolara çıkarılmıştır.

Konvensiyonal silahlarda üstünlüğü, rakibi Rus emperyalizmine kaptırmak istemeyen ABD, nükleer silahlarını daha da mükemmelleştirmek istemektedir. Kıtalararası füze yapımında son yıllarda artıran ABD'nin nükleer silahlarına rakibi kıskanarak bakmaktadır. Toplam silah hacmi bakımından dünyada birinci sırayı hala muhafaza eden ABD'nin son buluşu- nötron bombası ve imal edilmesi için yapılan hazırlıklar bile, ABD'nin canı, savaş kışkırtıcılığının en açık belgesidir. Yine sosyalizm, devrim ve ulusal kurtuluş mücadelelerinin en büyük engellerinden biri olan ABD, sosyalist ülkelerde de yıkıcılık ve sabotaj faaliyetlerinde bulunmaktadır. Hindî Çini devrimlerini kanla bastırmaya çalışan, fakat buralarda yenilen bu süper devlet, devrimden sonra da Kamboçya ve Vietnam'a silahlı müdahalelerde bulunmuştur. O, kukla Güney Kore rejimi vasıtasıyla, Kuzey Korede yıkıcılık faaliyetlerine devam etmekte, zaman zaman da bu ülkenin topraklarını açıkca ihlal etmektedir. Kısacası ABD, sosyalizmin baş belalarından biri olmaya devam edecektir.

Öte yandan emperyalist sistemin buhranının derinleşmesi onu daha saldırgan hale getirmektedir.

ABD ekonomisi bugün büyük bir buhranın içine düşmüştür. Bu büyük buhran, bu emperyalistin hammadde ve pazarlara olan ihtiyacını daha da şiddetlendirmektedir. Yani son buhran, onu daha da saldırgan bir mevziye sokmaktadır. Bu buhran, daha öncekiler gibi 12-18 ay gibi kısa devirli buhran değildir. 1973'lerde başlayan buhran, ancak 1929'ların buhranıyla mukayese edilebilecek bir düzeydedir. Tüm fabrikalar kapasitesinin altında çalışmaktadır. İşsizlik ve enflasyon ABD'de almış yürümüştür. Enflasyon oranı ABD dahil, batılı emperyalist ülkelerde, % 5-25 hatta % 50'ye varmaktadır. Milyonlara varan işsiz sayısı, her geçen ay biraz daha artmaktadır. ABD'de yıllık fiyat artışı da % 5'i geçmektedir. Toplam sanayi üretimi, % 10 oranında düşmüştür. Çelik, inşaat, kimya sanayinde bu oran iki üç kat daha fazladır. Yine ABD ödemeler dengesi sürekli açık vermektedir. Örneğin dış ticaret açığı, 1976'da 5,9 milyar dolarken, şimdi daha fazladır. Tüm bu faktörler, ABD emperyalizminin asalaklığını, çürümüşlüğünü daha fazla arttırmakta, ayrıca onu daha fazla saldırganlaştırmaktadır.

IV. İki Süper Devletin En Genel Hatlarıyla Ekonomik Özellikleri :

ABD diğer rakibine oranla, daha yavaş bir gelişme hızına sahip olsa

bile, gerek sermaye ihraç alanları bakımından, gerekse etki ve nüfuz alanları bakımından **en önde gelen**, dünyanın ekonomik bakımdan **en zengin** emperyalist devletidir.

ABD emperyalizminin dış ülkelere doğrudan sermaye yatırımları 135 milyar dolardır (1976). Bu yatırımlar tekeller aracılığıyla olduğu gibi, doğrudan hükümet eliyle de olmaktadır. Bu yatırımların % 37,3'ü batı Avrupa'ya, % 23'ü Kanadaya, % 26,7'si geri kalmış ülkelere, geri kalanları ise Doğu Avrupa ülkeleri vs. yatırılmaktadır. Rakamlardan da açıkça görüldüğü gibi ABD, yatırımlarında en çok, daha fazla kâr getirecek, daha elverişli alanları tercih etmektedir. Buradan da anlaşılacağı gibi ABD sermaye yatırımlarında düşüş değil, artış vardır. Bu olgu dahi onun, «çöküş»e gittiğini söyleyenleri uyarmalıdır. Ve dünyanın en büyük sermaye ihracatçısı hala ABD'dir.

Dolara bağlı mali sistemin ve güçlü mali ve askeri blokların baş patronu hala ABD'dir. ABD şirketleri, Batı Avrupa'daki şirketlerin üretiminin, ve yine Batı Avrupa'daki elektrik ve hesap makineleri üretiminin % 85'ini denetlemektedir. 1965 yılında ABD'nin dış ülkelerde olan 11 banka sayısı ve buna bağlı 180 şube sayısı, 732 şubeye yükselmiştir. Bu büyük mali kurumlar, her gittiği yere «ilkelerini» de beraber götürmektedir. Banka ve tekellerin giderek genişlemesi ve artışı, bu süper devletin gerilemediğini gösterir.

ABD'nin gayri safi milli hasılası, en büyük rakibi Sovyetlerin iki katına yakındır.

Yine toplam sanayi üretiminde, ABD en başta gelen ülkedir.

ABD'de askerî bütçedeki artış oranı yılda % 6'dan fazladır. (Bu miktar, Sovyetlerde daha fazladır %12-15). Yine toplam silah ticaretinde ABD birinci sırayı kaptırmayan ülkedir. Son yirmibeş yılda yüz milyar dolarlık silah satışı yapan (sözde yardımların dışında) bu ülke, silah satışını 1976'da 1973 yılının iki katına çıkarmıştır. Bugün dünya silah üretiminin % 80'nini iki süper devlet yapmaktadır (ABD daha fazla). Son on yıl içinde ABD'nin silah üretimi ve ticareti sürekli artış göstermiştir. Ve (Sovyetlerdeki artış son on beş yılda 70 mislidir. Bu 70 misli artış Sovyetlerin sosyalist bir ülke için, dünya çapında hegemonya mücadelesi veren bir emperyalist ülke haline gelmesi olgusuyla birlikte ele alınmalıdır.) ABD ekonomisinin % 60'ına yakını silah ve savunma sanayine ayırmaktadır. Bazı nükleer silahların yapımına ayrılan fazla paralar dahi ABD'nin savaş kışkırtıcısı siyasetinin çok açık göstergeleridir. Örneğin stratejik Bl. uçaklarının yapımına 300 milyon dolar, Münifmen (yeni model) füze yapımına 317 milyon dolar, Trediend nükleer denizaltı yapımına 2,8 milyon dolar daha fazla para ayrılmıştır. Yine ABD Savunma bakanlığı Akdeniz'deki 6. Filo'nun güçlendirileceğini ve mükemmelleştirileceğini açıklamıştır.

Yine ABD emperyalizmi dünyanın en büyük alacaklısı mali devletidir. Onun 1977 hesaplarına göre başka ülkelerden 164 milyar dolar alacağı bulunmaktadır. Bu borçlardan büyük faiz karları sağlayan ABD, aynı zamanda borçlandırma yoluyla diğer devletleri kendine daha fazla bağlamakta ve bu suretle meta ihracını hareketli bir hale getirmekte, diğer ülkeleri silah alımına zorlamakta, verdiğini kat kat fazlasıyla aldığı gibi, borçlanmaları köleleştirme aracı olarak kullanmaktadır. O, bu suretle başka ülkelerin zenginliklerini ve hammaddelerini yağmalamaktadır. Ve geçen yıllar, bu yağmacılığı eksiltmemiştir. Örneğin altın, demir, boksit yağması, Latin Amerika'da 1968'den 1976'ya kadar üç misli artmıştır. Yine son iki yılı ele alırsak, Latin Amerikada çeşitli maden yağmalarından elde edilen kâr, geçmişte 3,6 milyar doları aşmışken, 1976'da bu rakam 13 milyar dolara yükselmiştir.

İşte en kaba hatlarıyla ABD'nin son yıllardaki durumundan örnekler... Bu kısa örnekler dahi, ABD'nin oportünistlerin söylediği gibi, «zavallı», «barışçı» bir hale gelmediğini göstermektedir. Onu, inine sokacak, halkların ve ezilen ulusların mücadelesi olacaktır.

Dünya halklarının ve ezilen ulusların diğer büyük düşmanına gelince: bugün Sovyet sosyal-emperyalizminin ekonomik temeli, sosyalizmin dejenere edilmesi ve kapitalizmin her alanda canlandırılması sonucu meydana gelen tekelci devlet kapitalizmidir. Sovyetlerde üretim araçlarının mülkiyeti, insanla insan arasındaki ilişkiler ve paylaşım ilişkileri tamamen tekelci bürokrat sınıfın hakimiyetindedir.

Başta ABD olmak üzere, diğer gelişmiş kapitalist ülkelerle kıyasladığımızda Sovyetlerdeki tekelci devlet kapitalizminin çok daha tekelleşmiş ve çok daha fazla yoğunlaşmış bulunduğunu ve devlet tarafından sıkı kontrol altında tutulduğunu görmek mümkündür. Bu özellik, Rusya'yla I. emperyalist paylaşım savaşındaki Almanya arasındaki benzerliği ortaya koymaktadır. Lenin'in Almanya için belirttiği gibi, Rusya da devletin devasa gücüyle, kapitalizmin devasa gücü, tek bir mekanizmada birleştirilmiş ve merkezileştirilmiştir. Fakat diğer yandan, Rusya teknolojik alanda ve kompüter alanında ABD'den çok daha geridedir.

Tekelci devlet kapitalizminin tekli bürokrat sınıfın mülkiyet biçimi olduğu Rusya'da, bürokrat sınıfın sabit sermaye miktarı, ulaşım haberleşme, iç ve dış ticaret, mali işler, kamu hizmetleri ve devlet çiftliklerinin tamamını elinde tutmaktadır. Bu durum ve diğer durumların da tabii sonucu olarak, Rusya'da milyonlarca insan ekonomik mahrumiyet ve zorba kanlı, sosyal-faşist bir yönetim altındadır. Bu rejimin kaçınılmaz sonucu olarak sovyet sosyal-emperyalizmi, iç ve dış siyasette, daha da saldırı-ganlaşmaktadır.

Özellikle, Rusyadaki son anayasa değişikliği bu zorba diktatörlüğü daha da pekiştirmekte, içte halka ve diğer uluslara, dışta diğer uluslara

çılınca bir saldırganlığı daha da yoğunlaştırmaktadır.

Tekel kaçınılmaz olarak çürümeye götürür. Tekelci bürokrat burjuvazinin hakimiyeti, zorunlu olarak Sovyet ekonomisinin dejenere olması ve durgunlaşması eğilimini doğurmaktadır. Yine, son yılların büyük buhranı Sovyetler Birliğini de etkilemiştir. Buhranın en çok etkilediği sektör, tarım sektörüdür. Bir zamanların (sosyalistken) tahıl ve hayvan deposu olan Sovyetler, bugün en çok tahıl ve et ithal eden ülkelerdendir. Tüm sanayi dallarının buhrandan şu veya bu ölçüde etkilenmesine rağmen, en büyük etki tarım kesimindedir. Örneğin et üretimindeki artış hızı, 1961 ile 1965'e nisbetle, 1971-75 yılları arasında % 55 oranında düşmüştür. Buhranın da etkisiyle, tahıl fiyatlarında iki yıl öncesine oranla, % 30, sebze fiyatlarında % 23 artış olmuştur. Rusya her yıl ABD'den 6 milyon ton buğday ithal edecektir. İşsizlik ve enflasyon oranı, Rusyada da oldukça yüksektir. Sanayi ürünlerinin fiyat artışı son kararlar oldukça yüksek bir düzeye çıkmıştır.

Buhranın da etkisiyle, Sovyet tekeli bürokrat burjuvazisi daha fazla kâr elde edebilmek için yeni nüfuz alanları peşinde koşmakta; yeni topraklar ilhak etmek, ucuz işgücü ve hammadde yağmalamak, mal ve sermaye ihrac etmek ve düştüğü buhranı başkalarının üstüne yıkmak konusundaki gayretlerini daha da yoğunlaştırmıştır.

Tüm ekonomik ve siyasi özellikleri Sovyet sosyal-emperyalizmini daha da saldırganlaştırmaktadır. Yine sovyetlerin silahlanma, savaşa hazır hırlanma siyasetleri, onun emperyalist tabiatındadır. Aynı zamanda bu onun ekonomik çürüyüşünün ve geriliğinin de ifadesidir.

Dünya hakimiyeti peşinde koşan ve yeni bir emperyalist paylaşım savaşının esas kaynağı olan iki emperyalist süper devletin ekonomik durumları kısaca böyledir.

B — EMPERYALİST SİSTEM, BİRİNİN BAŞINI ABD EMPERYALİZMİNİN, DİĞERİNİN BAŞINI SOVYET SOSYAL EMPERYALİZMİNİN ÇEKTIĞİ İKİ DÜŞMAN BLOKA BÖLÜNÜŞTÜR :

Bugün ABD emperyalizminin müttefikleri, yalnız, ona, siyasi, askeri ve mali yönden bağımlı gerici kukla rejimlerden ibaret değildir. Başta Batı Almanya olmak üzere, Kanada, İngiltere vb. gibi diğer batılı emperyalistler, ABD emperyalizmiyle aralarında olan çelişiklere rağmen, onun müttefikleri ve ortaklarıdır.

Diğer ülkelere karşı, bu emperyalistler de, (özellikle intikamcı Batı Alman emperyalizmi) ekonomik yayılma, hegemonya, sömürgecilik siyaseti izlemekte, «kendi hesaplarına» nüfuz alanları ele geçirmeye çalışmaktadır.

Ve aralarındaki tüm çelişme ve çatlıklara rağmen, onlar, hala, baş

patron ABD emperyalizminin ekonomik, siyasi, askeri denetimi ve vesayeti altındadırlar.

ABD emperyalizmine karşı mücadele, aynı zamanda onun müttefikleri ve kuklalarına karşı mücadele ile birlikte yürütülmeli ve bu konuda hiç bir hayal yayılmamalıdır.

ABD'nin başını çektiği emperyalist blok karşısında ise, daha genç, daha yırtıcı ve daha arzulu, başını Sovyet sosyal-emperyalizminin çektiği revizyonist blok yer almaktadır.

II. Emperyalist paylaşım savaşından sonra, halk demokrasi-lerinin yükseldiği bazı ülkeler (Çekoslovakya, Polonya, Doğu Almanya, Macaristan vb.) kapitalizmin restorasyonu ile birlikte, Sovyet sosyal-emperyalizmin etki alanı içine girmişlerdir. Emperyalist sistem, bugün birinin başını ABD, diğerinin başını Sovyetlerin çektiği soyguncu ve birbirine düşman iki bloka bölünmüştür. Bu iki blokun kendi içinde çeşitli çelişkiler ve çeşitli bağımlılık ilişkileri sürmektedir. Bu konu daha ayrıntılı olarak, Halkın Kurtuluşu Yayınları arasında çıkan «Oportünist 'Üç Dünya Teorisi' ve 'Üç Dünyacı' Aydınlik Revizyonizmi» kitabında yer almaktadır.

C — SAVAŞ KİŞKİRTİCİLERİ İLE «BARİŞİ SAĞLAYACAK» OLAN AYDINLIK MARKSİZM - LENİNİZMİN USTALARINI TAHRİF ETMEKTEDİR :

Aydınlik oportünistlerinin esas savaş kaynağı ve esas saldırgan tesbitlerini, hangi tarihi ve teorik temellere dayandığını gösterdikten sonra, üzerinde önemle durmamız gereken bir nokta daha vardır. Bugünkü durumu, İkinci emperyalist savaşa, tek yanlı duruma benzeten Aydınlik, o dönemde Komintern ve ustaların, faşist kampa karşı ve savaşa karşı tesbit ettikleri görevleri, taktikleri de kendi sınıf işbirlikçi anlayışlarına göre yorumlamaktadırlar. Aydınlik'a göre, o dönemde faşist kampa karşı cephe de diğer emperyalistler de yer alıyordu. Esas saldırgan, esas savaş kundakçısı, baş düşman, faşist kamp dışında diğer emperyalistler, Aydınlik'a göre, faşizme ve savaşa karşı birleşik cephenin içindedirler. Ve dostlar hanesine yazılmışdır. Aydınlik'ın bu sınıf işbirlikçisi tahrifatını göstermeden önce, emperyalist paylaşım savaşı öncesi ve savaş sırasında izlenen taktiklere kısaca bir göz atmakta yarar vardır.

Lenin ve gerçek marksistler, her zaman savaşa karşı mücadeleyi genel devrim mücadelesinin, kapitalizmi devirme mücadelesinin bir parçası olarak ele almışlardır. Savaşı önleme, barışı koruma mücadelesi, sürekli barış için mücadeleden kopartılamaz. Savaşı önleyecek, barış için çalışan güçlerle, devrimi yapacak güçler esasta aynıdır. Savaşı önleme görevleri, devrim görevlerine tabidir. Ama özdeş de değildir. Daha 1908'

de yani I. emperyalist paylaşım savaşı patlamadan önce Lenin şöyle di-yordu

«Sosyal - Demokratlar, 'adil ve barışçı' kapitalist gelişmeye inana-cak kadar saf değildirler. Onların uğraşı bütün kapitalist topluma kar-şıdır. Çünkü bilirler ki, dünyada barış ve özgürlüğün tek lideri, uluslar-arası devrimci proletaryadır.» (abç. Emperyalist Savaş Üzerine s. 37)

Bizler, reformcular değiliz, devrim mücadelesinden kopuk, ayrı bir barış için mücadelemiz yoktur. Devrimle barış arasındaki diri bağı gör-meyen reformistler ve sınıf işbirlikçileri olmuştur. Gerek bir emperyalist savaş patlamadan önce gerekse patladıktan sonra, savaşları önlemenin tek yolu devrimdir. Çünkü savaşlar kapitalizmin özündedir. Kapitalist sis-teme son verilmedikçe savaşlar da kaçınılmazdır. Öyleyse devrimci prole-taryanın görevi, kapitalizmin yerine sosyalizmi geçirmektir. Barışı sağ-lamanın biricik yolu, sürekli barış için mücadeledir. Lenin, tüm bu gerçek-leri şöyle belirtiyor :

«... mülk sahibi sınıfların bütün uğraşı, yalnızca ilhak etme, fethetme ve hükümran olmaktır. Ve emperyalizm çağında, savaşlar kaçınılmazdır ve proletarya yeterince güç toplayıp kapitalizmi son bir dar-be ile yıkıp, kapitalist sisteme bir son vermedikçe, emperyalizm dünya-yı seri halinde savaşlarla tehdit edecektir.» (Emperyalist Savaş Üzeri-ne - s, 91)

Yeni bir dünya savaşı patlamadan önce, o savaşı önlemenin yolu devrim için mücadele etmektir. Eğer bir savaş önlenemezse, bu taktir-de devrimci proletaryanın görevi, savaşın yarattığı krizden ve elverişli şartlardan da yararlanarak kapitalizme son vermek olmalıdır. I. emperyalist savaşta ülkelerde devrimci proletaryanın görevi emperyalist yağmacı savaşı bir iç savaşa çevirmek olmuştur. Proleterler emperyalist bir savaşta, silahları diğer ülkelerdeki kardeşlerine değil kendi ge-rici burjuvazilerine çevirmelidirler.

Devrimci mücadele ile birlikte yürütülmeyen barış propagandaları, boş hayaller yayar, proletaryaya zarar verir. «Özellikle bir seri devrim ol-madan sözde demokratik barışın olabileceği fikri esaslı olarak yanlıştır». (age - s, 75)

I. Emperyalist Dünya paylaşım savaşı öncesinde ve savaşta, savaşı hazırlayan, körükleyen ve yürüten her iki emperyalist bloka karşı da, mücadele yürütülmüştür. Proleter devrimciler, hiçbir vakit düşmanlara bel bağlamamışlar, düşmanların bir kısmını dostlar hanesine yazmamışlar, dünya barışı için var güçleriyle mücadele etmişler, barış için mücadeleyi sosyalizm mücadelesinden koparmamışlar, emperyalistlerarası çelişme-lerden birine karşı diğerini tutmak amacıyla değil, onları devirmek ama-cıyla yararlanmışlar, savaşta namluları kendi burjuvazilerine çevirmişler-

dir. Onlar, ülkelerinin güvenilir savunulmasının, ancak proletarya diktatörlüğü devletiyle olabileceğini unutmamışlar, «anayurdu savunalım» ha-
in şiranı atan oportünistlere karşı, kıyasıya bir mücadele yürütmüşlerdir.

Aydınlık oportünizmi, faşist blokun savaşın, gericiliğin esas kayna-
ğı, kundakçısı olduğu, tek yanlı emperyalist savaş döneminde uluslara-
rası komünist hareketin başlıca görevini şöyle belirtiyor :

«Uluslararası komünist hareket başlıca görevi, savaşa karşı mü-
cadele ve Hitler faşizmine karşı en geniş birleşik cepheyi kurmak ola-
rak tesbit etti. Bu görevi yerine getirmek, faşist ve faşist olmayan ka-
pitalist ülkeler arasında bir ayırım yapmayı ve faşist saldırı tehdidi al-
tındaki ülkelerle ortak bir cephe kurmayı gerektiriyordu.» (Aydınlık S,
78. s, 41)

Aydınlık'a göre, esas savaş kaynağı ve esas savaş kundakçısının
faşist kamp olduğu dönemde, faşist kampın dışındaki tüm ülkelerle («de-
mokratik» emperyalistler de dahil), uluslararası bir bileşik cephe kurul-
malıydı. «Demokratik» emperyalist ülkelerde de milli bağımsızlığı koru-
mak için proletarya kendi burjuvazisi ile blok kurmalıydı. Ve bu oportü-
nistlere göre de o dönemde böyle oldu! Aydınlık'ın göstermek istediği ile,
o dönemlerde üçüncü Enternasyonalin siyaseti öz itibariyle ayırdır. Mark-
sistler o dönemde faşist kampı diğer emperyalistler arasında ayırım ya-
pılmasını, hepsinin aynı kefeye konulmamasını söylüyorlardı. Fakat örne-
ğin, faşist kamp dışında diğer emperyalist devletler proletaryasının ken-
di burjuvalarıyla ittifak kurmasını, kollarını kavuşturup faşist saldırganı
beklemesini, ancak onları defettikten sonra devrim yapmalarını söyle-
miyorlardı.

Faşizme ve savaşa karşı halk cephesi siyaseti, Aydınlık'ın göster-
mek istediği gibi iktidardaki burjuvazi ile işbirliği siyaseti değildi. Halk
cephesi yalnız faşizm ve savaş tehlikesini önlemekle, barışı korumakla
sınırlandırılmış bir cephe değildi. Halk cephesi siyaseti ve taktiği uygula-
nırken, iktidardaki burjuvazinin devrilmesi burjuva diktatörlüğü yerine
proletarya diktatörlüğünün kurulması hedefi de vardı. Ve halk cephesi bu
uğurda bir ön aşamaydı.

Aydınlık oportünistlerinin göstermek istedikleri gibi, esas savaş
kaynağı ve kundakçısı, faşist kamp dışındaki emperyalistler müttefik ola-
rak görülmemiştir. Bu emperyalistlerin izledikleri taviz verme siyaseti,
gerici emperyalist bir siyasetti. Bu ülkelerin savaştan kaçınan tavırları
bir barış faktörü olsa bile, bu geçici bir durumdu. Gerçekte bu ülkeler ve
bu gerici siyasetleri, emperyalist savaş ve faşist saldırganı daha da kış-
kırtıyordu. Gerçekte onların tek amacı dünyanın tek hakimi olmaktı. Ulus-
lararası proletarya ve Komünist Enternasyonal, asıl hücumların savaşın
başını çeken faşist kampa yöneltilmesi gerektiğini söylüyorlardı. Saldır-

gan olan devletlerle olmayan devletler arasında ayırım yapıyorlardı. Fakat hiçbir zaman diğer emperyalistlerle ittifak yapmıyorlar, onları da hedef alıyorlardı.

Komünistlerin tesbit ettiği dünya barış cephesi içinde faşist kampın dışındaki emperyalist devletlerin hakim sınıfları yer almıyordu. Proletarya ve halk kitlelerinin ortak eylemlerinin yöneleceği hedef, şöyle belirleniyordu :

«Barışın korunması için başarılı bir mücadele, proletaryanın ve en geniş halk kitlelerinin ortak eylemlerinin mutlaka **savaşın gerçekten başını çekenlere** ve her ülkede onlara doğrudan veya dolaylı yardım eden güçlere karşı yönelik olmasını belirtir.» (Dimitrov, Faşizme ve Savaşa Karşı Birleşik, Cephe, sayfa : 186)

Görüldüğü gibi barış için mücadelede hedefler arasında, yalnız savaşın başını çeken faşist kamp değil, savaşı şu veya bu şekilde kışkırtan, esas savaş kaynağı ve kundakçısının dolaylı veya dolaysız hizmetinde bulunan tüm güçler de vardı.

Yine Münih komplosunun iflasından sonra Dimitrof, «gerici emperyalist klikler ve teslimiyetçiler, kendi ülkelerinde zaptürapt altına alınmadan, gemi aızıya almış faşist istilacıları zaptürapt altına almak mümkün değildir» (age-s, 243) diyor ve buna bağlı olarak bu güçleri zaptürapt altına almadan genel barışın da mümkün olamayacağını söylüyordu.

Faşist kamp dışındaki emperyalistler, dünya birleşik cephesinin unsurları değil, hedefi idi. Çünkü onlar, faşist saldırganla işbirliği siyaseti izliyor, ulusal çıkarlara ihanet ediyorlardı. Savaşın ve faşizmin esas kaynağı faşist bloka karşı proletarya ve halkların mücadelesi yükseldikçe, kapitalist ülkeler hakim sınıfları proletarya ve ezilen halklarla değil, tersine faşist blokla işbirliğini artırıyor, daha da gericileşiyordu. Bu durumda onları barış unsuru olarak görmek, müttefik olarak görmek, proletarya davasına ihanetti. ,

Bu meseleye ilişkin son olarak şunları söyleyebiliriz.

Herhangi bir emperyalist ya da emperyalistler grubunu esas savaş kaynağı, esas saldırgan olarak tesbit ettiğimiz zaman, her şart altında diğerleriyle birleşmemiz gerekir diye bir anlayışımız olamaz.

Devrimci proletarya için ne esas saldırganı tecrit etme, ne de emperyalistler, düşmanlar arasındaki çelişmelerden yararlanmak kendi başına bir amaç değildir. Proletaryanın amacı devrimi gerçekleştirmek ve tüm düşmanlarını yoketmektir. Yalnız çok istisnai hallerde devrimi ilerletmek kaydıyla taktik, geçici şarta bağlı olarak ittifaka girilebilir. Örneğin. 1939'larda ikinci dönemde devrimci proletarya, tek yanlı savaş topyekün emperyalist bir savaş haline geldiği zaman her iki emperyalist bloka da karşı çıktı, her ikisini de kötü olarak niteledi. Ancak 1941'de faşist Al-

manyanın SSCB'ne saldırısı ile beraber savaşın niteliği de değişti. Ve değişen bu yeni şartlarda faşist Almanyanın işgal tehditi altında olan İngiltere ve ABD gerek kendi halkları ve gerekse dünya halklarının da baskısıyla Sovyetlerin yanında yer aldı. Bu, geçici, taktik şarta bağlı bir ittifaktı. Bu ittifak her iki tarafında kendi amacına uygundu ve bu ittifak, emperyalistler arasındaki çelişmelerden yararlanmanın ve sosyalizm ve devrim davasını ilerletmenin en güzel örneği idi. Bugün, esas savaş kışkırtıcılardan birini gözden gizleyen, diğer savaş kışkırtıcılarını da savaşın kaynağı olmaktan çıkaran Aydınlık oportünizmi, savaş kışkırtıcılarıyla barışı korumaya çalışıyor. Ve bu sınıf işbirlikçi anlayışına zemin hazırlayabilmek için de bugünle II. Emperyalist savaş arasında sözüm ona benzerlikler ve paralellikler kurmaya çalışıyor. Aydınlık, Marksizm-Leninizmi ve onun ölümsüz ustalarını tahrif etmektedir.

Marksizm-Leninizmin evrensel gerçekleri bize, çağımızda savaşların kapitalist sistemin özünden meydana geldiğini, kapitalizmin tüm çelişmelerinin en keskin derecede derinleşmesi, şiddetlenmesi sonucu olduğunu gösterir. Daha önceki emperyalist savaşların çıkmasına yolaçan, ekonomik, siyasi ve sosyal sebepler günümüzde de mevcuttur. Emperyalist ve sosyal emperyalist sistem içinde derin, uzlaşmaz çelişmeler, pazar ve etki alanları için amansızca bir rekabet, yoğun ekonomik ve siyasi buhranlar bugün de vardır.

Bugün pazarlar nüfuz alanları ve halkların soyulması için emperyalistler arası, özellikle de iki süper devlet arasındaki rekabeti daha da keskin bir hale gelmiştir. İki süper devletin işbirliği ve rekabeti, çılgınca silahlanmaları, Asya, Afrika, Latin Amerika ve Orta Doğu'da devrim ve milli kurtuluş mücadelelerini yok etmek, boğmak ve nüfuz alanlarını kendi denetimleri altına almak için giriştikleri ve son dönemlerde daha da yoğunlaşan saldırı, müdahale ve yıkıcılık halkların ve barışın güvenliği için en büyük tehdittir.

Özellikle iki süper devlet, gerek ekonomik, siyasi ve askeri yayılma, gerekse sınırsız hegemonya faaliyetlerinin yolunu açabilmek için dünyanın her köşesinde halklar ve ülkeler arasında çatışmaları körüklemekte, beslemekte «küçük» uluslar arasındaki daha önceleri varolan anlaşmazlıkları kışkırtmakta, mahalli savaşlar ve çeşitli gerici savaşları tezgâhlayıp, «parçala-hükmet» gerici siyasetini uygulamaktadırlar. (Yeni uluslararası oportünizm ve ülkemizdeki esas temsilcisi Aydınlık oportünistleri, esas sebepleri iki süper devlet olan bu olayları tek yanlı bir biçimde göstermekte, ABD'yi «barışçı» olarak ilan ederek, ona dayanarak, sözde diğer süper devleti hedef almaktadırlar. Onlar, ABD emperyalizmi ve diğer gerici müttefiklerinin dostluğu görevini sadakatla yerine getirmektedirler. Örneğin son Zaire, Mısır-Libya, Etopya-Somali çatışmalarında oportünistlerin tutumu, ABD ve gerici müttefiklerinin işini kolaylaştırmak,

«üçüncü dünyacılık» adı altında, gericiilikleri ve kuklaları, aklamak, alkışlamak olmuştur.)

Emperyalizm ve sosyal emperyalizm, (özellikle iki süper devlet) gerçek sosyalist ülkelerin gelişmelerini, halkların devrim ve milli kurtuluş yolunda ilerlemelerini engellemeye çalışmaktadırlar. Kapitalist-revizyonist sistemi kaplayan büyük buhran, günümüzde tüm çelişmeleri alabilmesine keskinleştirmektedir. Bu şartlar altında proletarya ve diğer emekçiler, burjuvazinin sömürsüne ve buhranın yükünü kendi omuzlarına yıkmaya çabalarına, her türden gericiliğe ve artan faşizm eğilimine karşı durmakta, dünyanın her yanında proletarya ve emekçilerin mücadeleleri yükselmektedir.

Ulusal kurtuluş için, yeni-sömürgeci baskı ve talanı yok etmek için, emperyalistleri, özellikle iki süper devleti altetmek için ezilen halkların ve ulusların mücadelesi gittikçe yükselmektedir. Bu durum karşısında, emperyalistler, özellikle iki süper devlet, kendileri için çıkış yolunu, yayılma ve saldırganlıkta aramaktadırlar.

Yine emperyalistler arasındaki, özellikle de iki süper devlet arasındaki bu kıyasıya rekabet, her ikisinin de etki ve nüfuz alanları peşinde koşmaları, tahakkümcü ve yayılmacı siyasetleri, iki süper devleti savaş yoluna sokmuştur. **İKİ SÜPER DEVLETEN BİRİSİ, diğer bir süper devlet blokundaki devletler grubuna karşı bir savaş başlatırsa, bu savaş, mutlaka iki emperyalist blok arasında bir savaş olacaktır.** İki süper devlet, hızla savaş yolunda ilerlemektedir. Savaş, Avrupa'da, Orta Doğu'da patlak verebilir. Uzak Doğuya Çin'e karşı yönelebilir. Ama emperyalistlerin istedikleri gibi hareket edebileceklerini de söyleyemeyiz. Başta gerçek sosyalist ülkeler, dünya proletaryası, savaşa, emperyalist tahakküm ve soyguna karşı olan halklar, savaş kışkırtıcılarını dizginleyecek kadar güçlüdürler. Savaş önlenabilir; bunu yerine getirebilmenin şartı, savaş tehlikesinin başını çeken iki süper devlete karşı her ülkede onlara doğrudan veya dolaylı yoldan destek olan gerici güçlere karşı mücadeleden geçer.

Her türlü devrimci, ulusal kurtuluş mücadelelerinin terk edilmesini, sınıf barışını, düşmanlara taviz vermeyi öğütleyen bir dünya savaşının mutlak çıkacağına kader olduğunu söyleyen sosyalizmin dünya proletaryasının ve halkların gücünü küçümseyen revizyonist, oportünist görüşlere karşı da daha amansızca mücadele edilmelidir. Savaşı önlemenin yolu buradan da geçer.

Her geçen gün artan emperyalist savaş tehlikesi karşısında hazır olmak, mücadele etmek, halkların, tüm ülkelerin proleterlerinin ve devrimcilerinin görevidir. Bu arada savaşı körükleyen, hazırlayan iki süper devlete ve onları destekleyen ülkelerin tekelci burjuvazileri ve yerli gericiiliklerine karşı da mücadele şarttır.

Emperyalistlerin ve sosyal emperyalistlerin etki ve nüfuz alanındaki ülkelerin gericilikleri onların müttefikleridir. Emperyalistler ve sosyal emperyalistler, bu müttefikleri kendi baskı ve talanlarını kolaylaştırmak için maşa olarak kullanmaktadır. Onlar, maşalarını, devrimcilere, proletarya ve halklara karşı vurucu güçler olarak kullanmakta, onları beslemekte ve silahlandırmaktadır. Bu güçler birbirinden ayrılmaz. Birisi ile mücadele edilmeden ötekine karşı mücadele edilemez. Yerli gericileri devirinceye kadar mücadele etmeden dıştaki gericiler ve düşmanlarla mücadele edilemez.

Halkların direnişine rağmen eğer iki süper devlet savaşı başlatırsa, bu takdirde proletarya ve devrimciler düşmana boyun eğmeden, düşmanlara ve kendi gericiliklerine karşı çıkmalıdır. Emperyalist savaş devrimci kurtuluş mücadelesi haline getirilmelidir. Bunun için de devrimcilerin görevi, proletarya ve halkları her türlü ihtimale karşı hazırlamak, uyanık tutmak, ilkeli ittifaklar yaratmak, iç ve dış çelişmelerden azami ölçüde yararlanmaktır. Yine emperyalistler arası çelişme ve çatlaklardan yararlanarak iki süper devlet tecrit edilmelidir.

Gerçek Marksist-Leninistler, halkların mücadelesine ve gücüne, emperyalist, sosyal emperyalist boyunduruğu kırmak isteyen herkesin, tutarlı anti-emperyalistlerin birliğine dayanmalıdır. Mücadele, eğer dünya proletaryası ve Marksizm - Leninizm ile donanmış, onun önderi gerçek komünist partileri tarafından yürütülürse kararlı ve kalıcı olacaktır.

**Oportünist
“Üç Dünya Teorisi”
Ve
“Üç Dünyacı”
Aydınlık Revizyonizmi**

**HALKIN KÜLTÜRÜ
YAYINLARI**

KOMÜN YAYINEVİ

J. V. STALİN.

**DİYALEKTİK MATERYALİZM ve TARİHSEL MATERYALİZM
Çıkıyor**

WİLLİ DİCKHUT

**SOVYETLER BİRLİĞİNDE KAPİTALİZMİN RESTORASYONU I-II
Çıkıyor**

ZER İ POPULLİT

**DEVİRİMİN TEORİ ve PRATİĞİ (ikinci Baskı)
Çıktı**

**HALK YAYINLARI - ŞANGHAY
EKONOMİ POLİTİK
Tükendi**

YURT - DA

YURTSEVER, DEVRİMCİ YAYINLARIN DAĞITIMINDA
YURT DAĞITIM

Merkez :

Şeftali Sokak, 10/4 Sultanahmet - İSTANBUL

Yazışma Adresi : PK. 1139 Sirkeci - İST.

Şubeler :

ANKARA : YURT - DA, Onur İşhanı, Alt - kat Çarşı No 268
Kızılay

İZMİR : YURT - DA, Kestelli Cad. Harputlu İşhanı, N.P. 13
Kemeraltı

ADANA : YURT - DA, Vakıflar Sarayı Karşısı, 103. Sokak
No : 3/3

Temsilcilikler :

Gaziantep - YURT - DA, Diyarbakır - KOMÜN Kitabevi, Tunceli - DOST Kitabevi, İskenderun KURTULUŞ Kitabevi, Malatya - DOST Kitabevi, Kars - HALK Kitabevi, Trabzon - HALKIN Kitabevi, Maraş - HALK Kitabevi, Çorum - DOST Kitabevi, Uşak - HALK Kitabevi

DAĞITIMINI YAPTIĞIMIZ YAYINLAR

Halkın Kurtuluşu Yayınları, Parti Bayrağı, Komün Yayınevi, Koral Yayınları, Kava Yayınevi, Kor Yayınları, Bir Mayıs Yayınları, Eylem Yayınları, Habora Yayınları, May Yayınları, Oda Yayınevi, A. Kadir Yayınları, Kurtuluş Yolu Yayınları, Üçüncü Dünya Yayınları, ABC Yayınları, Yol Yayınları.